

Osakeyhtiölain toimivuus ja muutostarpeet – verkkokeskustelun 2015 palaute

**Osakeyhtiölain toimivuus ja
muutostarpeet – verkkokeskustelun
2015 palaute**

ISBN 1798-7105

ISBN 978-952-259-487-7

Helsinki 2015

Julkaisun nimi	Osakeyhtiölain toimivuus ja muutostarpeet – verkkokeskustelun 2015 palaute
Tekijät	Markus Tervonen ja Jyrki Jauhiainen
Sarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu Mietintöjä ja lausuntoja 57/2015
Asianumero	OM 32/41/2015
ISSN verkkojulkaisu	1798-7105
ISBN verkkojulkaisu	978-952-259-487-7
URN-tunnus	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-487-7
Julkaisun jakelu	www.oikeusministerio.fi
Asia- ja avainsanat	osakeyhtiö, digitalisointi, norminpurku, sääntelyn sujuvoittaminen, yhtiön perustaminen, osakepääomavaatimus, rahoitus, yhtiön hallitus, varojenjako, vahingonkorvaus, osakkeet, kaupparekisteri, rekisterimaksut, tilinpäätöksen rekisteröinti, yhtiön edustaminen, tilintarkastusvelvollisuus

Tiivistelmä

Oikeusministeriö selvitti osakeyhtiölain toimivuutta, vaikutuksia ja kehittämistarpeita avoimessa verkkokeskustelussa 6.-25.10.2015. Verkkokeskustelun aiheita olivat 1) yhtiön perustaminen, rekisteröinti ja sähköiset yhtiöasiakirjat, 2) yhtiön päätöksenteko, johto ja vastuu sekä 3) rahoitus, tilinpäätös ja yritysjärjestelyt. Merkittävä osa verkkokeskustelun ideoista ja palautteesta liittyy pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa mainittuihin tavoitteisiin, kuten digitalisoinnin mahdollisuuksien hyödyntämiseen, yritystoiminnan edellytysten helpottamiseen, sääntelyn sujuvoittamiseen ja norminpurkuun. Lisäksi verkkokeskustelussa esiin nousi muun yksityiskohtaisen sääntelyn muutostarpeita.

Publikationens namn	Hur aktiebolagslagen fungerar och vilka ändringsbehov det finns – resultatet av nätdiskussionen 2015
Författare	Markus Tervonen ja Jyrki Jauhiainen
Publikationsseriens namn och löpande nummer	Justitieministeriets publikation Betänkanden och utlåtanden 57/2015
Ärendenummer	OM 32/41/2015
ISSN elektronisk publikation	1798-7105
ISBN elektronisk publikation	978-952-259-487-7
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-487-7
Distribution	www.oikeusministerio.fi
Ämnes- och nyckelord	aktiebolag, digitalisering, avveckling av normer, smidigare lagstiftning, bildande av bolag, krav på aktiekapital, finansiering, bolagsstyrelse, utbetalning av medel, skadestånd, aktier, handelsregister, registeravgifter, registrering av bokslut, representande av bolaget, revisions skyldighet

Sammanfattning/referat

Under perioden 6-25.10.2015 undersökte justitieministeriet genom en öppen nätdiskussion hur aktiebolagslagen fungerar, vilka verkningar den har och vilka behov av ändringar det finns. Teman som togs upp under nätdiskussionen var 1) bildande och registrering av ett bolag och elektroniska bolagshandlingar, 2) beslutsfattande, ledning och ansvar i ett bolag samt 3) finansiering, bokslut och företagsarrangemang. En betydande del av de idéer och den respons som kommit fram under nätdiskussionen hänför sig till de mål som nämns i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering, såsom utnyttjande av digitaliseringens möjligheter, underlättande av förutsättningarna för företagsverksamhet, smidigare lagstiftning och avveckling av normer. Under nätdiskussionen kom det också fram behov av ändringar i fråga om andra detaljer i lagstiftningen.

OSAKEYHTIÖLAIN TOIMIVUUS JA MUUTOSTARPEET – VERKKOKESKUSTELUN 2015 PALAUTE

Oikeusministeriö selvitti osakeyhtiölain toimivuutta, vaikutuksia ja kehittämistarpeita avoimessa verkkokeskustelussa 6.-25.10.2015. Verkkokeskustelun aiheita olivat 1) yhtiön perustaminen, rekisteröinti ja sähköiset yhtiöasiakirjat, 2) yhtiön päätöksenteko, johto ja vastuu sekä 3) rahoitus, tilinpäätös ja yritysjärjestelyt. Keskustelun pohjaksi esitettiin yhteensä 31 edellä mainittuihin aiheisiin liittyvää ehdotusta perusteluihin. Verkkokeskustelussa oli mahdollista kommentoida ja äänestää ehdotuksia sekä lisätä omia uusia ehdotuksia. Oikeusministeriöstä keskusteluun osallistuivat lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen ja tutkija Markus Tervonen.

Verkkokeskustelussa esitettiin yhteensä 42 ehdotusta, joihin annettiin yhteensä 447 kommenttia ja 318 ääntä puolesta tai vastaan. Verkkokeskustelun yhteenveto sekä kaikki ehdotukset ja kommentit on esitetty tässä muistiossa.

Nykyinen osakeyhtiölaki on ollut voimassa yhdeksän vuotta. Tänä aikana yhtiöiden toimintaympäristö ja muu yhteiskunta ovat muuttuneet olennaisesti mm. digitalisoinnin etenemisen ja mikro- ja pk-yritystoiminnan tarpeiden muutoksen sekä yritystoiminnan kansainvälistymisen ja rajat ylittävän yritystoiminnan muutoksen myötä. Merkittävä osa verkkokeskustelun ideoista ja palautteesta liittyy pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa mainittuihin tavoitteisiin, kuten digitalisoinnin mahdollisuuksien hyödyntämiseen, yritystoiminnan edellytysten helpottamiseen, sääntelyn sujuvoittamiseen ja norminpurkuun. Lisäksi verkkokeskustelussa esiin nousi muun yksityiskohittaisen sääntelyn muutostarpeita.

Arvio verkkokeskustelun palautteesta julkaistaan osakeyhtiölain muutostarpeesta laadittavan arviomuistion yhteydessä tammikuussa 2016. Arviomuistiosta järjestetään lausuntokierros tammi-maaliskuussa 2016 ja kuuleminen helmikuussa 2016. Päätös mahdollisesta lainvalmisteluhankkeen aloittamisesta tehdään lausuntokierroksen ja kuulemisen jälkeen aikaisintaan keväällä 2016.

YHTEENVETO VERKKOKESKUSTELUN EHDOTUKSISTA JA KOMMENTEISTA

(linkkiä painamalla voit siirtyä tarkastelemaan ehdotusta ja kommentteja)

Kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla

[Vähimmäispääomavaatimus.](#) Lähes kaikki keskustelijat kannattivat vähimmäispääomavaatimuksen alentamista 2 500 eurosta 1 euroon. Perusteluna mainittiin, että lähes kaikki EU-valtiot ovat jo laskeneet vähimmäispääomavaatimuksen 1 euroon. Lisäksi todettiin, että nykyisellä 2 500 €:sta ei ole käytännössä vaikutusta yhtiön velkojien tai muiden sidosryhmien kannalta. Ehdotuksen arvioitiin helpottavan jossain määrin uusien pienyritysten perustamista osakeyhtiömuodossa.

[Johdon lojaliteettivelvollisuus.](#) Yhtäältä kommentteissa kannatettiin sitä, että OYL:ssa nimenomaisesti mainittaisiin myös yleisenä oikeusperiaatteena voimassa olevan johdon lojaliteettivelvollisuus, jotta periaatetta voitaisiin helpommin soveltaa käytännön yhtiöoikeudellisessa arvioinnissa. Toisaalta esitettiin eri käsityksiä siitä, miten lojaliteettivelvollisuus tulisi määritellä.

[Yhtiön edustajan nimenkirjoitusoikeuden selventäminen.](#) Kommentoijat pitivät säännöstekstin selventämistä tarpeellisena erityisesti yrityksissä toimivien ja niiden sidosryhmien kannalta.

[Erialaisten lunastus- ja suostumuslausekkeiden salliminen.](#) Kommentoijat kannattivat lunastusoikeuksien ja -velvollisuuksien sallimista nykyistä laajemmin.

[Osakkeen luovutettavuutta koskevien muiden yhtiöjärjestysmääräysten salliminen.](#) Ainoassa ehdotukseen tullessa kommentissa kannatettiin ehdotusta.

[Mahdollisuus yhtiön omaisuuden panttauskieltoon yhtiöjärjestyksessä.](#) Muutamassa ehdotukseen saadussa kommentissa todettiin, että ehdotettu mahdollisuus voisi joissain tilanteissa olla toimiva ratkaisu ja se voisi helpottaa yritysrahoituksen saamista.

[Esteellisyyssääntelyn riittävyys.](#) Ehdotusta kommentoi vain kaksi osallistujaa, joiden mielestä nykyisä säännöt toimivat suhteellisen hyvin.

[Osakkaalle oikeus kaikkiin yhtiön tietoihin enintään 10 osakkaan yhtiössä.](#) Keskustelijoiden mukaan nykyistä käytäntöä ei ole tarpeellista muuttaa. Perusteluna mainittiin liikesalaisuudet ja osakkaiden lukumäärän ongelmallisuus tiedonsaantioikeuden perusteena (mm. pörssiyhtiön vähemmistö-lunastustilanteet). Kehittämisvaihtoehdoksi ehdotettiin osakkaiden kyselyoikeuden ja johdon vastausvelvollisuuden kehittämistä (esim. ”ITE erityinen tarkastus”, johdon kirjallinen vastaus toimintakertomusta vastaavassa muodossa). Ehdotuksen perusteluista ilmenevää tarkastusoikeuden tahdonvaltaisuutta (= mahdollisuus määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä) ei kommentoitu.

[Varojenjakko – maksukykytestin selventäminen.](#) Keskustelu varojenjaon edellytyksistä oli laajaa ja monipuolista. Maksukykytestin selventämiseen (mm. arvioinnin ajankoh- ta ja huomioitavat seikat, dokumentointi, yhteys takaisinsaantisääntelyyn, suhde ti- linpäättökseen laatimisperiaatteisiin) liittyvien kommenttien lisäksi osa keskustelijoista esitti nykyisen maksukykytestin poistamista kokonaan. Maksukykyyn lisäksi keskustel- tiin myös vakavaraisuudesta varojenjaon edellytyksenä ja todettiin taseen mittaavan tätä edellytystä puutteellisesti.

[Väliosingon sääntelyn selventäminen.](#) Keskustelijat kannattivat väliosingon sallimista nimenomaisesti laissa.

[Varojenjaon edellytyksenä olevan liiketaloudellisen perusteen selventäminen.](#) Sel- ventämistä kannatettiin, mutta keskustelussa ei esitetty ehdotuksia liiketaloudellisen perusteen täsmentämiseksi.

[Osingon määrän rajoittaminen suhteessa maksettuihin palkkoihin.](#) Kukaan ei kannat- tanut ehdotusta. Kaikki ehdotusta kommentoineet vastustivat sitä. Ehdotuksessa ei otettu huomioon mm. 1) yrityksiä, joiden toiminta ei perustu palkkatyövoimaan, 2) konserniyhtiöitä, joilla ei ole työntekijöitä, eikä 3) yhden tai muutaman yrittäjä- osakkaan osakeyhtiöitä, joiden omistajayrittäjät eivät nosta palkkatuloa.

[Omien osakkeiden hankinnan nimenomaisen rahoituskiellon rajaaminen vain julkisiin osakeyhtiöihin.](#) Ehdotusta pidettiin perusteltuna ja sen arvioitiin helpottavan yritysjär- jestelyjen toteuttamista. Lisäksi todettiin, että yhtiön lainanantoa koskevan sääntelyn ollessa riittävällä tasolla, omien osakkeiden hankinnan rahoituskielto on tarpeeton.

[Varojenjaon edellytysten soveltaminen konserniavustukseen ja lahjaan.](#) Lahjoitusten osalta nykytila ei keskustelijoiden mukaan ole käytännössä ongelmallinen, mutta lakia voitaisiin selventää mainitsemalla lahjoittaminen laissa yhtenä varojenjakotapa- na. Konserniavustuksesta säätämistä osakeyhtiölaissa pidettiin ongelmallisena.

["Scheme of arrangements"](#) ja [yrityssaneerauslain muutostarpeet.](#) "Scheme of Arrangement" -menettelyn soveltumista Suomeen epäiltiin. Yrityssaneerauslain muu- tostarpeisiin liittyvää ehdotusta pidettiin perusteltuna.

[Yhtiön vahingonkorvausvastuu.](#) Lähes kaikki keskustelijat kannattivat yhtiön vahin- gonkorvausvastuun sääntelyä jossain muodossa OYL:ssa.

[Vastuun samastus.](#) Kommentoijat eivät pitäneet hyvänä säännöstä, joka kieltäisi vastuun samastuksen ilman erityissäännöstä. Yhtä lukuun ottamatta kommentoijat vastustivat tai pitivät ongelmallisena OYL:iin otettavaa vastuun samastuksen sallivaa yleissäännöstä. Nämä kommentoijat pitivät parempana vastuun samastuksen jättä- mistä oikeuskäytännön ja erityissääntelyn varaan.

[Uusia erilaisia osakeyhtiömuotoja.](#) Keskustelussa pääosin epäiltiin tarvetta yhtiömuo- tojen määrän lisäämiselle tai yksityisen ja julkisen osakeyhtiön väliin tulevalle avoi- melle osakeyhtiölle.

Digitalisoinnin mahdollisuuksien hyödyntäminen

[Perustajille kaikki käytössä olevat tekniset apuvälineet vapaan toiminimen hakuun.](#) Muutaman ehdotusta kannattaneen kommentin lisäksi keskustelussa todettiin tarve selvittää muista oikeudenaloista (mm. tavaramerkki) johtuvat mahdolliset ongelmat ja todettiin ehdotuksen olevan linjassa manuaalisen toiminimitutkimuksen poistamisen kanssa.

[Pitäisikö manuaalisesta nimiesteiden ennakkotutkinnasta luopua?](#) Ehdotuksen arvioitiin helpottavan ja nopeuttavan yrityksen sähköistä perustamista. Sähköisten palveluiden kehittämistä ja nimiesteiden tutkinnan tehostamista pidettiin oikeana lähtökohdana. Toisaalta osa ehdotusta kannattaneista osallistujista totesi, että asian valmistelussa tulee ottaa huomioon myös se, miten nykyisestä toiminimitutkimuksesta luopuminen vaikuttaa yritysten oikeuksien suojaamiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

[Yksityisen osakeyhtiön osakkeiden maksun rekisteröinnin keventäminen.](#) Pääosa kommentoijista katsoi ehdotuksen helpottavan yhtiön rekisteröintiä, erityisesti koko prosessin automatisointia mahdollisimman pitkälle. Rekisteröinnin yhteydessä tapahtuvasta maksukontrollista luopumista ei pidetty ongelmallisena perustettavien yhtiöiden osakepääoman ja sen tosiasiaissa antama suoja huomioon ottaen.

[Yhtiön edustamisoikeuksien rekisteröintivaihtoehtojen rajoittaminen.](#) Yhtäältä kommentoitiin, että edustamisoikeuksien vaihtoehtojen rajoittaminen voisi haitata kansainvälisen liiketoiminnan kilpailukykyisyyttä rajat ylittävän toiminnan yleistyessä (esim. sivuliikkeiden kautta). Toisaalta kyseenalaistettiin tarve nykyisen laajuiseen edustamisoikeuksien määrittelyyn ja prokuralain tarve, koska nykytilanne estää tai vaikeuttaa olennaisesti edustamisoikeuksien rekisteröintimahdollisuuden antamista yhtiölle itselleen.

[Osakeyhtiön perusilmoituksen maksullisuus.](#) Suurin osa keskustelijoista kannatti osakeyhtiön perusilmoituksesta PRH:n perimän maksun alentamista. Maksujen alentamista perusteltiin ulkomailta perittävien kaupparekisterimaksujen suuruudella ja sähköisestä asioinnista seuraavalla tietojenkäsittelykustannusten pienenemisellä. Maksujen alentamisella voitaisiin edistää pienyritysten perustamista ja toimintaa. Maksujen arveltiin myös lisäävän rekisteriviranomaisen työmäärää (maksujen määrittämisen, vastaanottamisen ja perimisen kustannukset?). Osa keskustelijoista kannatti myös sitä, että PRH:n toimintaa rahoitettaisiin vuosimaksulla tai budjettivaroin. Rekisterinpidon digitalisoinnin ja sähköisen asiointin lisääntymisen arvioitiin vaikuttavan tulevaisuudessa merkittävästi kaupparekisterin toiminnan ja rahoituksen järjestämiseen. Toisaalta osa keskustelijoista piti nykyisiä maksuja kohtuullisina ja arvioi, että niillä ei käytännössä ole merkitystä yrityksen perustamiselle. Osa keskustelijoista kannatti kohtuullista vuosimaksua (kattaisi rekisterimerkinnän ylläpidon ja säännölliset ilmoitukset), jos samalla perusilmoitus- ja muutosilmoitusmaksut alenevat merkittävästi. Toisaalta vuosimaksujen arvioitiin aiheuttavan vaivaa pienille yrityksille ja rekisteriviranomaiselle.

[Yhtiön johdon jäsenten ja edustajien toimikauden alku ja loppu rekisteröinnistä.](#) Kommentoijat pitivät ehdotusta ongelmallisena eivätkä nähneet tarvetta lain muuttamiselle.

[Yksityisille osakeyhtiöille sähköinen osake- ja osakasluettelo.](#) Keskustelussa esitettiin, että sähköisen osake- ja osakasluettelon pitämisen pitäisi olla vapaaehtoista. Lisäksi todettiin, että mahdollisen sääntelyn pitäisi mahdollistaa kilpailtu toiminta. Osa osallistujista esitti, että sähköisten omistajaluettelon pitämistä voidaan jatkossa harkita sähköisestä asunto-osakerekisteristä saatavien kokemusten perusteella.

[Yhtiön ja osakkaiden viestinnän ja maksuliikenteen yhteystiedot osakasluetteloon ei-julkisina.](#) Selvyyden vuoksi mahdollisuus sähköiseen viestintään toivottiin mainittavan myös lakitekstissä vaikka se on nytkin mahdollista.

[Sähköisten yhtiöasiakirjojen käytön helpottaminen.](#) Keskustelussa todettiin, että nykyisin sanamuotoja voi olla tarpeen lähinnä selvittää sähköisten yhtiöasiakirjojen käytön helpottamiseksi. Keskustelijat eivät kannattaneet ehdotusta viranomaisverkopalvelun rakentamisesta sähköisiä yhtiöasiakirjoja varten.

[Tilinpäätöksen vahvistamisen määräajan lyhentäminen 4 kuukauteen.](#) Ehdotusta vastustaneet keskustelijat totesivat, että tilinpäätöksen määräajan lyhentämisestä seuraava hyöty ei vastaisi siitä aiheutuvista toimintatapojen ja resurssien muutoksista seuraavia kustannuksia. Toisaalta todettiin, että tilinpäätös on joka tapauksessa laadittava 4 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja sähköisen taloushallinnon kehittymisen myötä tilinpäätös voidaan nykyisin laatia usein nopeasti.

[PRH:n uhkasakkomenettelyn keventäminen](#) ja/tai [viivästysmaksu](#). PRH:n uhkasakkomenettelyn todettiin olevan kallis menettely ja soveltuvan huonosti tilinpäätöksen toimitusvelvollisuuden massavalvontaan, erityisesti valvonnan automatisointiin. Useimmissa Euroopan maissa todettiin olevan käytössä viivästysmaksu. Pienyritysten tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuutta pidettiin ongelmallisena.

[Vajaan hallituksen perusteella pakkoselvitystilaan vain, kun ei enää yhtään hallituksen jäsentä.](#) Keskustelijat kannattivat ehdotusta. Koska pitkäaikainen hallituksen puuttuminen voi aiheuttaa ongelmia (esim. haasteen toimittaminen yhtiölle), tarpeellisuudesta pidettiin, että kuka tahansa voisi pakottaa yhtiön nimeämään vastuuhenkilön. Tällainen rajaus helpottaa myös vaatimuksen valvonnan automatisointia.

Säädösten sujuvoittaminen/norminpurku

[Varojenjako koskevan konsernitilinpäätösvelvollisuuden rajaaminen julkisiin osakeyhtiöihin.](#) Osa keskustelijoista kannatti osakeyhtiölakiin perustuvan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden rajaamista julkisiin osakeyhtiöihin.

[Osakkeiden jälkiapporttimaksua koskevien tietovaatimusten keventäminen.](#) Keskustelussa kannatettiin jälkiapporttimaksua koskevien tietojen rajaamista siten, että yhtiön hankintoihin liittyvät apporttimenettelyvaatimukset koskevat vain tilanteita, joissa yhtiö hankkii omaisuutta osakkeiden merkitsijältä, osakepääoman sijoittajalta tai näiden lähipiiriin kuuluvalta. Toisaalta todettiin, että nykyisten säännösten mukainen apporttimenettelyn dokumentoiminen on tarpeen yhtiön lähipiirin oikeusturvan näkökulmasta.

[Julkiselle osakeyhtiölle sallitun omien osakkeiden enimmäismäärän lisääminen.](#) Nykyistä rajoitusta ei pidetty käytännössä suurena ongelmana. Käytännössä tälle lisää dokumentaatiota aiheuttavalle rajoitukselle ei kuitenkaan nähty tarvetta ja sen poistamisen katsottiin olevan linjassa lain yleisen kehittämisen (sopimusvapauden lisäämisen ja sääntelyn sujuvoittamisen) kanssa.

[Tilintarkastusvelvollisuuden rajoittaminen \(raja-arvojen korotus\)](#). Osallistajat kannattivat tilintarkastusvelvollisuuden rajojen korottamista. Lisäksi todettiin, että Suomessa tilintarkastusvelvollisuuden raja on kansainvälisesti vertailtuna matalalla ja verrattain pienetkin yhtiöt siten tilintarkastusvelvollisuuden piirissä.

[Oma pääoma negatiivinen -rekisterimerkinnän poistamiseen riittää positiivinen oma pääoma](#). Suurin osa keskustelijoista kannatti ehdotusta. Harkitsemisen arvoisena pidettiin myös sitä, että merkinnän tekemiselle asetettaisiin kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa ilmoitus on tehtävä, jos negatiivisuutta ei saada poistettua. Lähes kaikki keskustelijat pitivät tarpeellisena säilyttää jossain muodossa oman pääoman menettämistä koskeva ilmoitusvelvollisuus myös yksityisten osakeyhtiöiden osalta.

[Yhdistetään eri yritysmuodot samaan lakiin](#). Keskustelussa todettiin, että eri yhtiömuotojen (osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö, osuuskunta, säätiö) sääntelyä on viime vuosikymmeninä yhdenmukaistettu ja arvioitiin, että ehdotuksessa mainitusta yhdestä yritysmuodosta säätäminen vaatisi paljon resursseja.

SISÄLLYS

1	Yhtiön perustaminen, kaupparekisteri-ilmoitukset ja yhtiön sähköiset asiakirjat	14
1.1	Yhdistetään eri yritysmuodot samaan lakiin	14
1.2	Pitäisikö manuaalisesta nimiesteiden ennakkotutkinnasta luopua?	15
1.3	Perustajille kaikki käytössä olevat tekniset apuvälineet vapaan toiminimen hakuun	17
1.4	Uusia erilaisia osakeyhtiömuotoja	18
1.5	Vähimmäispääomavaatimus	20
1.6	Osakkeiden maksun rekisteröinti	25
1.7	Osakeyhtiön perusilmoituksen maksullisuus	29
1.8	Osakkeiden "jälkiapporttimaksua" koskevat tiedot	33
1.9	Yhtiön johdon jäsenten ja edustajien toimikausi	34
1.10	Sähköinen osake- ja osakasluettelo	35
1.11	Yhtiön ja osakkaiden viestintä ja maksuliikenne	36
1.12	Sähköiset yhtiöasiakirjat	37
2	Yhtiön päätöksenteko, johto ja vastuu	40
2.1	Osingon määrän rajoittaminen suhteessa maksettuihin palkkoihin	40
2.2	Esteellisyys	40
2.3	Osakkaiden tiedonsaannin varmistaminen	41
2.4	Osakkaiden päätösvallan rajoittaminen yhtiöjärjestyksessä	42
2.5	Yhtiön omaisuuden panttauskielto	42
2.6	Erityisen tarkastuksen kustannukset	43
2.7	Johdon lojaliteettivelvollisuus	44
2.8	Yhtiön edustajan nimenkirjoitusoikeuden selventäminen	47
2.9	Yhtiön edustamisoikeuksien rekisteröiminen	48
2.10	Yhtiön vahingonkorvausvastuu	49
2.11	Vastuun samastus	51
3	Rahoitus, tilinpäätös ja rakennejärjestelyt	53
3.1	Osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi	53
3.2	Scheme of Arrangement -menettely osakeyhtiölakiin	53
3.3	Yrityssaneerauslain muutostarpeen heijastukset osakeyhtiölakiin	54
3.4	Liiketaloudellisen perusteen täsmentäminen	54
3.5	Tilintarkastus	54
3.6	Viron malli	56
3.7	Varojenjaon edellytysten soveltaminen	56
3.8	Varojenjako ja maksukykytestin selventäminen	57
3.9	Väliosingon sääntelyn selventäminen	66
3.10	Tilinpäätöksen vahvistamisen määräajan lyhentäminen	67
3.11	Myöhästymismaksu tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyöntiin	69
3.12	PRH:n uhkasakkomenettely	71
3.13	Varojenjako ja konsernitilinpäätöksen laatiminen	73
3.14	Vaihdannan rajoittaminen: lunastus- ja suostumuslausekkeet	74
3.15	Osakkeen luovutettavuutta koskevat yhtiöjärjestysmääräykset	76
3.16	Omien osakkeiden hankinnan rahoittaminen	76
3.17	Julkisen osakeyhtiön omat osakkeet	77
3.18	Selvitystila, kun yhtiöllä ei ole toimikelpoista hallitusta	78
3.19	Oman pääoman negatiivisuus -merkinnän poistaminen	79

1 Yhtiön perustaminen, kaupparekisteri-ilmoitukset ja yhtiön sähköiset asiakirjat

1.1 Yhdistetään eri yritysmuodot samaan lakiin

Ehdotus. Suomessa on useita yritysmuotoja: osakeyhtiö, osuuskunta, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja yksityinen elinkeinonharjoittaja. Jokaisella näillä on oma verotuksensa, kirjanpitotapansa ja byrokratiansa. Pärjäisimme oikein hyvin yhdellä yritysmuodolla. Sekä yritykset että yhteiskunta voivat säästää huomattavasti, jos eri yritysmuodot yhdistetään yhdeksi ja kirjoitetaan samaan lakiin. Yritysmuotojen muutoksia ei silloin tarvita. Vain suuremmiksi kasvaville yrityksille tulisi asteittain lisää velvoitteita. Verotus olisi oikeudenmukaista.

Osakeyhtiö on hyvä perusta. Osakepääoman lisäksi tarvitaan osuuspääoma. Henkilöyhtiöistä ja yksityisyrittämisestä voidaan ottaa mukaan henkilökohtainen vastuu. Sen tulisi olla tilapäistä ja tarkoituksellisesti otettua. (**Lassi Mäkinen**) Kannatus: 0 ääntä puolesta/1 vastaan.

Yhteenveto kommentteista. Keskustelussa todettiin, että eri yhtiömuotojen (osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö, osuuskunta, säätiö) sääntelyä on viime vuosikymmeninä yhdenmukaistettu ja arvioitiin, että ehdotuksessa mainitusta yhdestä yritysmuodosta säätäminen vaatisi paljon resursseja. Lisäksi todettiin, että ehdotetun yritysmuodon osalta pitäisi olla mahdollista sääntömääräyksillä toteuttaa erilaisia ja nykyisin eri yhtiömuotoihin liittyviä vastuunjakomalleja.

Kommentit

Vesa Rasinaho: Eri yhtiömuotojen sääntelyä on parin viime vuosikymmenen aikana yhdenmukaistettu, mistä kiitos etenkin J. Jauhiaiselle oikeusministeriöstä. Seuraava askel olisikin suuri yhdenmukaisen "yhtiökaaren" laatiminen johon sisällytettäisiin ainakin kaikkia yhtiömuotoja koskevat säännökset. Yhden yhtiölain valmistelu lienee pitkälti resurssikysymys; kaikkien lakien laittaminen kerralla uusiksi olisi iso ponnistus. **Lassi Mäkinen:** Olen samaa mieltä Vesa Rasinahon kanssa siitä, että yhteisen yritysmuodon säätäminen vaatii paljon resursseja. Tällainen laki kuitenkin vähentäisi byrokratiaa, joka on yksi nykyisen hallituksen kärkihankkeista. Oikeusministeriölle kannattaisi ohjata lisäresursseja tämän hankkeen toteuttamiseen. **Veikko Vahtera:** Vesan havainto on oikea. Tällaisen yhteisökaariajattelun voidaan katsoa jo jossain määrin toteutuvan, kun osakeyhtiö-, asunto-osakeyhtiö-, osuuskunta- ja säätiölaki sisältävät hyvin paljon identtistä sääntelyä. Periaatteessa meillä siis jo on yhteisökaari, mutta se on vain toteutettu siten, että kaikkia yhteisöjä koskevat yhteiset säännökset on sijoitettu yksittäisiin lakeihin. Toki malli on aika maltillinen Lassin ehdotukseen nähden.

Jukka Mähönen: Lassi ei siis ehdota yhteisökaarta, jota Jyrki on tuonut aika ajoin esille, vaan jotain huomattavasti radikaalimpaa. Yhtiökaaressahan olisi ensin kaikkia yhteisömuotoja (ml. säätiö) koskevat yleiset opit ja yhteiset säännöt mm. rekisteröinnistä ja purkamisesta, sitten tarvittavat erityissäännöt kustakin yhteisömuodosta (esim. vastuu ja vahingonkorvaus). Radikaalimman ehdotuksen mukaan olisi olemassa vain yhtiö, jonka säännöistä voitaisiin vapaasti määrätä yhtiön jäsenten henkilökohtaisesta vastuusta. Vastuu voisi olla siis henkilökohtaista ja solidaarista (kuten avoimessa yhtiössä), henkilökohtaista pro rata parte (kuten laivanisännistöyhtiössä), tai voitaisiin sopia siitä, että ei olisi lainkaan henkilökohtaista vastuuta, tai se aktuali-

soituisi vain tiettyjen tunnusmerkkien vallitessa (esim. maksukyvyttömyystilanteessa). Ajatus on mainio, se pakottaisi kiinnittämään huomiota kulloinkin rekisteröityihin sääntöihin koska toiminimestä ei voisi päätellä mikä on vastuunjakomalli. Tietysti ongelmaksi muodostuisi olisiko sääntöjen muuttamisella taannehtiva vaikutus, toisin sanoen mikä vaikutus sääntöjen muutoksella olisi vanhoihin velkoihin (esim. jos toiminta aloitettaisiin avoimen yhtiön kaltaisena mutta jäsenet päättäisivätkin luopua henkilökohtaisesta vastuustaan, vaatisiko se velkojien suostumuksen?) Erityisesti ulkomaisille sopimuskumppaneille olisi tällöin olennaista, että säännöt olisivat saatavissa muullakin kielellä kuin suomeksi, käytännössä rahoitusmarkkinoilla yleisesti käytössä olevalla kielellä eli englanniksi. Tästä aiheutuisi jonkin verran kustannuksia, kun säännöt ja niiden muutokset pitäisi aina käännettä. Tämä voitaisiin toki ratkaista sillä, että säännöt pitäisi rekisteröidä vain englanniksi. Ymmärtävätkö kuitenkin kaikki yrittäjät Suomessa englantia tarpeeksi hyvin? **Lassi Mäkinen:** Yhteisökaari ehdotuskin on hyvä, mutta se ei poistaisi kaikkea yritysmaotoihin liittyvää turhaa byrokratiaa. Esimerkiksi verobyrokratia jäisi edelleen voimaan ja tästä seuraisi se, että veronkierto- ja verosuunnittelumahdollisuuden jatkuisivat nykyisellään. Taannehtivan vaikutuksen ongelma on todellinen. Se on jotenkin ratkaistava. Vielä emme ole tilanteessa, että kaikki yrittäjät osaisivat englantia. Minun asiakkainani on ollut ihmisiä, jotka eivät ole käyneet loppuun kansa- tai peruskoulua. He saattavat silti menestyä yrittäjinä loistavasti.

1.2 Pitäisikö manuaalisesta nimiesteiden ennakkotutkinnasta luopua?

Ehdotus. Käytännössä osakeyhtiön sähköisen perusilmoituksen koneellista käsittelyä ja hyväksymistä esim. muutamassa minuutissa rajoittaa lähinnä nykyinen käytäntö, jossa PRH arvioi myös "ihmisvoimin" uuden toiminimen rekisteröintikelpoisuuden. Uuden yhtiön muutamassa minuutissa rekisteröivissä valtioissa "nimestettä" ei selvitetä "ihmisvoimin" ennen rekisteröintiä vaan toiminimisuoja on järjestetty toisella tavalla ja toista toiminimeä tai tavaramerkkiä lähellä olevan toiminimen ottaja kantaa vastuun siitä, että voi myöhemmin joutua vaihtamaan toiminimeä.

Jos manuaalisesta toiminimen ennakkotarkastuksesta luovuttaisiin, myös Suomessa voitaisiin siirtyä täysin koneellisesti käsiteltäviin sähköisiin perusilmoituksiin, joissa rekisteröintimaksu olisi pienempi ja yhtiö rekisteröitäisiin heti. (voi lisäksi edellyttää rekisteri-ilmoituksen liitteistä luopumista siten, että ilmoittaja vastaa kaikista ilmoituksen tiedoista). (**Jyrki Jauhiainen**) Kannatus: 3 ääntä puolesta/0 vastaan

Yhteenveto kommentaareista. Manuaalisesta toiminimen ennakkotarkastuksesta luopumista kannattaneet osallistujat olivat sitä mieltä, että ehdotus helpottaisi ja nopeuttaisi yrityksen sähköistä perustamista. Sähköisten palveluiden kehittämistä ja nimiesteiden tutkinnan tehostamista pidettiin oikeana lähtökohtana. Toisaalta osa ehdotusta kannattaneista osallistujista totesi, että asian valmistelussa tulee ottaa huomioon myös se, miten nykyisestä toiminimitutkimuksesta luopuminen vaikuttaa yritysten oikeuksien suojaamiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Keskustelussa selvitettiin myös Suomessa nykyisin käytössä olevan rekisteriviranomaisen toiminimitutkimuksen sisältöä ja haasteita ja esitettiin esim. Etelä-Afrikassa käyttöön otettu ratkaisu, jonka mukaan pieni yhtiö voi rekisteröityä ilman toiminimeä.

Kommentit

Jukka Mähönen: Tällä ehdotuksella olisi ehdottomasti kilpailuvaikutus. On mietittävä, mitä tämä vaikuttaa sitten PRH:n henkilökunnan tehtävien uudelleenjärjestelyyn ja rahoitukseen. Tiedätkö Jyrki montako naistyötuntia manuaalinen tarkastaminen arviolta vie vuodessa PRH:lta? Lassi Mäkinen: Kannatan Jyrkin ehdotusta. Monesti nimesteiden tutkinta on tuottanut tarpeettomia hankaluuksia, kun esteitä tutkivien henkilöiden ymmärrys yrityksen toimialasta ja suomen kielen sanastosta on puutteellista. Esimerkiksi tulkinta siitä, mikä on yleinen sana on ollut hankala ja monesti aivan naurettava. Valitettavasti en voi paljastaa todellisia esimerkkejä. Meillä on aivan liian paljon Suomen Pesupalvelu Oy tai Tampereen Pesupalvelu Oy -tyyppisiä nimiä, kun Pesupalvelu Oy -nimi ei ole kelvannut. Jos nimesteiden tulkinta automatisoidaan, yhteentörmäyksiä tulee, mutta vastuu niistä on uusien yritysten perustajilla ja nämä asiat käsitellään oikeudessa. PRH:n ei niistä tarvitse kantaa vastuuta. Jukka Mähönen: Minusta tämän voisi ottaa rakennemuutostalkoiden kärkihankkeeksi - miten allokoida tekoäly- ja ihmisälyvoimaa tehokkaasti. Ei kannata käyttää ihmistä tehtävään jonka tekoäly tekee varmemmin, luotettavammin, nopeammin ja halvemmin.

Sakari Kauppinen: Maailmalta löytyy monenlaisia malleja, joiden toinen ääripää on Suomen ja Ruotsin malli, jossa viranomaisen tutkii kaikki rekisteröitävyyden edellytykset ennen rekisteröintiä. Toinen ääripää on järjestelmä, jossa tutkimus on täysin automatisoitu ja tapahtuu ilman käsittelijää. PRH:n (ja Ruotsin viraston) tekemä tutkimus käsittää monia osia: nimen yksilöivyyys, sekoitettavuus toiseen toiminimeen, sekoitettavuus suomalaiseen tai OHIM-tavaramerkkiin, muun esteen tutkiminen (toisen sukunimi, taiteilijan nimi, yhdistyksen nimi, paikannimi, kirjallinen tai taiteellinen teos), hyvän tavan vastaisuus. Näin laajaa nimitutkimusta ei tehdä juuri muualla. Maissa, joissa nimitutkimus tehdään, yleensä se sisältää vain vertailun muihin toiminimiin. Lisäksi nimitutkimus voi olla alueellisesti tai yhtiömuotokohtaisesti rajoitettua. Iso periaatteellinen kysymys on, kuka vastaa nimen rekisteröitävyydestä. Jos siitä vastaa rekisteriviranomainen, se haluaa varmistua, että kumoamis- ja vahingonkorvaustapauksia ei myöhemmin ilmene. Tämä johtaa helposti siihen, että moni mahdollisesti toimiva nimiehdotus hylätään. Pelkästään paperien perusteella tehtävä sekoitettavuusarviointi on haastavaa. Käytäntö Suomessakin on osoittanut, että hyvin samankaltaiset toiminimet ovat eläneet vuosikymmeniä rinnakkain ongelmitta. Toisaalta nimet, jotka rekisteröintivaiheessa ovat näyttäneet hyvin erilaisilta, ovat käytössä voineet osoittautua sekoitettaviksi. Rekisteriviranomaisen kannalta yhtenä lisähaasteena ovat sanalliset toimialakuvaukset. Niiden vertaaminen toisiinsa on usein työlästä. Jos rekisteriin halutaan enemmän nimiä, suojaa pitää antaa vain rekisteröidyllä toimialalla. Tilanne meni entistä hankalammaksi, kun lainmuutoksen jälkeen hyväksyttiin ns. yleistoimiala. Haasteellinen on myös tilanne, kun yritys haluaa laajentaa toimialaansa. Pitäisikö toimialan laajentamisen rekisteröinti evätä, jos sillä löytyy samankaltainen toiminimi? Tuon tässä yhteydessä esille mm. Etelä-Afrikassa käyttöön otetun ratkaisun, jonka mukaan pieni yhtiö voi rekisteröityä ilman toiminimeä. Tietojärjestelmissä yritys yksilöidään ja tunnistetaan pelkästään rekisterinumeron perusteella, markkinoinnissa se voi käyttää mitä nimeä haluaa. Myöhemmin yritys voi niin halutessaan rekisteröidä myös oikean toiminimen.

Finanssialan Keskusliitto: Yleisesti pidämme sähköisen asioinnin edistämistä erittäin kannatettavana. Osakeyhtiön perustamiseen nopeuttamiseen liittyvä mahdollinen nimesteiden tutkimisesta luopuminen voi kuitenkin aiheuttaa ongelmia. Asiassa olisikin arvioitava huolellisesti, onko ehdotuksen hyötysuhde riittävä siitä aiheutuviin haittoihin. Ehdotus johtaisi mm. siihen, että viranomaisen ylläpitämä ensivaiheen valvonta siirtyisi puhtaasti yrityksille ja lisäisi näiltä osin kustannuksia. Yritysten tulisi todennäköisesti käyttää myös ulkopuolisia tahoja valvomaan omia etuja ja oikeuksiinsa. Nimiin liittyvien riitojen määrä voi kasvaa, mikäli nimiä ei tutkittaisi etukäteen.

Lisäksi se voi samalla heikentää muiden immateriaalioikeuksien suojaa tai ainakin vaatisi immateriaalioikeuden omistajalta omia aktiivisia valvonta yms. toimia. Toivomme, että nämä tekijät otetaan huomioon asiaa pohdittaessa. Kannatamme kuitenkin sitä, että nimiesteiden käsittelyä tehostettaisiin. Lassi Mäkinen: Onko kysymyksessä Finanssialan Keskusliiton virallinen kanta vai jonkun ihmisen oma kanta? Onko liiton hallitus lausunut tämän kannan? Y-tunnus yksilöi yrityksen ja toiminimi on vain toissijainen tunnus. Nimiesteiden tutkinnasta luopumista ei tietääkseni ole ehdotettu vaan on ehdotettu, että tämä tapautuisi automaattisesti. Tekoälyn sovelluksia ollaan siirtämässä lääkäreidenkin työhön. Toiminimien esteet ovat huomattavasti mitättömämpi asia kuin sairauksien määrittäminen. Tekoäly on todennäköisesti parempi menetelmä kuin ihmistyö nimiesteiden tutkinnassa. Herra/rouva/neiti Finanssialan Keskusliitto ei kertonut riittävästi, mitä haittaa automaation lisäämisestä tässä asiassa voisi koitua. Hän mainitsi vain ensivaiheen valvonnan siirtymisen yrityksille. Väitteen tueksi tarvitaan enemmän perusteluita.

Finanssialan Keskusliitto: @Lassi Mäkinen. FK edustaa aina jäsenistön näkemyksiä. Olemme ilman muuta sähköisen asiointin kannalla, mikä ilmeneekin kommentistamme. Kannatamme myös nimiesteiden käsittelyn tehostamista, mikä voidaan toteuttaa sähköisiä menetelmiä käyttäen. Jos nimiesteiden tutkimisesta luovuttaisiin kuitenkin kokonaan, niin silloin asiassa tulisi ottaa huomioon ehdotuksen vaikutukset yritysten kustannuksiin ja oikeuksien suojaamiseen. Lassi Mäkinen: Hyviin tapoihin tällaisessa keskustelussa kuuluu esiintyä omalla nimellään. Tämä ei ole mikään tahansa some-palvelu vaan oikeusministeriön järjestämä osakeyhtiölain kehittämisestä. Oletteko varmasti tarkistanut esimerkiksi Finanssialan Keskusliiton hallituksen jäseniltä, että heistä enemmistö on asioista esittämäänne mieltä? Esititte muitakin mielipiteitä kuin edellä mainitut sähköinen asiointi ja nimiesteiden käsittelyn tehostaminen. Nimiesteinen tutkinnan automatisointi ei ole tutkinnan lopettamista vaan tehostamista ja samalla turhien kustannusten karsimista. Minulle on jäänyt epäselväksi, millaisia kustannuksia yrityksille tulisi. Sekin minulle on epäselvää, miten PRH nykyisin suojaa yrityksen oikeuksia tässä asiassa. Olen kokenut aivan päinvastaista, kun olen joutunut tappelemaan toiminimistä yrityksen toimialaa ja toimintaa ymmärtämättömien ihmisten kanssa. Minulla on kymmenien vuosien kokemus erilaisten yritysten perustamisista asiakkaileni ja osin myös itselleni. Hannu Ylänen: Sähköisten palveluiden kehittäminen on tärkeää ja osakeyhtiön sähköisen perustamisen nopeuttaminen on lähtökohtaisesti kannatettava idea. Perustamisen automatisointi tällä tavalla on nykypäivää. Jatkossa kuitenkin tulisi selvittää, millaisia seurauksia ja velvoitteita yrityksille voisi tämän nimiesteen selvittämättömyyden vuoksi syntyä.

1.3 Perustajille kaikki käytössä olevat tekniset apuvälineet vapaan toiminimen hakuun

Ehdotus. Nykyisin yhtiön perustaja (ja toiminimen muutosta harkitseva) ei voi käyttää kaikkia niitä välineitä, joilla PRH:ssa arvioidaan ehdotettavan uuden toiminimen rekisteröintikelpoisuutta. Toiminimen rekisteröintieste on yleisimpiä täydennyspyynnön ja ilmoituksen käsittelyn viipymisen syistä.

Jos perustajat voisivat selvittää etukäteen toiminimen rekisteröintikelpoisuuden samalla tavalla kuin PRH, ilmoitusten käsittely tehostuisi, täydennystarpeita olisi harvemmin ja uuden yhtiön nimeä voitaisiin käyttää suuremmalla varmuudella domaininimenä, yrityksen viestinnässä jne. heti perustamisasiakirjojen ja -ilmoituksen tekemisestä lähtien (**Jyrki Jauhiainen**) Kannatus: 4 ääntä puolesta/0 vastaan

Yhteenveto kommentteista. Muutaman ehdotusta kannattaneen kommentin lisäksi keskustelussa viitattiin muista oikeudenaloista (tavaramerkki, kilpailu, tietosuoja) johtuviin mahdollisiin ongelmiin ja todettiin ehdotuksen olevan linjassa manuaalisen toiminimitutkimuksen poistamisen kanssa.

Kommentit

Jukka Mähönen: Ehdottomasti kannatettava ehdotus tämäkin. **Vesa Rasinaho:** Jos ei tässä ole mitään muista oikeudenaloista (tavaramerkki, kilpailu, tietosuoja) tulevia ongelmia, niin kyllä. **Jukka Mähönen:** Olisiko ajatus, että oikeus algoritmin käyttöön olisi maksullista? **Hannu Ylänen:** Kannatettava ehdotus! Helpottaisi rekisteröintiä huomattavasti. Linjassa tuon nimiesteen manuaalisen selvittämisen poistamisen

1.4 Uusia erilaisia osakeyhtiömuotoja

Ehdotus. Nyt OYL tuntee kaksi muotoa. Tässä Ruotsista Twitter keskustelua oy-lain uudistamisesta siellä. Ehdotus kolmesta eri "oy-yhtiömuodosta" : <http://sevenius.se/2015/10/08/1-2-eller-3-aktiebolagslagar/> (**Lasse Åkerblad**) Kannatus: 0 ääntä puolesta/2 vastaan.

Yhteenveto keskustelusta. Ehdotuksessa (ks. linkki) viitattiin ruotsalaiseen ehdotukseen kolmesta erillisestä osakeyhtiölaista, joissa säädettäisiin erikseen yksityisestä, "avoimesta" ja julkisesta osakeyhtiöstä. Keskustelussa epäiltiin tarvetta yhtiömuotojen määrän lisäämiselle tai yksityisen ja julkisen osakeyhtiön väliin tulevalle avoimelle osakeyhtiölle. Keskustelussa ehdotettiin, että osakeyhtiölaissa säädettäisiin erikseen pieniyhtiömuodosta, jonka osalta "menettelyt olisivat normaalia helpommat".

Pieniyhtiöiden perustamisen ja toiminnan helpottamisen osalta erityissääntelyllä arviointiin olevan pienemmän pääomavaatimuksen lisäksi myös yleisempi uuden yrityksen perustamista edistävä tarkoitus ja vaikutus. Toisaalta kysyttiin, riittäisikö pieniyhtiöitä koskevan erityissääntelyn sijaan, että pienimpien yhtiöiden saatavilla olisi ohje siitä, miten tiettyjä osakeyhtiölain säännöksiä sovelletaan.

Kommentit

Lassi Mäkinen: En vielä tarkemmin lukenut tuota Lassen linkkiä, mutta nykyisten osakeyhtiömuotojen lisäksi ehdotan pieniyhtiömuotoa, josta säädettäisiin erillisessä osakeyhtiölain luvussa. Se auttaisi uusia yrittäjiä, kun menettelyt olisivat normaalia helpommat. **Jyrki Oikeusministeriö:** @Lasse: linkin takana on ehdotus yksityisen ja julkisen osakeyhtiön väliin tulevasta "avoimesta osakeyhtiöstä", jolla voi olla enintään 200 osakasta (liittyy EU:n arvopaperilainsäädännön tulkintoihin siitä, milloin osakkeita tarjotaan avoimesti yleisölle, mistä seuraa esim. tarjousesitevelvollisuus) – "avointa osakeyhtiötä" koskevat hallinto-, tilintarkastus- jne. vaatimukset ovat suu-remmat kuin yksityistä osakeyhtiötä koskevat vaatimukset Ruotsissa ja Suomessa... Tulee mieleen, että onko meillä todella tarvetta tähän. @Lassi: kertoisitko, mitä nämä helpotetut vaatimukset olisivat? Eikö pienimmille 1-2 osakkaan yhtiöille riittäisi ohje siitä, miten niissä sovelletaan niitä muutamaa osakeyhtiölain hallintoa jne. koskevaa säännöstä, jotka käytännössä ovat tarpeen näissä yhtiöissä?

Lasse Åkerblad: Tuo Ruotsin linkki on yhden eturivin juristin keskusteluavaus. Käsitkseni on, että aihetta lähestytään juuri ylhältä päin, PIE-suunnasta. – Itselläni ei ole kantaa, "tarkastan mutten perusta". Miten "yhdenmiehen rajavastuuyhtiöt" voivat tähän liittyä? <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2015/05/28-29-compet-single-member-private-companies/> **Jyrki Oikeusministeriö:** Yhdenyhtiödirektiiviä koskevan EU:n komission ehdotuksen taustalla on se, että useissa man-ner-eurooppalaisissa jäsenvaltioissa rajoitetaan yhtiön perustamista ja yhtiöjärjestyksen sisältöä (mm. hallintomalli ja päätöksenteko) tavalla, joka esim. suomalaisen yhtiön kannalta katsottuna vaikeuttaa ko. maahan sijoittuvan tytäryhtiön hallintomal-lin ja pääomarakenteen määrittelyä. Lisäksi suuressa osassa näistä kohdevaltioista yhtiön perustamisessa on käytettävä notaarin maksullisia palveluita (palvelumaksut voivat olla hyvin moninkertaiset verrattuna rekisteröintimaksuihin). Notaarit ovat yksi vaikutusvaltaisimmista etujärjestöistä Euroopassa, minkä vuoksi komissio on poliittiset realiteetit ymmärtäen ehdottanut, että eurooppalaisen yhdenyhtiön (SUP) rekiste-röinti sähköisesti olisi sallittua vain tietyissä tapauksissa. Direktiiviehdotus on käsitte-lyän aikana muotoutunut siten, että SUP-yhtiömuodon toteuttaminen ei edellytä koko-naan uutta osakeyhtiömuotoa vaan riittävää on, että jäsenvaltiossa on direktiviin vaa-timukset täyttävä yhtiömuoto. Suomen kannalta merkittävin SUP-direktiivin vaatimus on pääomavaatimuksen pudottaminen yhteen euroon. Suomessa on arvioitu, että SUP-direktiivistä ei ole käytännössä mitään hyötyä yrityksen perustamiseen Suo-messa - direktiivistä voi olla jotain hyötyä suomalaisen yrityksen perustaessa tytäryh-tiön mannereurooppalaiseen jäsenvaltioon. SUP-lyhennekin on herättänyt keskuste-lua: S(tandU(p)P(adding) vai S(tart)UP? – Viimeksi mainitun kekseliään innovaation kuulin ensikerran viime viikolla Brysselissä EU:n yhtiöoikeuden digitalisoinnista pide-tyssä konferanssissa. **Jukka Mähönen:** Mielestäni harkitsemisen arvoinen on Tanskassa käyttöön otettu yksityisen osakeyhtiön kevytversio, jonka voi perustaa kruunun osakepääomalla (Iværksætterselskab, IVS). Lisätarinaa Tanskan prh:n si-vuilta: <https://erhvervsstyrelsen.dk/ivaerksaetterselskaber-ivs>). Osakepääoman mak-su voidaan todistaa omalla ilmoituksella aina 24.000 kruunuun asti.

Vesa Rasinaho: En oikein innostu yhtiömuotojen määrän lisäämisestä. Sääntelyä pitäisi vain parantaa ja joustavoittaa niin että se toimii paremmin pienyrityksissäkin. Eri yhtiömuodot vain pirstaloivat sääntelyä ja lisäävät pykälää. **Jukka Mähönen:** Iværksætterselskab ei nimenomaan ole uusi yhtiömuoto vaan vaihtoehtoinen tapa perustaa rajavastuuyhtiö – eli sillä tavoitellaan juuri sitä mitä Vesa aivan oikein ko-rostaa. Lisäpykälien määrä voidaan minimoida – kun Jyrki pistää täytäntöön nämä meidän keskustelumme, niin vapautuu runsaasti pykälää kiertoan. ;-) **Lasse Åkerblad:** "Yhtiömuoto" - nimitys tulee siitä, että toiminimessä on IVS. Miten meillä? SUP kuten StartUp? **Lasse Åkerblad:** Ilmeisesti Tanskassa on varmasti hyötyä tästä hei-dän startup- eli IVS -osakemuodon tarjoamisesta koska joka neljäs uusi perustettu yritys (rajoitetun vastuun yritys?) on IVS. Toki minimiosakepääoma on siellä selvästi korkeampi kuin meillä, n 7 t€. Osakepääoma täytetään sitten tuloksesta, mutta aloit-taen kruunusta. Sanoisin myös, että tämän yhtiömuodon tarjoamisella on psykologi-nen tarkoitus ja vaikutus, että todella pyritään helpottamaan uuden yrityksen perus-tamista. Varsinkin kun perustamisrutiini on moderni, helppo, epäkonventionaalinen-kin. Ja vähän kuin ohimennen tästäkin tulee ihan normaali oy osakepääomakerryt-tämisvelvoitteen myötä.

1.5 Vähimmäispääomavaatimus

Ehdotus. Pitäisikö lain vähimmäispääomavaatimusta alentaa 1 euroon? (**Markus Tervonen**) Kannatus: 9 ääntä puolesta/2 vastaan.

Perustelut. Useissa EU-jäsenvaltioissa yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomavaatimusta on laskettu 1 euroon. Nykyisin yhtiön voi perustaa 1 euron pääomalla 17 jäsenvaltiossa. Käytännössä nykyisellä pääomavaatimuksella ei ole merkitystä velkojensuojan kannalta. Velkojensuojan kannalta merkitystä on tilinpäätösvaatimuksilla ja muilla avoimuusvaatimuksilla, varojenjaon edellytyksillä (tase- ja maksukykytesti) ja johdon ja osakkaiden vastuulla, jotka ovat Suomen osakeyhtiölaissa Euroopan kärkitasoa velkojensuojan kannalta. Nykyinen vähimmäispääomavaatimus ja siihen liittyvät hallinnolliset vaatimukset voivat jossain määrin rajoittaa uusien yritysten perustamista erityisesti palvelualoilla.

Yhteenveto keskustelusta. Vähimmäispääomavaatimuksen alentamista kannattaneet keskustelijat viittasivat muiden EU-jäsenvaltioiden kehitykseen ja totesivat, että pääomavaatimuksen alentamisella nykyisestä ei olisi käytännössä vaikutusta yhtiön velkojen tai muiden sidosryhmien kannalta. Ehdotuksen arvioitiin helpottavan jossain määrin uusien pienyritysten perustamista osakeyhtiömuodossa.

Pääomavaatimuksen sijaan velkojensuojan kannalta merkitystä on muun muassa yhtiön varojenjaon edellytyksillä (tase- ja maksukykytesti) ja siihen liittyvällä johdon ja osakkaiden vastuulla. Keskustelussa arvioitiin myös varojenjako koskevia säännöksiä ja kritisoitiin yhtiön pääoman jakoa omaan ja vieraaseen pääomaan.

Keskustelussa esitettiin myös, että nykyisen pääomavaatimuksen voidaan ajatella rajoittavan yhtiöiden perustamista epärehellistä yritystoimintaa varten. Toisaalta todettiin, että nykyisin on mahdollista perustaa mm. osuuskunta ilman osuuspääomaa. Lisäksi todettiin, että epärehellistä yritystoimintaa ja talousrikoksia voidaan pääomavaatimusta paremmin estää mm. yhtiön johtoa ja määräysvaltaa käyttäviä osakkaita koskevilla ajantasaisilla tiedoilla sekä yleisön saatavilla olevilla tilinpäätöstiedoilla.

Toisaalta keskustelussa esitettiin myös, että nykyinen osakeyhtiön minimipääoman vaatimus on hyvin toimiva vaihtoehto.

Kommentit

Lassi Mäkinen: Osakepääomaa ei tarvita, koska osakkaat voivat antaa lainaa yhtiölleen. Laina voidaan maksaa takaisin heti, kun yhtiö on saanut tuloja niin paljon, että sen kassa kestää juoksevat menot. Osuuskunnalla, henkilöyhtiöillä ja yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole mitään minimipääomavaatimusta ja ne pärjäävät oikein hyvin. Edes osuuskunnan vararahaston kerryttämisvaatimusta ei tarvita, koska oma pääoma ei ole yrityksen elossapysymisen ehto. Konkurssilain mukaan yritys voidaan asettaa konkurssiin, jos siitä tulee pysyvästi maksukyvytön. Yhtiö ei ole maksukyvytön, vaikka se olisi tuottanut niin paljon tappioita, että sen oma pääoma on negatiivinen. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytesti on hyvä, koska se varmistaa yrityksen rahan riittävyyden varojenjaon jälkeen. Sitä koskevaa pykälää pitäisi täsmentää siten, että maksukykyä tulee mitata kassavirtalaskelmalla. Taseesta lasketuilla maksukyvyyn tunnusluvuilla ei tässä asiassa ole käyttöä. Kassavirtalaskelman tarkastelukulma pitää laajentaa tulevaisuuden kassasuunnitteluun, kuten maksukykytestin sanamuoto edellyttää. Omaa pääomaa koskevilla arvioilla ei ole mitään merkitystä velkojensuojan kannalta. Lainkohta negatiivisen oman pääoman ilmoittamisesta kaupparekisteriin pitää kumota. Tämä ilmoittaminen ei paranna velkojansuojaa vaan huonontaa sitä, koska yhtiön kumppanit saattavat sen vuoksi lopettaa toimitukset ja tämä johtaa

konkurssiin sekä velkojen saamisten nollautumiseen. Pystyn osoittamaan todellisen yhtiön luvuilla, että osakeyhtiö voi pysyä hengissä kymmenen vuotta, vaikka sen oma pääoma on koko ajan negatiivinen. Tässä tapauksessa yhtiön hallitus otti henkilökohtaisen vastuun siitä, ettei se edellisen osakeyhtiölain mukaan asettanut yhtiötä selvitystilaan eikä nykyisen lain mukaan ilmoittanut negatiivista omaa pääomaa kaupparekisteriin. Yhtiö toimii edelleen ja sen oma pääoma on nyt positiivinen. Pienimpien yhtiöiden tilinpäätösten julkistaminen tappaa yrityksiä, koska suuryritykset saavat niistä kilpailussa tarvittavaa tietoa, mutta vastaavasti pieniyhtiö ei saa suuryhtiön tilinpäätöksestä yhtä yksityiskohtaisia tietoja. Jos pienimpien yhtiöiden tilinpäätösten julkistamisesta ei luovuta, suuryhtiöiltä on vaadittava kaikista toimipaikoista ja tuotteista erillistilinpäätökset, jotka ne joutuvat tilintarkastuttamaan ja julkistamaan.

yixqfetc: "Nykyisin yhtiön voi perustaa 1 euron pääomalla 17 jäsenvaltiossa." Paljonko noissa maissa maksaa oy:n perustaminen? Suomessa PRH veloittaa alimmilläänkin 330 euroa. Vähimmäispääomavaatimusta pohdittaessa pitäisi tarkastella 1) perustamistapahtumaa ja siitä perittäviä veroluonteisia maksuja, sekä 2) liiketoiminnan aloittamisen vähimmäiskustannuksia. Vähimmäiskustannuksiin on laskettava mm. pankkitilin ja pankkipalvelupaketin avaamisesta perittävät maksut, puhelinliittymän avaaminen, ym., joita ilman minkäänlaista todellista yritystoimintaa on melko mahdotonta aloittaa 'puhtaalta pöydältä', sotkematta omia ja yhtiön raha-asioita esim. yksityistä pankkitiliään käyttämällä. Periaatteessa vähimmäispääoman lasku on mielestäni kuitenkin hyvä asia, mutta onko sitten tarkoitus, että pienimuotoistakin toimintaa varten on heti otettava käyttöpääomailainaa, sen sijaan että osakkaat osakepääomalla rahoittaisivat yhtiön aloitusvaiheen? Minusta esim. 500 euron vähimmäispääoma olisi taso, jolla voisi tosielämässä käynnistää esim. pienimuotoisen palveluliiketoiminnan ilman välitöntä lainatarvetta; PRH:n pakollisiin kuluihinhan tuostakin jo menee suurin osa. **Lassi Mäkinen:** Osakepääomaa ei tarvita alkuvaiheen menojen maksamiseen, koska osakkaat voivat antaa yhtiölleen lainaa ja saada sen takaisin, kun yhtiö ei sitä enää tarvitse.

Vesa Rasinaho: Yhden euron pääomavaatimuksellakin olisi edelleen merkitystä. Jos varojen jaettaisiin siten, että oma pääoma olisi alle osakepääoman (tässä tapauksessa yksi euro), jako olisi laitonta. Tässäkään sääntelyssä negatiivisella omalla pääomalla toimiva yhtiö ei siis voisi jakaa varoja. Sääntely helpottaisi siten kylläkin yhtiön perustamista, mutta ei välttämättä olennaisesti yhtiön toimintaa tästä eteenpäin. **Lassi Mäkinen:** Varojen jakaminen pitää sitoa ainoastaan maksukykyyn eikä millään tavoin omaan pääomaan. Yhtiö ei mene konkurssiin, vaikka se jakaa varoja, kun sen oma pääoma on negatiivinen. Se menee konkurssiin vain siinä tapauksessa, että se jakaa varoja ja aiheuttaa näin itselleen maksukyvyttömyyden. **Vesa Rasinaho:** Tätä juuri tarkoitin sanoa, että yhden euron pääomavaatimuskaan ei poista ns. "tasetestiä". Ja kuten toteat, yksi vaihtoehto on poistaa tasetesti. Tosin EU:n pääomadirektiivin vuoksi se ei ole mahdollista julkisten yhtiöiden osalta. Ja jos yksityisten ja julkisten yhtiöiden välillä tehtäisiin esittämäsi tapainen dramaattinen muutos, olisi kai parasta säätää eri lait näille huomattavasti toisistaan poikkeaville yhtiömuodoille. Ja yksi asia on, kuinka poliittisesti realistista ehdottamasi ajatus on. Mutta ehdottomasti tästä voi keskustella. **Lassi Mäkinen:** Me emme liittyneet EU:n jäseneksi siitä syystä, että saisimme joka asiassa liean kaulaamme, vaan toimiaksemme yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa ja osallistuaksemme yhteisön päätöksentekoon. Pääomadirektiivi on muutettavissa, kuten mikä tahansa muukin lainsäädäntö. Välttämättä yksityisille ja julkisille yhtiöille ei tarvita uutta lakia. Nehän poikkeavat jo nyt huomattavasti toisistaan ja silti laki on sama. Poliittista realismia ei kannata liiaksi ajatella ja ainakaan sillä ei pidä lyödä ehdotuksia kumoon. Se on poliitikkojen asia. Maksukykytesti on erinomainen innovaatio, joka tuli vuonna 2006 Suomen osakeyhtiölakiin. Se on osoittautunut hyväksi käytännössä. Tasetesti perustuu epämääräiseen tuloslaskentaan, joka suomalaisissa yrityksissä antaa aina väärän ja puutteellisen

sen kuvan yrityksen varoista ja veloista, taloudellisesta asemasta sekä tuloksesta, vaikka tilinpäätösdirektiivi edellyttää oikeaa ja riittävää kuvaa. Tämä koskee kaikkia osakeyhtiöitä ja etenkin suurimpia pörssiyhtiöitä, koska suomalainen poistokäytäntö on direktiivin vastainen.

Vesa Rasinaho: Joku voi ajatella, että pääomavaatimus rajoittaa "kevytmielistä" yhtiöiden perustamista ja toimii siten jonkinlaisena jarruna epärehelliselle yritystoiminnalle. Yhden euron vaatimuksella olisi helppoa perustaa kymmenittäin pöytälaattikkoyhtiöitä yksittäisiin tarkoituksiin tai esim. käytettäväksi edellisen mentyä konkurssiin. Mutta toisaalta vaatimus toki myös hankaloittaa rehellisen yrityksen perustamista. **Lassi Mäkinen:** Nykyisinkin on mahdollista perustaa kymmenittäin osuuskuntia ilman osuuspääomaa. Osakepääoma ei ole minkäänlainen jarru, koska samalla 2.500 eurolla voidaan perustaa sata yritystä. Heti yhden yhtiön perustamisen jälkeen tili tyhjennetään ja siirretään toisen yhtiön osakepääomaksi. Rikolliset eivät tarvitse edes tätä 2.500 euroa, koska he voivat kirjoittaa asiakirjat siten, että näyttää kuin osakepääoma olisi maksettu. Jos haluamme estää kaikki rikokset, meidän tulee kieltää esimerkiksi autojen myynti, koska niitä voidaan käyttää pakoautoina ryöstöissä. Suomi näivetty, jos emme vapauta yrittämistä nykyisistä kahleista. Tarvitsemme paljon uusia yrityksiä, että voimme selviytyä talousvaikeuksistamme. **Vesa Rasinaho:** En ole kategorisesti eri mieltä mitä sanot, sitähän itsekin sanon että hankaloittaa rehellistä toimintaa. On hankala lähtökohta, jos yleinen siviilioikeus (OYL) kirjoitetaan sillä ajatuksella että suurin osa sen käyttäjistä on rikollisia. Mutta toisaalta rikollisuuskin tulee ottaa lakia valmisteltaessa huomioon. Miten epärehellistä "huijaus"yhtiöiden perustamista mielestäsi voitaisiin rajoittaa tehokkaammin kuin pääomavaatimuksella? **Jyrki Oikeusministeriö:** @vesa: Yhtiön johtoa ja määräysvaltaa yksin tai yhdessä käyttäviä osakkaita koskevilla ajantasaisilla identifiointitiedoilla sekä yleisön saatavilla olevilla, koneellisesti analysoitavissa olevilla tilinpäätöstiedoilla (esim xbrl-tilinpäätös). **Lassi Mäkinen:** Rikollisten tärkein ominaisuus on se, että he eivät noudata lakeja. Lakeja säätämällä ei rikoksia saada poistettua kokonaan. Toki joitakin rajoja pitää olla, mutta ne eivät saa olla kohtuuttomia rehellisille yrityksille. Pääomavaatimus ei ole lainkaan hyvä keino estää talousrikollisuutta. Talousrikoksissa on useimmiten kysymys verojen välttämisestä. Nykyistä selväpiirteisempi verolainsäädäntö ja tämän myötä Verohallinnossa vapautuvien henkilöresurssien suuntaaminen verotarkastuksiin tehoaa parhaiten. Verotarkastusten ei tarvitse olla sellaisia, että tullaan yllättäen konepistoolit kädessä, vaan ne voivat olla ohjaavia ja verovelvollista auttavia. Kyllä siinä rikolliset seuloutuvat.

Jukka Mähönen: Yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäisosakepääomavaatimus ei nyt ole kaikkein suurimpia ongelmia, mutta vähimmäisosakepääoman alentaminen yhteen euroon antaisi kuitenkin oikean signaalin esimerkiksi naapurimaille (Tanska esim. alensi omansa yhteen kruunuun). En sen sijaan kannata osuuskuntamallia, jonka mukaan vastapainona olisi rahastointivelvollisuus (jälleen kerran vrt. Tanska). **Lassi Mäkinen:** Minustakin osuuskunnan vararahaston kartuttamisvelvollisuus on huono ratkaisu. Ehdotan, että osakeyhtiöille tarjotaan mahdollisuus hankkia osuuspääomaa, kun osuuskunnillakin on oikeus hankkia osakepääomaa. Osuuspääoman merkitys voi olla suuri, kun jokin yhtiö haluaa ratkaista kasvurahoituksen ongelman asiakkailtaan saatavalla rahoituksella. Ainakin olisi oikeudenmukaista, että osakeyhtiöllä on samat oikeudet kuin osuuskunnalla. Toisaalta voisi olla harkinnanarvoista yhdistää osakeyhtiö ja osuuskunta samaan lakiin, kun viime vuosikymmeninä osuuskuntamuotoa on kehitetty osakeyhtiön kaltaiseksi.

Taru Päivike: Nykyinen osakeyhtiön minimipääoman vaatimus on hyvin toimiva vaihtoehto. Yrityksen perustajat, joilla ei minimipääomaa löydy voivat vaihtoehtoisesti perustaa kommandiittiyhtiön, jossa riittää 1 € sijoitus äänettömältä yhtiömieheltä tai sijoittaa apportiomaisuutta osakeyhtiöön pääomaksi. **Jyrki Oikeusministeriö:**

Taru: mitä mieltä olet siitä, että suuressa osassa muita EU-valtioita pääomaksi riittää 1 euro? Ja siitä, että meilläkin voi yksin perustaa osuuskunnan, jossa ei ole mitään pääomavaatimusta - eikä tiedossa ole pääomavaatimuksen puuttumisesta aiheutuneita ongelmia? Elinkeinopoliittisesti kysymys on mm. siitä, että kun elämänikäiset työsuhteet toisen palveluksessa muuttuvat harvinaisemmiksi, suuri osa meistä joutuu jatkossa työllistämään itsensä. Voi hyvin kysyä, rajoittaako 2.500 euron pääomavaatimuskin tarpeettomasti itsensä työllistämisen vaihtoehtoja, kun kommandiittiyhtiön yhtiömiehen rajaton vastuu pelottaa ja aloittavalla yrittäjällä voi olla sellainen käsitys, että kommandiittiyhtiön verotus vaikeuttaa yrityksen kehittämistä? **Lassi Mäkinen:** Henkilöyhtiö ei ole osakeyhtiön vaihtoehto, koska siinä omistajilla on erilainen vastuu yhtiön sitoumuksista. Henkilöyhtiöitä ei tarvittaisi lainkaan, sillä niitä on perustettu lähinnä vain verotuksellisista syistä. Mehän emme tarvitsisi kuin yhden yritysmuodon, joka voitaisiin rakentaa osakeyhtiön pohjalta. Sille pitäisi sallia osuuspääoma ja sen osakkaille pitäisi säätää mahdollisuus ottaa tilapäisesti henkilökohtainen vastuu yhtiön sitoumuksista. Kaupparekisterin tilastot osoittavat, että 2.500 euron minimiosakepääoma on monelle uusyrittäjälle ylitsepääsemätön este. Siksi toiminimiä perustetaan niin paljon. Kun ensin perustetaan toiminimi ja se kasvaa, jossakin vaiheessa se on muutettava osakeyhtiöksi, jolloin aiheutuu turhaa byrokratiaa ja kustannuksia. **Jyrki Oikeusministeriö:** @Lassi: voisiko toiminimi-yrityksen perustamiseen olla muitakin syitä, esim. kirjanpito- ja tilinpäätösvaatimukset (ml. tilinpäätöksen julkistamisvaatimus osakeyhtiöissä)? Mitä mieltä olet siitä, että laajan ja kaikki yritykset ja niiden elinkaaren eri tilanteet huomioon ottavan kirjanpitolainsäädännön ja -ohjeistuksen rinnalla nano/mikro/pien-yrittäjän käytettävissä olisi maksuton kirjanpitolain ja ohjeistuksen yleisimmät käytännöt "tunteva" sovellus, joka mm. tiliotteen kanssa keskustellen suoriutuisi kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatimisesta suurimmalta osin suuressa osassa näistä yrityksissä? Myös taloushallinnon palveluntarjoajat voisivat panostaa tallennustyön sijasta entistä enemmän lisäarvoa asiakas-yrityksilleen tuottaviin palveluihin.

Lassi Mäkinen: Tähän asti liikkeenharjoittajien tilinpäätösvaatimukset ovat olleet lähes yhtä suuret kuin pienten osakeyhtiöiden, mutta uudessa kirjanpitolaisissa aiotaan ehdottaa, että liikkeenharjoittajien ei tarvitsisi lainkaan laatia tilinpäätöstä. Kannatan Jyrkin ehdotusta, että ainakin nanoyritykset mutta mahdollisesti myös mikroyritykset voisivat tehdä tiliotteiden perusteella maksuperusteisen tilinpäätöksen. Myös pääministeri Juha Sipilä on eräässä puheessaan ehdottanut tiliotepohjaisen kirjanpidon sallimista mikroyrityksille. Ehdotus on luettavissa hänen blogistaan. Tiliotepohjainen kirjanpito on helposti automatisoitavissa, kuten Jyrki mainitsi. Olen Jyrkin kanssa samaa mieltä myös siitä, että tällöin taloushallinnon ammattilaiset voivat keskittyä yritysten talousasioiden hoitamiseen byrokratian hoitamisen sijaan. Kun yrittäjät saisivat taloushallinnon ammattilaisilta todellisia talousneuvoja, yritykset voisivat kasvaa terveesti ja välttää konkurssin. **Lasse Åkerblad:** Aika kädetön on se "talousneuvoja" jolla ei ole suoriteperusteista tilinpäätöstä käsissään josta lähteä. Pienessä yhtiöissä on pieni määrä tapahtumia ja tilioimistoympäristössä tehokkuutta ja halpuutta tuo rutiinien toistuvuus ja samankaltaisuus eri yhtiöiden välillä; kaikki ei ole "byrokratia" vaikka siltä näyttäisikin. **Lassi Mäkinen:** Kädetön talousneuvoja on sellainen, jolla ei ole kassasuunnitelmaa kädessään. Suoriteperusteisesti laskettu tuloslaskelma ja tase kertovat menneisyydestä mutta eivät siitäkään tarkasti oikein. Suomen kirjanpitolain mukainen tuloslaskelma ja tase antavat EU:n tilinpäätösdirektiivi edellyttämällä tavalla väärän kuvan yrityksen varoista ja veloista, taloudellisesta asemasta sekä tuloksesta, jos yrityksellä on käyttöomaisuutta. Tämä johtuu siitä, että Suomessa voitto tai tappio lasketaan verotuspoistoin, kun EU edellyttää suunnitelmapoistojen käyttämistä. Suunnitelmapoistotkin ovat epämääräiset, sillä kukaan ihminen ei etukäteen pysty arvioimaan, mikä on jonkin käyttöomaisuusesineen taloudellinen vaikutusaika ja kuinka paljon se kunakin tilikautena tuottaa tuloa. Ja vaikka poistot pystyttäisiin laskemaan tulontuottamista vastaavasti tarkasti oikein,

tuloslaskelma ja tase eivät siltikään anna järkevää kuvaa maksukyvyistä – etenkin tulevaisuudessa. Tuloslaskelmien ja taseiden laatiminen on turhaa byrokratiaa, koska niistä ei ole juuri mitään apua yrityksen johtamisessa tai sidosryhmien päätöksenteossa. Meidät on vain opetettu kuvittelemaan, että niistä olisi apua. Minäkin uskoin tähän monta vuosikymmentä, kunnes oivalsin kassavirtalaskennan erinomaisuuden. Nyt olen tehnyt kassasuunnittelua ja siihen liittyvää kassakirjanpitoa joka päivä yli kymmenen vuoden ajan, joten tiedän tarkasti mistä puhun. Jos joku on eri mieltä, hänen kannattaa ensin tehdä muutama vuosi kassasuunnittelua ja -kirjanpitoa, minkä jälkeen hän voi verrata kassavirtalaskentaa ja tuloslaskentaa keskenään. Suomi ja EU kulkevat jälkijunassa. Yhdysvalloissa kassavirta-ajattelu on paljon yleisempää - jopa aivan pienten yritysten keskuudessa.

Matti J. Sillanpää: Monien maiden käytäntö näyttää olevan menossa yhden euron osakepääoman suuntaan, joten meidänkin olisi hyvä ottaa se käyttöön. Velkojien ja muiden intressiryhmien kannalta ei ole käytännössä mitään eroa sillä onko osakepääoma 1 e vai 2500 e. **Lasse Åkerblad:** Tanskan mallissa on nähdäkseni pari vastapainoa yhden kruunun aloituspääomalle. a) "Hihamerkki" eli vajaata osakepääomaa kuvaava IVS. b) Osingonjakokiello kunnes vähimmäispääoma, noin 7 t€, on saavutettu. c) Vuosivoitosta vähintään 25 % siirrettävä osakepääomaan kunnes/ellei täynnä. Kun osakepääoma täynnä yhtiöstä tulee normaali ja hihamerkki poistuu. Miten Suomessa em. ehdot kun esim. minimiosakepääoma on jo selvästi alhaisempi? Onko pakko olla oma tunnisteensa? **Lassi Mäkinen:** Suomessa osuuskunnalla on vararahaston kerryttämisvelvollisuus. Se on turha byrokraattinen koukero. Muutaman tuhannen osakepääomalla ei ole käytännön merkitystä. Osakepääoma on käyttökelppoinen rahoitusmuoto, kun tehdään suuria investointeja. Silloin rahan tarve on yleensä miljoonia euroja ja vähimmilläänkin kymmeniä tuhansia euroja. **Lassi Mäkinen:** Jo vuonna 2006, kun osakepääoman minimiraja alennettiin 2.500 euroon, monissa maissa Euroopassa ja Yhdysvaltain osavaltioissa, osakepääoman minimiraja oli näennäinen summa. Keräsin silloin tietoa eri puolilta maailmaa ja luovutin selvityksen eduskunnan talousvaliokunnalle, kun olin sen kuultavana. Eduskunta ei uskaltanut alentaa minimirajaa 2.500 euroa alemmaksi, koska silloinen oikeusministeri Johannes Koskinen oli ehdottanut 8.000 euroa ja Suomen Yrittäjät puolsi tätä ehdotusta. Loppuvaiheessa Suomen Yrittäjätkin käänsi kelkkansa.

Janne Ruuhonen: Tämä on kannatettava ehdotus. Sitä puoltavat mainitut perusteet eli kv-näkökulma, ja se että 2 500 euron osakepääomalla ei ole velkojien näkökulmasta merkitystä. **Vesa Rasinaho:** Viittaan maksukykytestin yhteydessä käytyyn keskusteluun. Paljon isompi kysymys kuin vähimmäispääoman alentaminen on, pitäisikö koko oman pääoman sääntely lakkauttaa ja korvata jollain muulla (maksukyky+jotain). Tällöin siis vähimmäispääoma ei olisi yksi euro, vaan sama kuin vaikkapa rekisteröidyn yhdistyksen vähimmäispääoma, eli siis mitään tällaista käsitettä ei edes olisi. Tämä on se oikea kysymys mistä pitäisi keskustella, ei yhdestä eurosta. **Lassi Mäkinen:** Osakepääoma on rahoitusmuoto, joten sen sääntely osakeyhtiölaissa on tarpeellista. Osakepääoman minimirajaa ei tarvita lainkaan, kuten Vesa Rasinaho ehdotti, koska osakepääoman olemassaolo ei ole pakollista osakeyhtiön toiminnan kannalta. Jos lakiteknisistä syistä, jokin minimipääoma pitää olla, olkoon se sitten 1 euro.

Finanssialan keskusliitto: Muiden jäsenvaltioiden käytännöistä näyttää tulevan painetta sille, että osakeyhtiön osakepääoma voisi olla 1 euroa. Mikäli osakepääoma on 1 euroa, yhtiöön tulisi tehdä muu omaan pääomaan luettava sijoitus (esim. pääomalaina), jotta ei heti tarvitse ilmoittaa, että oma pääoma on menetetty. Asiassa tulisi kartoittaa muiden jäsenvaltioiden kokemuksia ehdotuksen käytännön vaikutuksista ja huomioida myös, miten koko sääntelykokonaisuus on rakennettu toimivan kokonaisuuden rakentamiseksi. **Jukka Mähönen:** FK:n kommentissa päästään

syvälle itse ongelmaan. Pääomalainan kaltaiset kummajaiset osakeyhtiölaissa osoittavat vain itse perussääntelyn valuvikoja – tässä tapauksessa onnetonta jakoa omaan ja vieraaseen pääomaan (ks. Vesan kommentit toisaalla), joka johtaa jakomielisyyteen: ensin painotetaan sen merkitystä mutta sitten, koska myönnetään että se ei toimi, leikitään, että jotkut velat ovatkin omaa pääomaa, jotta voidaan jatkaa eteenpäin. (Ymmärsin FK:n pointin juuri siltä kannalta, että perustajaosakkeenomistajat eivät halua maksaa merkitsemistään osakkeista enempää kuin mainitun euron, ts. sijoitus vapaan oman pääoman rahastoon ei tulisi kysymykseen.) **Lassi Mäkinen:** Pääomalaina on sinänsä hyvä yritysrahoitusmuoto. Ongelmana on, kuten Jukka Mähönen mainitsi, suoranainen jakomielisyys siitä, onko ja milloin on kysymyksessä oma pääoma tai vieras pääoma. Ongelman ovat synnyttäneet kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS). Sama ongelma on putkahtanut esiin osuuskunnan osuuspääoman tulkinnasta. Osakepääoman minimiraja pitää asettaa 0–1 euroon, mutta sille ei tarvita mitään korviketta. Ei tarvita samanlaista vararahaston kerryttämisvelvollisuutta kuin osuuskunnilla on. Eikä tarvita mitään sijoitusta omaan pääomaan, kuten herra/rouva/neiti Finanssialan Keskusliitto ehdotti, koska negatiivisen oman pääoman ilmoittaminen kaupparekisteriin on turhaa ja haitallista.

1.6 Osakkeiden maksun rekisteröinti

Ehdotus. Voidaanko sähköisen rekisteröinnin helpottamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi luopua rekisteriviranomaiselle toimitettavasta osakkeiden ja osakepääoman maksua koskevasta selvityksestä ainakin yksityisten osakeyhtiöiden osalta? (**Markus Tervonen**) Kannatus: 10 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut. Osakeyhtiölain 2 luvun 8 §:n 3 momentin 2) kohdan mukaan yhtiö voidaan rekisteröidä, kun rekisteriviranomaiselle on toimitettu tilintarkastajien todistus siitä, että osakeyhtiölain säännöksiä osakkeiden maksamisesta on noudatettu. Jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa, osakkeiden maksamisesta on annettava muu selvitys. Käytännössä tämä selvitys on yleensä ollut kuitti osakepääoman maksamisesta yhtiön tilille. Osakeyhtiön sähköisessä perustamisessa kuitti joudutaan aina toimittamaan ilmoituksen jättämisen jälkeen. Tämä hidastaa perustamisilmoituksen käsitteilyä, kun vireille tulleen ilmoituksen liitteeksi joudutaan aina lähettämään vielä erikseen jälkeinpäin sähköpostin liitteenä skannattu kuva maksukuitista. Lisäksi osakepääoman apporttimaksusta (=muuta kuin rahaa) on aina hankittava erillinen maksullinen tilintarkastajan lausunto.

Osakkeiden ja osakepääoman maksua koskevan tilintarkastajan todistuksen tai lausunnon tai maksukuitin sijasta yksityisessä osakeyhtiössä riittäisi, että hallitus vakuuttaisi, että osakkeiden merkintähinta on maksettu jonkin, nimeltä mainitun rahalaitoksen tilille.

Yksityisten osakeyhtiöiden osalta osakepääoman maksu hyväksyttäisiin, jos varat voidaan kirjata tilinpäätökseen. Käytännössä maksukontrolli siirtyisi jälkikäteiseksi seuraavan tilinpäätöksen laadinnan yhteyteen. Toinen vaihtoehto olisi, että nykyiset vaatimukset koskisivat vain sellaisia yksityisiä osakeyhtiöitä, joiden osakepääoma on vähintään 80.000 euroa (=julkisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma).

Yhteenveto kommentaareista. Ehdotuksen katsottiin helpottavan rekisteröintiä eikä rekisteröinnin yhteydessä tapahtuvasta maksukontrollista luopumista pidetty ongelmallisena perustettavien yhtiöiden osakepääoman tyypillinen määrä ja sen tosiasiasa antama suoja huomioiden. Osa keskustelijoista totesi, että tilinpäätöksen laatimi-

sen yhteydessä toteutuvan jälkikäteisen osakepääoman maksun kontrolloinnin osalta on otettava huomioon myös tilinpäätössääntelyn kehitys.

Nykyisen sääntelyn säilyttämistä perusteltiin sillä, että nykyinen maksukontrolli estää väärinkäytöksiä, eikä sen aiheuttama vaiva ole kohtuuton.

Kommentit

Christian Björkman: Tämä (=maksukontrolli tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä) olisi oikea toimintatapa. Jos tilinpäätöstä ei toimiteta PRH:lle säädetyssä ajassa (ja joku säädetty huomautusaika/ylimääräinen korjausaika sen päälle), tai jos tilinpäätöksestä ilmenee, ettei osakepääomaa ole maksettu, niin yritys poistettaisiin kaupparekisteristä. Alkuperäinen rekisteröinti pitää tehdä niin sujuvaksi ja helpoksi kuin mahdollista. **Jyrki Oikeusministeriö:** 80.000 euron vaatimus julkisissa osakeyhtiöissä perustuu 25.000 euroon asti EU:n pakottavaan direktiiviin ja sen ylittävältä osin vanhaan osakeyhtiölakiin, jossa yksityisen osakeyhtiön pääomavaatimus oli 8.000 euroa ja, jotta vaatimuksilla olisi selvästi havaittava ero (=pidempi numerosarja) julkisessa osakeyhtiössä $10 \times 8.000 = 80.000$ euroa. Suurimmassa osassa EU-valtioita julkisenkin osakeyhtiön pääomavaatimus on alempi kuin Suomessa. **Vesa Rasinaho:** Voitaisiin kai hyvin ajatella, että osakepääoman/osakkeiden maksu tulee kontrolloitua kun yritys seuraavan kerran laatii tilinpäätöksensä; useimmitenhan tämä vielä tilintarkastetaan. Tuntuu siltä että erillinen maksukontrolli on jääne ajalta, jolloin kirjanpito ja tilintarkastus eivät olleet yhtä kehittyneitä kuin nyt. Jos maksu on laiminlyöty tms. eikä tämä ilmene tilinpäätöksestä, sanktiot seuraisivat tilinpäätöksen laatimisesta väärin (viime kädessä kirjanpitorikokseen tms. saakka). **Jyrki Oikeusministeriö:** Tämäkin on ymmärrettävää - varsinkin, kun lähes kaikki yhtiöt perustetaan nykyisin 2.500 euron minimipääomalla, jolla voi saman tien ostaa läppäriä ja puhelimen ja maksaa tilavuokraa.

Jukka Mähönen: Sääntely pitää synkronoida tilinpäätössääntelyn kehittämiseen. Jos ja kun vapautamme kaikkein pienimmät yritykset tilinpäätöksen laatimis/julkistamisvelvollisuudesta, emme voi tarvella sitä sitomalla osakkeiden merkintämaksun identifioiminen tilinpäätökseen. Itse voisin ajatella, että jos osakepääoma on esim. alle 10.000 euroa, pelkkä oma ilmoitus sen maksusta riittäisi. (Vrt. esim. Tanskan yrittäjäyhtiö). **Lasse Åkerblad:** Samalla tulisi menettely myös synkronoida tilanteeseen jossa lakisäateistä tilintarkastajaa ei ole, rajana esim. mikroyritysraja (700t€ lv). Mahdollista ylärajaa omalle ilmoitukselle voisi yhtenä kriteerinä olla summan vaikutus velkojien suojan toteutumiseen. Jos on vaikutusta. **Markus Oikeusministeriö:** Jukka: Osaatko sanoa, mitä osakepääoman maksun "jälkikontrollista" ja siihen liittyvästä vastuusta Tanskassa ajatellaan? Lasse: Ymmärrän pointin; ylempänä yhtenä vaihtoehtona onkin ehdotettu myös nykyisten vaatimusten rajaamista esim. 80 000 € osakepääomalla perustettavia yhtiöitä. "Summan vaikutus velkojien suojan toteutumiseen" on melko avoin kriteeristö - toki myös tarkkojen (esim. euro-määräisiä) raja-arvojen "osumatarkkuutta" voidaan aina kritisoida suuntaan tai toiseen. **Jukka Mähönen:** Markus: ymmärtääkseni jälkikontrollille ei ole nähty mitään tarvetta, kun ilmoitusoikeuden yläraja on kuitenkin alhaisessa 25.000 kruunun osakepääomassa. Meillä se tarkoittaisi yksityisen osakeyhtiön minimiosakepääomaa. **Vesa Rasinaho:** Jukan pointti on hyvä. Hyvää tarkoittavat sääntelyn keventämishankkeet voivat kääntyä itseään vastaan jos seurannaisvaikutuksia ei pohdita. Eli JOS pieniyhtiön velvollisuutta ylipäänsä laatia tilinpäätös kevennetään, ja JOS edellytetään jotain pääoman maksua jota kontrolloidaan, kontrolli pitää tehdä maksettaessa. Voisiko pieniyhtiöt sitten vapauttaa maksukontrollista? Vai onko tämä harmaan talouden kannalta ongelma? **Lassi Mäkinen:** Vesa Rasinaholle: Uudessa kirjanpito-laissa ei aiota keventää mikro- tai pieniyhtiön tilinpäätöksen laadintaa. Vain liikkeen- ja ammatinharjoittajilta toiminnan laajuudesta riippumatta poistetaan tilinpäätöksen

laadintapakko, mutta näitä osakeyhtiölaki ei koske. Harmaaseen talouteen ei kannata vedota silloin, kun kysymyksessä on pienyhtiö. Suomessa on aivan liikaa kiinnitetty huomiota pienten yritysten tekemiin pikkuvilppeihin - esimerkiksi kuitinantopakko ja 6 euron pizzat. Eettisesti kyseenalaisten toimien aiheuttama veronmenetysten suuri massa syntyy jättiyrityksissä - esimerkiksi veroparatiisien hyödyntäminen. Näitä ei kyetä torjumaan osakepääoman maksun kontrolloinnilla. **Vesa Rasinaho:** Eli jos osakeyhtiöitä ei vapauteta kirjanpitovelvollisuudesta, osakkeiden maksukontrolli voidaan hyvin yhdistää yleiseen velvollisuuteen pitää kirjanpitoa. Jos osakkeita ei olekaan maksettu mutta tilinpäätöksessä väitetään että on, kyseessä olisi kirjanpitorikos. Mutta tosiaan voisi hyvin harkita koko maksukontrollin poistamista ainakin pieniltä oman pääoman sijoituksilta. En kyllä edelleenkään jaa Lassin näkemystä siitä, ettei pienyhtiöihin liity mitään sellaista rötöstelyä johon osakeyhtiölailla ei voitaisi vaikuttaa. Samaa mieltä olen kuitenkin siitä, ettei lakia pitäisi ensisijaisesti säätää rötöstelijät mielessä. Kyllä pienyrittäjäkin osaa huijata, ja etenkin kuluttajan kannalta on ikävää jos vahinkoa aiheuttanut, sopimuksen rikkonut tms. yritys on konkurssissa ja yrittäjällä uusi firma pystyssä kun firmojen perustaminen ja kaatuminen ei merkitsisi minkäänlaista kustannusta yrittäjälle. Suomessa konkurssisääntely on perinteisesti ollut liian tiukkaa, mutta en usko että täydellinen yrittäjän vapauttaminen vastuusta on ratkaisu. Onko Lassin mallissa yrittäjällä mitään vastuuta mistään?

Veikko Vahtera: Idea on kannatettava tarpeettoman prosessin poistamiseksi, kun sen suojafunktio jää melko/täysin mitättömäksi huomioiden perustettavien yhtiöiden osakepääoman tyypillisen määrän ja sen tosiasiallisessa antaman suoja. **Satu Grekin:** On kannatettavaa, että yhtiön perustamista tältä osin kevennetään. **Sakari Kauppi-**
nen: Nykyinen outo tilanne syntyi, kun suurimmalta osalta osakeyhtiöitä poistettiin tilintarkastusvelvollisuus, mutta ei kaikkia tilintarkastajan tehtäviä. Tilintarkastajan todistus korvattiin epämääräisellä ”muulla selvityksellä”. Minun on vaikea nähdä, että pienessä osakeyhtiössä olisi ketään muita kuin hallituksen jäsenet ja mahdollinen toimitusjohtaja, jotka voivat antaa ”muun selvityksen”. Jos ”muuna selvityksenä” annetaan tiliote, se kertoo, että tili on avattu ja sinne on maksettu rahaa (OYL 2:9 §:n velvoite), mutta ei mitään muuta. Tätä selvitystä ei vaadita, jos yhtiössä on tilintarkastaja. Kun kyse on osakepääoman korottamisesta, tilanne on vielä oudompi, koska korotusta varten ei avata erillistä tiliä. Yhtiön normaalin tiliotteen panoista pitää päätellä, että osakepääoma on tullut maksettua. **Jukka Mähönen:** Erinomaisen hyviä huomioita - minusta hallituksen vakuutus riittäisi - sillähän hallituksen jäsenet antavat solidaarisen takuun maksusta. **Lassi Mäkinen:** Osakepääoma ei ole millään tavoin ratkaiseva rahoitusmuoto osakeyhtiöissä. Sen alarajasta voitaisiin kokonaan luopua, mutta teknisistä syistä ehkä rajan asettaminen 1 euroon on parempi vaihtoehto. Miksi osakepääoma ei ole ratkaiseva rahoitusmuoto? Yhtiö voi aivan hyvin saada lainaa osakkailtaan. Laina on joustavampi rahoitustapa kuin osakepääoma. Sitä nostetaan ja maksetaan takaisin sen mukaan, mikä yhtiön rahatilanne on. Se voi kantaa riskiä, jos laina on vakuudetonta. Osakepääoma on kasvutilanteissa hyvä rahoitusmuoto. Se kantaa riskiä. Tämä on tarpeen suurissa riskipitoisissa investoinneissa, joihin voidaan hakea rahoitusta riskisijoittajilta. Se auttaa myös saamaan lisärahoitusta lainanantajilta. Osuuspääoma tulisi sallia myös osakeyhtiöissä, kuten osakepääoma sallitaan osuuskunnissa. Osuuspääoma on erinomainen kasvurahoituksen muoto. Sitä voidaan käyttää tilanteissa, joissa kasvu tuo uusia asiakkaita. Asiakkuuden edellytykseksi tai siihen liittyvien lisähyötyjen saamiseksi voidaan asettaa osuuspääoman maksaminen. Tämäkin pääoma kantaa riskiä. Edellä olevan perusteella kannatan jonkin euromääräisen rajan asettamista sille, että vaaditaan tilintarkastajan lausunto tai muu todiste osakepääoman (tai osuuspääoman) maksamisesta. Alkavia yrityksiä ei tällaisella velvoitteella saa rasittaa.

Matti J. Sillanpää: Minusta nykyinen sääntely kannattaa säilyttää. Tilintarkastajan todistus varmentaa asian niissä yhtiöissä, joilla on tilintarkastaja ja tilintarkastaja käytännössä ottaa vastuun siitä, että rahat ovat tulleet yhtiölle. Jos taas ei ole tilintarkastajaa, niin pelkkä hallituksen jäsenten vakuutus ei ole minkään arvoinen niiden ongelmatapausten osalta, jotka haluavat tätä mahdollisuutta väärinkäyttää. Maksukontrollihan aikoinaan otettiin lakiin juuri sen varmistamiseksi, että yhtiön omaan pääomaan maksetuksi ilmoitetut varat ovat edes hetkellisesti olleet olemassa kun ne ovat kiertäneet pankin kautta. Ilman tällaista kontrolliahan hallituksen jäsen voi kirjoittaa itse itselleen kuitenkin vaikka 10 milj. euron osakepääoman maksusta, saa yhtiön rekisteröityä ja voi sen jälkeen yrittää huijata jotakuta sopimuskumppania. Toki tämä riski/ongelma on aika marginaalinen, mutta aika pieni sen kontrolloinnin aiheuttama vaivakin on. **Lassi Mäkinen:** Tilintarkastajat veloittavat todistuksestaan satoja euroja. Siinä hupenee suuri osa rahasta, kun osakepääoman minimiraja on nykyisin 2.500 euroa. Sillä ei ole mitään merkitystä, että rahat ovat hetkellisesti olleet yhtiön tilillä. Rikolliset liikemiehet eivät noudata lakeja. He osaavat perustaa suuren määrän osakeyhtiöitä, joiden taseissa on huomattava osakepääoma, joko kierrättämällä saman rahan yhtiöstä toiseen, tai kirjoittamalla itse tilintarkastajan todistuksia. Tässä pitää ajatella, että ylivoimainen enemmistö yrittäjistä on rehellisiä. He todella maksavat rahan, jos joutuvat vakuuttamaan, että se on maksettu. **Matti J. Sillanpää:** Toki 99,9% yrittäjistä on rehellisiä, mutta aina löytyy muutama muukin. Tiliotteen liittäminen ilmoitukseen ei maksa mitään ja isommassa yhtiössä, jossa on tilintarkastaja, lienee varaa maksaa muutama satanen todistuksestakin. Sillä, että rahat ovat edes hetken olleet tilillä, on nimenomaan merkitystä, koska se estää törkeimmät väärinkäytökset (näennäisesti suuren osakepääoman) rekisterimerkintöjen osalta. Rahojen kuljettaminen tilin kautta varmistaa joka tapauksessa sen, että rahat ovat olleet edes hetken olemassa - muuten siitäkään ei ole mitään takeita. Lisäksi tällainen edellytys vapauttaa PRH:n ongelmasta joka sille muutoin saattaa tulla eteen: jos joku lähettää perusilmoituksen vaikkapa miljardin euron osakepääomalla olevasta yhtiöstä. Pitääkö rekisteriviranomaisen ryhtyä selvittämään asian todenperäisyyttä, jos ilmoitus vaikuttaa tekaistulta, ja jos pitää niin milloin? **Lassi Mäkinen:** Se, että rahat ovat hetken pankkitilillä, ei estä nimenomaan törkeimpiä väärinkäytöksiä. Olen nähnyt tämän vuosikymmenten kuluessa käytännössä. PRH:n ei tätä asiaa tarvitse selvittää. Oikea taho rikostapauksessa lienee KRP.

Mikko Reinikainen: Idea siis oli, että osakkeiden ja osakepääoman maksua koskevan tilintarkastajan todistuksen tai lausunnon tai maksukuitin sijasta yksityisessä osakeyhtiössä riittäisi, että hallitus vakuuttaisi, että osakkeiden merkintähinta on maksettu jonkin, nimeltä mainitun rahalaitoksen tilille. Onko tässä ongelmaa, jos hallitus syystä tai toisesta antaa väärän vakuutuksen ja kaikki (esimerkiksi hallituksen jäsenet) eivät olekaan maksaneet ja silti ovat (maksutta) saavuttaneet osakkaan aseman. Osakkaiden yhdenvertaisuutta tukee, jos joku ulkopuolinen edes jotenkin varmentaa osakkeiden maksut. Tai ehkä huolestun turhista? **Jukka Mähönen:** Nyt en ymmärrä mistä puhut? Kieroista tilintarkastajista, jotka hyväksyvät arvottoman apportin? Se on sitten eri saarnan aihe kuin sen vakuuttaminen, että kiltti sijoittaja on maksanut osakkeet tilille. **Sakari Kauppinen:** Sillanpää kirjoitti: Jos joku lähettää perusilmoituksen vaikkapa miljardin euron osakepääomalla olevasta yhtiöstä. Pitääkö rekisteriviranomaisen ryhtyä selvittämään asian todenperäisyyttä, jos ilmoitus vaikuttaa tekaistulta, ja jos pitää niin milloin? Rekisteriviranomaisen pitää vaatia lisäselvitystä, jos ilmoitus vaikuttaa tekaistulta. Lisäselvityksenä voidaan vaatia esimerkiksi tilintarkastajan valitsemista, jos lain edellytykset tilintarkastajan valitsematta jättämiselle eivät täyty. Tilintarkastuslain 4 §: "Tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta toimintaansa aloittavassa yhteisössä, jolla ei vielä ole 2 momentissa tarkoitettuja tilikausia, jollei ole ilmeistä, ettei edellytyksiä tilintarkastajan valitsematta jättämiseen ole." **Matti J. Sillanpää:** Toki tiedän tuon, kysymys oli retorinen tarkoittaen lähinnä sitä onko tarkoituksenmukaista lisätä viranomaisen työtä (joskin marginaali-

sesti) koska nykyinen systeemi toimii hyvin **Hannu Ylänen:** Kannatan yhtiön perustamisen helpottamista tällä tavalla. Jälkikäteiskontrolli tilinpäätöksen perusteella on hyvä idea.

1.7 Osakeyhtiön perusilmoituksen maksullisuus

Ehdotus. Pitäisikö osakeyhtiön perusilmoituksesta perittävää maksua alentaa? **(Markus Oikeusministeriö)** Kannatus: 6 ääntä puolesta/2 vastaan.

Perustelut. Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työryhmä valmistelee ehdotusta kaupparekisterilainsäädännön kokonaisuudistukseksi (TEM/781/00.04.01/2015, määräaika 3.12.2016). Työryhmän tavoitteena on mm. parantaa rekisteritietojen saatavuutta ja käytettävyyttä elinkeinoelämässä ja viranomaisissa, arvioida sähköisiin palveluihin liittyvät uudet kehitysmahdollisuudet ja tavoitteet, parantaa rekisteritietojen luotettavuutta sekä turvata kaupparekisteritoiminnan rahoitus. Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus kaupparekisterin pitkän aikavälin kehittämistavoitteista, toimintaperiaatteista ja rahoitusmallista sekä arvioida yrityksiä ja yhteisöjä koskevien perusrekisterien nykytila ja muutostarpeet sekä laatia ehdotus uudeksi lainsäädännöksi.

TEM:n työryhmässä esille tulevat myös kaupparekisterimaksuissa noudatettavat periaatteet. Käytännössä kaikkein pienimmät yhtiöt tekevät harvoin muutosittoja kaupparekisteriin. Tämän vuoksi näissä yhtiöissä perusilmoitusmaksulla on käytännössä katettava suurelta osin yhtiön rekisteröinnistä tulevien vuosikymmenien aikana aiheutuvat rekisterinpitäjän kustannukset. Kun maksu vuosikymmenien rekisterikustannuksista peritään etukäteen, tämä voi vaikeuttaa tarpeettomasti uutta yritystoimintaa esimerkiksi palvelualoilla.

Yksi vaihtoehto on alentaa perusilmoitusmaksua ja periä rekisterissä olevilta yrityksiltä pientä vuosimaksua, jota vastaan yritys voi vähäisellä vaivalla ja ilman lisämaksuja pitää henkilöt, yhteystiedot ja tilinpäätöstiedot koko ajan tasalla.

Yhteenveto kommentaareista. PRH:n maksujen alentamista perusteltiin ulkomailla perittävien kaupparekisterimaksujen suuruudella ja sähköisestä asioinnista seuraavalla tietojenkäsittelykustannusten pienenemisellä. Lisäksi todettiin, että maksujen alentamisella voidaan edistää pienyritysten perustamista ja toimintaa. Osa keskustelijoista kannatti myös sitä, että PRH:n toimintaa rahoitettaisiin vuosimaksulla tai budjettivaroin. Rekisterinpidon digitalisoinnin ja sähköisen asiointin lisääntymisen arvioitiin vaikuttavan tulevaisuudessa merkittävästi kaupparekisterin toiminnan ja rahoituksen järjestämiseen.

Toisaalta osa keskustelijoista piti nykyisiä maksuja kohtuullisina ja arvioi, että niillä ei käytännössä ole merkitystä yrityksen perustamiselle. Lisäksi rekisterin vuosimaksujen arvioitiin aiheuttavan vaivaa pienille yrityksille ja lisäävän rekisteriviranomaisen työmäärää.

Kommentit

yixqfetc: Tiedon käsittelyn ja säilyttämisen kustannukset laskevat koko ajan. Miksi meillä halutaan ylläpitää tsaarinaikaisia toimintatapoja? **Markus Oikeusministeriö:** @yixqfetc: ks. ensimmäinen kommentti yllä: kaupparekisterilainsäädännön kokonaisuudistusta valmistellaan parhaillaan. Mikä sinun mielestäsi on tärkeintä toimintatapojen uudistamisessa? **Eevastiina Rindell:** Perustaisin osakeyhtiön heti, jos sen hinta olisi vain muodollinen. Olen opiskelija ja yritysideoani on sen tyyppinen, että alkuun tulee vain kuluja, ei lainkaan liikevaihtoa.

Lassi Mäkinen: Patentti- ja rekisterihallitus on perinyt osakeyhtiöiltä suhteettoman suuria maksuja verrattuna muihin yritysmuotoihin ja yhdistyksiin. Osakeyhtiön asiakirjat ovat selkeitä ja yksinkertaisia - kiitos 2006 tehdyn osakeyhtiölain uudistuksen. Sen sijaan esimerkiksi henkilöyhtiöiden ja yhdistysten asiakirjat ovat monimuotoisia ja sekavia. Patentti- ja rekisterihallitus perii kaikkein pienimmiltä yhtiöiltä samoja maksuja kuin jättsuurilta yhtiöiltä, vaikka pienimpien yhtiöiden asiakirjat ovat huomattavasti suppeampia ja yksinkertaisempia kuin suurten yhtiöiden. Mitään vuosimaksua tai perusmaksua ei pidä hyväksyä, koska se suosii suuria yhtiöitä. Parasta olisi luopua kaupparekisterimaksuista kokonaan, jolloin yritysten perustaminen ja pienten yhtiöiden hallinnointi helpottuisi sekä kaupparekisteritiedot olisivat nykyistä paremmin ajan tasalla. Kun kaupparekisteri perii otteista maksua, ei tietojen antamisesta pidä periä mitään. **Markus Oikeusministeriö:** @Lassi: Tulkitsen kommenttiasi niin, että kaupparekisterin kustannukset katettaisiin rekisteriin merkityiltä yhtiöiltä perittävien maksujen sijaan pelkästään kaupparekisteristä annettavista otteista perittävillä maksuilla. Ymmärsinkö oikein? **Lassi Mäkinen:** Ymmärsit oikein. Tässähän on hassu tilanne, kun PRH:lle tietoja toimittava maksaa näistä tiedoista ja PRH:lta samoja tietoja saava maksaa näistä tiedoista. Tietojen antamisesta ei pidä rahastaa, koska se heikentää tietojen laatua ja haittaa yritysten perustamisintoa. **Markus Oikeusministeriö:** @Lassi: En ole paras PRH:n (maksuperuste)lainsäädännön ja käytäntöjen tuntija. Arvelen kuitenkin, että asiaa tullaan arvioimaan myös siltä kannalta, minkä suuruisiksi kaupparekisteriotteiden maksut muodostuisivat ehdottamassasi mallissa ja miten kaupparekisterin pidosta aiheutuvien kustannusten kattaminen pidemmälläkin aikavälillä voidaan varmistaa. Kaupparekisteriotteista perittävillä hinnoillakin kun lienee jonkinlainen vaikutus niiden kysyntään. Siitä lienemme yhtä mieltä, että tietojen julkistamisesta kaupparekisterissä hyötyvät sekä yhtiö, että esim. tietoja pyytävä sopimuskuoppa. **Lassi Mäkinen:** Asiaa ei pidä ensisijaisesti tarkastella siitä näkökulmasta, miten PRH:n talous saadaan pysymään tasapainossa, vaan siitä näkökulmasta, miten Suomeen saadaan lisää uusia yrittäjiä ja yrityksiä. Ilman heitä me emme selviydy tästä talousahdingosta. Kaupparekisteri myy tietojaan Suomen Asiakastiedolle ja muille vastaaville yhtiöille, jotka tekevät bisnestä näillä tiedoilla. Nyt niiden bisnestä tuetaan luultavasti EU:n lainsäädännön vastaisesti perimällä tietojen antajilta maksuja ja pitämällä näiden yhtiöiden ostohinnat tällä tavoin alhaisina. Joskus tietojen julkistamisesta kaupparekisterissä on haittaa yritykselle. Tämä haitta on usein suoranaista myrkkyä ja se koskee yleensä kaikkein pienimpiä yrityksiä. Julkistamalla niiden tietoja aiheutetaan kauppakuolemien kaltaista keskittymistä monilla toimialoilla.

Jyrki Oikeusministeriö: Maksuihin liittyy myös isompia kysymyksiä – esimerkiksi mikroyritystoiminnan esteiden poistamisen helpottaman yritteliäisyyden kansantaloudelliset hyödyt, Lassin mainitsema maksujen oikeudenmukaisuus/ymmärrettävyys ja "ison datan" käytön mahdollisuudet (esim. Iso-Britanniassa tietopalvelut muutettiin vastikään ilmaisiksi avoimuuden lisäämiseksi, transaktiokulujen vähentämiseksi jne)

Lassi Mäkinen: Jyrkin mainitsema ilmainen julkishallinnon data on monilla aloilla Suomessakin yleistä – esimerkiksi karttatiedot. Sitä kannattaa harkita tilinpäätöstiedoissakin, jolloin PRH:n talous pitää varmistaa valtion budjettivaroin. Se ei ole huono ajatus.

Christian Björkman: Ilman muuta pitää alentaa PRH:n maksuja. Maksujen taso pitäisi saada ainakin samalle tasolle kuin Ruotsissa, missä Bolagsverketin perimät maksut ovat pääasiassa huomattavasti alhaisemmat kuin PRH:n maksut. Bolagsverketkin rahoittaa käsittääkseni toimintansa maksutuloilla ja jos PRH ei pysty toimintatapojaan muuttamalla ja tehostamalla alentamaan kulujaan riittävästi, pitäisi mielestäni pohtia myös osittaista budjettirahoitusta. Kuten muutkin ovat todenneet, maksujen alentaminen parantaisi todennäköisesti tietojen laatua, koska muutosilmoituksia tehtäisiin enemmän. Lisäksi maksujen alentaminen kannustaisi (pienimuutoiseen) yritystoimintaan, kun yrittäjiltä perittävät hallinnolliset kustannukset pienentyisivät, jolloin perustettaisiin enemmän yrityksiä. **Tomas Rosin:** Osakeyhtiön tilinpäätöstiedot EI missään nimessä pitäisi olla julkisia sillä tämä on erittäinkin haitalista pienille kansainvälisillä markkinoilla oleville yhtiöille. Haittaa tulee siitä että kilpailijat pystyvät helposti analysoimaan ko. yrityksen tilannetta ja siten saamaan etua siitä. Eli, tilinpäätöstiedot salaisiksi! **Taru Päivike:** Osuuskunnan ja kommandiittiyhtiön ei tarvitse lähettää tilinpäätöstietoja Kaupparekisteriin. Tämä voi johtaa siihen, että osuuskunnan suosio yhtiömuotona tulee lisääntymään. Osuuskunnan ja kommandiittiyhtiön suosion kasvun esteenä on ankara verotus. **Markus Oikeusministeriö:** @Taru Päivike: Osuuskuntalain 8 luvun 10 §:n mukaan osuuskunnan on aina ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Lisäksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä säädetään suurempien henkilöyhtiöiden (liikevaihto-, tase- ja henkilökunnan määrä raja-arvot) ja tiettyjen muiden henkilöyhtiöiden (mm. henkilöyhtiö, jonka vastuunalaisena yhtiömiehenä on osakeyhtiö) tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröinnistä. **Jyrki Oikeusministeriö:** @Markuksen kommentti kaupparekisteriotteista: tulevaisuudessa kaupparekisteriotteiden tarve loppuu käytännössä kokonaan, kun verkon kautta voi ajantasaisesti varmistaa yrityksen edustajan toimivaltuudet (ns. roolipalvelu) esim. verkossa tehtävän kaupan tai muun tapahtuman yhteydessä - ja yleensä koneellisesti. Muuttuvissa olosuhteissa on kiinnostavaa mm., miten roolipalvelu hinnoitellaan, kuka maksaa ja minkä verran. Jos uuden yhtiön perustamisen rekisteröintimaksu olisi pieni murto-osa nykyisestä maksusta ja yritykset maksaisivat tavallisimmat ilmoitukset kattavaa vuosimaksua (=henkilövaihdokset ja tilinpäätösasiakirjat), roolipalvelustakin perittävän maksun voisi hinnoitella kertamaksun lisäksi vuosimaksuksi ja/tai tietyn kyselymäärän kattavaksi maksuksi... vanhaan hyvään aikaan jotkut saattoivat tehdä vaikka kuinka monta kauppa ja muuta transaktiota vanhasta muistista "enintään 3 kuukautta vanhalla kaupparekisteriotteella"... eli offline-maailma vaihtaa onlineen.

Lassi Mäkinen: Osakeyhtiölain uudistuksen yhteydessä ei ehkä ole syytä mennä kovin syvälle Patentti- ja rekisterihallituksen talouteen, koska PRH on joka tapauksessa suuren murroksen edessä. Samanlaisia ilmiöitä olemme todistamassa päivittäin, kun yrityksissä eri toimialoilla herätään verkkoliiketoiminnan uudenlaiseen kustannusrakenteeseen. PRH:lla on edessä isot YT:t. Tämä on selvää, kun katsoo esimerkiksi, mitä mediayhtiöissä tapahtuu tällä hetkellä. Kaupparekisteri on ollut toivotoman hidas digitalisoitumisessa. Kun 1980-luvulla kävin kaupparekisterissä Albertinkadulla, jokaisessa huoneessa oli metrin korkuisia paperipinoja, joista ilmoitusten

käsittelijät jollakin ihmeen vaistolla löysivät oikean yhtiön paperit. Olin silloin Taloushallintoliiton hallituksessa ja liitolta pyydettiin lausuntoa kaupparekisterin siirtymisestä atk:lle. Sain tehtäväkseni kirjoittaa tämän lausunnon ja mainitsin siinä mm., että ilmoitusten tekemisen tulee siirtyä tietoliikenneyhteyksien kautta tehtäväksi. Tällä hetkellä PRH on vasta vaivoin aloittanut tämän toiminnan. Esimerkiksi Virossa verkossa ilmoittaminen on jo jokapäiväistä ja vaivatonta - sekä myös halpaa. Suomi on jälkijunassa, mutta sähköinen ilmoittaminen tulee varmasti ja silloin PRH:n on karsittava menojaan isolla talikolla. **Taru Päivike:** PRH on ollut esimerkillinen viranomais-taho, joka on kattanut organisaation toiminnan PRH:n käsittelymaksujen keräämisellä. Mielestäni PRH:n osakeyhtiön perustamisen (330€/380€) käsittelymaksut ovat olleet toistaiseksi kohtuullisella tasolla, joten siksi annan miinusmerkkisen äänen. Samoin osakeyhtiön avainhenkilöiden muutosilmoitukset pystyy nykyään onneksi tekemään sujuvasti verkkopankkitunnuksilla internetin kautta, mikä helpottaa yrittäjän hallintoa. Internetissä perustamismaksut ja muutosilmoitusten maksut ovat yritykselle edullisempi vaihtoehto, kuin paperilomakkeen täyttäminen. Koen, että PRH:n digitalisoituminen on oikea trendi ja internetin kautta maksut voivat jatkossakin olla edullisempi vaihtoehto yrityksen perustajalle.

Jyrki Oikeusministeriö: Kaupparekisterimaksuissakin kysymys on siitä, miten tehokkaasti - ja millä kannustimilla - rekisterinpito digitalisoidaan lähes kokonaan (tavoitteena pitää olla koko rekisterin digitalisointi, mistä voidaan joltain osin poiketa erityisestä syystä). Kysymys on myös siitä, mikä elinkeinopoliittisen linjan valitsemme, kun entistä suurempi osa meistä työllistää itse itsensä tulevaisuudessa. Esim. Ruotsissa osakeyhtiön perusilmoitus maksaa tämän päivän kurssilla 204 euroa ja Tanskassa rekisteröinti on ilmaista. **Lassi Mäkinen:** Virossa osakeyhtiön perustaminen verkossa on huomattavasti halvempaa kuin Suomessa ja Ruotsissa. Tanska on tässä asiassa esimerkillinen maa. Osakeyhtiöiden maksut ovat suhteettoman suuret verrattuna henkilöyhtiöiden ja yhdistysten maksuihin. Uusyrittäjät subventoivat tällä tavoin yhdistyksiä. **Jyrki Oikeusministeriö:** @Lassi: jossain määrin niin kuin sanot - ja lisäksi PRH:n ym. malleilla sähköisesti rekisteröivät nano/mikro-osakeyhtiöt saattava subventoida edelleen ainakin osin manuaalisesti PRH:ssa käsiteltäviä vanhojen (suurempien) yhtiöiden pääomajärjestelyiden, yhtiöjärjestyksen muutosten, sulautumisten, jakautumisten, jne. rekisteröintiä.

Matti J. Sillanpää: Tuskinpa nykyinen maksu muodostaa minkäänlaista estettä uusien yritysten perustamiselle. Nykyinen malli, jossa PRH toimii omakatteisesti, on myös osoittautunut hyvin toimivaksi, koska se ei rasita valtion budjettitaloutta ja toisaalta mahdollistaa viraston palvelujen pitämisen ajanmukaisina. Perustettaessa maksettava kertamaksu on parempi kuin jokin vuosimaksutyypinen ratkaisu. Vuositaiset maksut vain aiheuttavat pienillä yrityksille turhaa vaivaa, kun pitää muistaa huolehtia niiden maksamisesta ja toisaalta se varmasti lisää myös viranomaisen työtä, kun pitäisi ryhtyä perimään unohtuneita maksuja. **Lassi Mäkinen:** Kun osakeyhtiön perusilmoitus maksaa 380 euroa ja yksityisen elinkeinonharjoittajan perusilmoitus 110 euroa, moni alkava yrittäjä karttaa tästä syystä osakeyhtiömuotoa. Yrityksiä perustavilla ihmisillä ei yleensä ole säästöjä juuri nimeksikään. Tiedän tämän kun olen avustanut satojen yritysten perustamisessa vuosikymmenten aikana. PRH ei toimi oikeudenmukaisesti, kun henkilöyhtiön voi perustaa 240 eurolla, vaikka sen asiakirjat ovat huomattavasti monimutkaisemmat ja laajemmat kuin yksinkertaisen osakeyhtiön perustamispaperit. Yhdistyksen perustaminen maksaa vain 130 euroa. Tämä ei ole missään suhteessa osakeyhtiön käsittelymaksun kanssa. Vuosittaisten maksujen lisäksi voidaan käyttää esimerkiksi kolmen tai viiden vuoden maksuja, kuten Viestintävirasto käyttää domain-tunnusten maksuissa. Viestintävirasto ilmoittaa ajoissa, että maksettu aika on päättyvässä.

Veikko Vahtera: Pidin tätä mitä suurimmassa määrin poliittisena tarkoituksenmukaisuuskysymyksenä, mutta toki onkin niin, että maksut menevät sen mukaan, paljonko PRH rahaa tarvitsee/käyttää. Kilpailua ei ole, joten voidaan kysyä, mistä tulee kannustin tehokkaaseen toimintaan. Maksuttomuutta en kannata, mutta onko kulut oikeasti transparentteja ja linjassa todellisten kustannusten kanssa? **Hannu Ylänen:** PRH:n osakeyhtiötä koskevat perustamis- ja muutosilmoitusmaksut ovat kieltämättä aika korkeita ja olisi hyvä etsiä erilaisia keinoja näiden maksujen pienentämiseksi. Rekisterissä olevilta yhtiöiltä perittävä pieni vuosimaksu voisi olla käyttökelpoinen idea. Tämän lisäksi totean, että erot manuaalisen ja sähköisen rekisteröinnin mak-suissa ovat melkoisen pienet. Sähköisen palvelun käyttämisen tulisi olla edullisempaa.

1.8 Osakkeiden "jälkiapporttimaksua" koskevat tiedot

Ehdotus. Pitäisikö vaatimuksia "jälkiapporttimaksua" koskevista tiedoista rajoittaa? **(Markus Tervonen)** Kannatus: 2 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut. Osakkeiden jälkiapporttimaksua koskevia vaatimuksia on ehdotettu rajoittavaksi siten, että yhtiön hankintoihin liittyvät apporttimenettelyvaatimukset koskevat vain tilanteita, joissa yhtiö hankkii omaisuutta osakkeiden merkitsijältä, osakepääoman sijoittajalta tai näiden lähipiiriin kuuluvalta. Sääntely koskisi vain selkeitä "minuuttirahajärjestelyitä", joiden selkeänä tarkoituksena on kiertää apporttisääntelyä.

Voimassa olevassa laissa apporttimenettelyä sovelletaan myös silloin, kun vastapuoli on täysin ulkopuolinen. Toisaalta apporttimenettelyä ei sovelleta silloin, kun yhtiö on luovuttajana. Nykyinen sääntely on epäselvä ja aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa erityisesti yksityisille osakeyhtiöille. Apporttiselvityksen ja apporttimaksusta vaadittavan tilintarkastajan lausunnon kustannukset voivat olla merkittävät verrattuna apportin arvoon ja osakepääomaan merkittävään määrään.

Yhteenveto kommentaareista. Keskustelussa kannatettiin jälkiapporttimaksua koskevien tietojen rajaamista siten, että yhtiön hankintoihin liittyvät apporttimenettelyvaatimukset koskevat vain tilanteita, joissa yhtiö hankkii omaisuutta osakkeiden merkitsijältä, osakepääoman sijoittajalta tai näiden lähipiiriin kuuluvalta. Ehdotusta pidettiin helppona toteuttaa ja perusteluna myös siitä syystä, että nykyisiä tietovaatimuksia on vaikea perustella, jos jälkiapportin tekijä on ulkopuolinen. Toisaalta todettiin, että nykyisten säännösten mukainen apporttimenettelyn dokumentoiminen on tarpeen yhtiön lähipiirin oikeusturvan näkökulmasta.

Kommentit

Mikko Reinikainen: Erittäin hyvä olisi selventää, ymmärtääkseni lain valmisteluun osallistuneiden mielestä tämä asia on selvempi kuin teksti vierain silmin luettuna. Siksi pitäisi olla helppo oikaista muotoilua. **Satu Grekin:** Ehdotus nykysääntelyn ka-ventamisesta on kannatettava. Jos jälkiapportin tekijä on ulkopuolinen, on vaikea nähdä mitä hyötyä on nykyisistä hallintovelvoitteista (tilintarkastajan lausunto). **Matti J. Sillanpää:** Nykyinen sääntely on toimiva, kunhan tilintarkastajat eivät ylivarvai-suudellaan sitä pilaa. Nykyiset säännökset on rakennettu velkojien suojaksi, mutta minusta ne ovat tarpeen myös erityisesti yhtiön lähipiirin oikeusturvan näkökulmasta. Silloin kun perustajat tms. luovuttavat jotakin apporttina yhtiölle kaikki on yleensä hyvin ja aurinko paistaa, mutta sitten kun asiat ovat vähän myöhemmin menneet ulkopuolisista tekijöistä johtuen pieleen niin konkurssipesä ja velkojat ryhtyvät kaive-

lemaan vanhoja asioita ja mikäli silloin ei enää olekaan jäljellä mitään uskottavia dokumentteja apportin arvostuksesta, saattavat vilpittömästäkin toimineet apporttisijoittajat joutua vahingonkorvauskanteiden kautta maksumiehiksi. Nykyiset säännökset antavat ainakin jonkinasteista turvaa tällaisten tilanteiden varalta, vaikka lausuntovaatimus apporttihakemella vaikuttaa turhan byrokraattiselta. **Mikko Reinikainen:** Mitentäni niin *yli*varovainen? Annetaan tilintarkastajan olla huolellinen ja varovainen, siitä voi olla jopa hyötyä.

1.9 Yhtiön johdon jäsenten ja edustajien toimikausi

Ehdotus. Pitäisikö lakia muuttaa siten, että yhtiön johdon jäsenten ja edustajien toimikausi alkaisi ja päättyisi rekisteröinnistä? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 1 ääni puolesta/2 vastaan.

Perustelut. On ehdotettu, että hallituksen, hallintoneuvoston, toimitusjohtajan, edustamiseen oikeutettujen ja prokuristien toimikausi alkaisi ja päättyisi rekisteröimisestä kaupparekisteriin.

Rekisterimerkinnällä olisi oikeutta luova vaikutus. Tämä parantaisi kaupparekisteritietojen ajantasaisuutta ja kattavuutta. Sähköisistä tietopalveluista olisi helppo luotettavasti tarkistaa sopimuskumppanin edustamiseen oikeutetut henkilöt. Säännösten muuttaminen torjuisi osaltaan myös jossain määrin harmaata taloutta, kun yhtiön puolesta esiintyvä henkilö ei voisi osoittaa oikeuksiaan pöytäkirjoilla. Ehdottajan mukaan esim. Ruotsissa on tällainen käytäntö.

Toisaalta sähköisen asioinnin ja kaupankäynnin yleistymisen käytännössä kannustaa – jopa pakottaa – yrityksiä pitämään hallituksen jäseniä ja edustajia koskevat rekisteritiedot ajan tasalla. Tietojen ajan tasalla pitämistä voidaan edistää myös siten, että ilmoitusten tekemistä helpotetaan ja ilmoituksista perittäviä maksuja alennetaan. Tästä ehdotuksesta voisi seurata, että uusi muotovaatimus vaikeuttaisi todellisten toimijoiden vastuuseen saamista väärinkäytöstilanteissa.

Yhteenveto keskustelusta. Ehdotusta kommentoineet osallistujat eivät nähneet tarvetta lain muuttamiselle. Ehdotusta pidettiin ongelmallisena erityisesti niissä tilanteissa, joissa tehtävään valittu henkilö voi joutua tekemään toimenpiteitä nopeasti ennen valinnan rekisteröintiä. Ehdotuksen toimivuuden todettiin edellyttävän ainakin sähköisen asioinnin kehittämistä siten, että yhtiöillä olisi suora sähköinen yhteys kaupparekisteriin ja yhtiön itse tekemällä ilmoituksella reaaliaikaisesti kirjattaisiin muutos toimielimiin.

Kommentit

Matti J. Sillanpää: Nykyjärjestelmä on toiminut hyvin eikä liene aiheuttanut ongelmia. Saattaa olla tilanteita, että uusien henkilöiden on heti yhtiökokouksen jälkeen tehtävä jotakin, joka ei voi odottaa rekisteröintiä (vaikka se hoituisikin nopeasti). **Finanssialan keskusliitto:** Hallituksen ja toimitusjohtajan toimikausi ei pidä olla sidottu sen rekisteröintiin, sillä tehtävään valittu henkilö voi joutua tekemään jotain toimenpiteitä nopeasti ennen valinnan rekisteröintiä. Tämä idea toimisi ainoastaan siinä tilanteessa, että yhtiöillä olisi itsellään suora sähköinen yhteys kaupparekisteriin ja yhtiön itse tekemällä ilmoituksella reaaliaikaisesti kirjattaisiin muutos toimielimiin. Tähän liittyy yleisesti sähköisen asioinnin kehittäminen. **Hannu Ylänen:** Nykytilanne

on toimiva ja en näe tarvetta toimikauden sitomiseen rekisteröintiin. Samaa mieltä FK:n kanssa.

1.10 Sähköinen osake- ja osakasluettelo

Ehdotus. Pitäisikö myös yksityisten osakeyhtiöiden käytössä olla osake- ja osakasluettelon pitämistä varten sähköinen omakustannushintainen tai maksuton palvelu? **(Markus Tervonen)** Kannatus: 5 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Tällaisen palvelun luomista on selvitetty asunto-osakkeiden osalta. Jos sähköinen asunto-osakerekisteri toteutuu, palvelu voitaisiin laajentaa vapaaehtoisuuden pohjalta kaikkien osakeyhtiöiden käyttöön. Palvelua käyttävä yhtiö ei tarvitsisi osakekirjoja edes vakuuskäyttöön.

Yhteenveto keskustelusta. Keskustelussa esitettiin, että sähköisen osake- ja osakasluettelon pitämisen pitäisi olla vapaaehtoista. Lisäksi todettiin, että sääntelyn pitäisi mahdollistaa kilpailtu toiminta, jotta kulut pysyvät kurissa. Osa osallistujista mainitsi, että sähköisten omistajaluettelon pitämistä voidaan jatkossa harkita sähköisestä asunto-osakerekisteristä saatavien kokemusten perusteella.

Kommentit

Christian Björkman: Kuulostaa hyvältä idealta, parempi kuin että luodaan pakollinen järjestelmä. **Vesa Rasinaho:** Sääntelyn pitäisi mahdollistaa kilpailtu toiminta jotta kulut pysyy kurissa. Ongelmana on miten samalla varmistetaan luotettavuus. Ehkä tuo asoy-palvelu on hyvä alku josta voi sitten oppia. **Markus Oikeusministeriö:** Vaadittava "luotettavuuden taso" ja rekisterinpitoon liittyvien vastuiden määrittelyhän riippuu siitäkin, minkälaisia toimintoja/palveluita sähköiseen rekisteriin liitetään. Ymmärtääkseni sähköisten asunto-osakkeiden osalta ollaan erikseen (kahdella erillisellä "osarekisterillä") toteuttamassa toisaalta 1) sähköisen omistajamerkinnän mahdollistamia sähköisiä prosesseja (esim. sähköinen asuntokauppa ja sähköinen panttausmerkintä) sekä 2) asunto-osakeyhtiöihin ja asunto-osakkeisiin liittyvien tietojen mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista ylläpitoa. Koska siirtymäaika sähköiseen omistajamerkintään voi olla pitkä, on päädytty siihen, että sähköisten palvelujen kehittämistä edistetään ensi vaiheessa vain "tietorekisterillä". **Jukka Mähönen:** Kilpailuargumentti on tärkeä - tietysti kun on useita palveluntuottajia, pitäisi jollain tavoin varmistaa, että tiedon hakija saa nopeasti tiedon mitä palveluntuottajaa ao. yhtiö käyttää. **Matti J. Sillanpää:** Nykyjärjestelmä on toiminut ilman suurempia ongelmia jo yli 100 vuotta, joten voitaisiin keskittyä tähdellisempiin ongelmiin ja katsoa nyt ensin miten tuo asunto-osakeyhtiöiden järjestelmä alkaa toimia käytännössä. Jos se osoittautuu hyväksi, niin sen jälkeen se on helppo

1.11 Yhtiön ja osakkaiden viestintä ja maksuliikenne

Ehdotus. Pitäisikö yhtiön ja osakkaiden välisen viestinnän ja maksuliikenteen sähköistämistä kaikissa osakeyhtiöissä helpottaa? (**Markus Tervonen**) Kannatus: 6 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Osakeyhtiölaki on kirjoitettu "paperimaailma" mielessä, säännösten sanamuodot tuovat mieleen esim. kokouskutsun ja muun yhtiön ja osakkaan välisen viestinnän hoitamisen perinteisellä tavalla postitse. Käytännössä lähes kaikilla osakkailla on sähköpostiosoite tai muu vastaava pysyvä sähköinen yhteys. Sähköiset viestintävälineet mahdollistavat nopean ja tehokkaan tiedottamisen osakkaille. Käytännössä nykyistä parempien viestintäpalveluiden tarjoaminen ilman merkittäviä lisäkuluja on usein mahdollista vain, jos yhtiön johdolla on osakkaiden sähköiset yhteystiedot. Vain arvo-osuusjärjestelmään liitettyjen yhtiöiden osalta OYL:sta on nimenomaisesti säädetty sähköisistä yhteystiedoista sekä koneellisen yhteydenpidon että osingonjaon toteuttamiseksi. Muiden yhtiöiden osalta ei ole nimenomaisia säännöksiä ja yhtenäisiä käytäntöjä sähköposti- ja pankkiyhteystietojen tallentamisesta osake- ja osakasluettelon yhteyteen eikä julkisuuden rajoituksista tällaisten tietojen osalta. Viimeksi sanottu on ongelmallista yhtäältä yleisen tietosuojalainsäädännön kannalta, koska tavallisten osakeyhtiöiden osalta esim. tilitietojen tallentaminen osake- ja osakasluetteloon ei perustuisi lain nimenomaiseen säännökseen, ja toisaalta sen vuoksi, että osakeyhtiölain mukaan kaikki osakeluettelotiedot ovat yleisöjulkisia.

Yksi vaihtoehto voisi olla osakeyhtiölain muuttaminen siten, että yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä myös sähköisten yhteystietojen ja pankkiyhteystietojen ilmoittamisvelvollisuudesta ja tallentamisesta osake- ja osakasluetteloon siten, että nämä tiedot eivät ole julkisia. Tällöin osakas vastaisi omien tietojensa ajan tasalla pitämisestä, jollei sovita esim. niin, että osakas valtuuttaa yhtiön pitämään tiedot ajan tasalla muusta tietolähteestä.

Yhteenveto kommentaareista. Osallistajat kannattivat sähköistä viestintää, jonka myös nykyinen osakeyhtiölaki oikein tulkittuna mahdollistaa useimmissa tilanteissa. Selkeyden vuoksi mahdollisuus sähköiseen viestintään toivottiin mainittavan myös lakitekstissä, jotta sitä uskallettaisiin laajemmin käyttää. Keskustelussa todettiin, että asiasta tulee säätää riittävän joustavasti myös tulevia tarpeita ja teknologioita silmällä pitäen.

Kommentit

Riku Pasonen: Jenkeissä yhtiökutsut ja yhtiökokouksen äänestämiset toteutetaan suurelta osin sähköisesti. Tai että ainakin on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon vaikka ei jaksaa matkustaa yhtiökokouksiin ympäri maailmaa. Näistä paleluista itsellä on kokemusta Proxyvote.com toteuttamana. Mitään pankkitunnuksia ei luonnollisesti kysellä vaan pankki/välittäjä vastaa siitä että äänestysviestit menevät asiakkaan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. **Taru Päivike:** Erittäin kannatettava ehdotus sähköisestä osakasviestinnästä. 80 % ihmisistä käyttää matkapuhelinta arjen helpottamiseen. Osakeyhtiön osakkaille on jo nyt helppoa ja edullista lähettää yhtiökokouskutsu sähköpostitse. Moni lukee sähköpostinsa mobiililaitteen avulla. **Markus Oikeusministeriö:** Kyllä - "sähköiseen maailmaan" ollaan jo siirrytty ja jatkossa yhä enemmän siirryttäneen mainitsemallasi tavalla. Kaikkia tulevan teknologian mahdollisuuksia ja tilanteita emme välttämättä edes tunnista vielä. Tuleeko mieleesi joitain erityisiä "uusia kysymyksiä", jotka paperilta sähköiseen maailmaan siirryttäessä tulevat ratkaistavaksi? Ensi ajattelemalta ainakin tarkat teknologian määrittelyt ja muotovaatimukset tuntuvat ongelmallisilta. **Vesa Rasinaho:** Kaikkea sähköistämistä pitää edistää. Ratkaisujen pitää olla vain joustavia siten, etteivät hirttäydy

nykyiseen, muutaman vuoden kuluttua vanhentuneeseen tekniikkaan. Vaikka itse ehdotinkin esim. Sähköpostiosoitteen sisällyttämistä osakasluetteloon, sääntely voisi koskea yleisluonteisemmin sähköisiä yhteystietoja siten että yhtiö voisi valita millä tavoin pitää yhteyttä omistajiinsa. Tärkeää on antaa markkinoiden kehittää toimivat ratkaisut sähköistämiseksi. **Matti J. Sillanpää:** Nykyinenkin osakeyhtiölaki oikein tulkittuna mahdollistaa useimmissa tilanteissa myös sähköisen viestinnän käyttämisen. Selkeyden vuoksi sen voisi tuoda esiin myös lakitekstissä, jotta sitä uskallettaisiin laajemmin käyttää. Lain sanamuodot tulee kirjoittaa riittävän joustaviksi tulevia tarpeita ja teknologioita silmällä pitäen. **Hannu Ylänen:** Kaikenlaisten sähköisten palveluiden edistäminen on hyvä ajatus. Sähköisen viestinnän mahdollisuuksien lisääminen on kannatettavaa.

1.12 Sähköiset yhtiöasiakirjat

Ehdotus. Pitäisikö sähköisten yhtiöasiakirjojen käyttöön siirtymistä helpottaa? **(Markus Oikeusministeriö)** Kannatus: 5 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Osakeyhtiölaki on kirjoitettu ”paperimaailma” mielessä, säännösten sanamuodot tuovat mieleen paperiset asiakirjat ja niiden säilyttämisen ja lähettämisen perinteisillä tavoilla. Suurta osaa asiakirjoja koskevista säännöksistä voi asiantunteva juristi tulkita niin, että sähköinen yhtiöoikeudellisten asiakirjojen hallinto on periaatteessa mahdollista – haasteena on lähinnä se, miten asiakirjojen oikeellisuuden varmennuksen ja säilytyksen taso sähköisessä maailmassa määritellään. Yksi vaihtoehto olisi säätää sähköisten yhtiöasiakirjojen käytöstä ja säilytyksestä samansuuntaisesti kuin kirjanpitolaisissa säädetään sähköisestä kirjanpidosta.

Toinen vaihtoehto voisi olla yritysten käytössä oleva verkkopalvelu, johon voi valmiita pohjia käyttäen tallentaa ja rekisteröidä esim. varsinaisessa yhtiökokouksessa vuosittain päätettävät asiat seuraavasti: (kaupparekisterin roolipalvelun ja sähköisen tunnistuksen perusteella) yhtiötä edustamaan oikeutettu, palveluun rekisteröitynyt henkilö ”ruksaa” varsinainen yhtiökokous -sivun asiavalikosta OYL:n ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti hyväksytyt asiat ja tallentaa henkilövalintoja ja osingonjakoa koskevat tiedot valmiisiin tietokenttiin. Rekisteröitävät tiedot voisi nappia painamalla ilmoittaa myös rekisteröitäväksi.

Kolmas vaihtoehto on, että kaupparekisteri-ilmoituksen voisi yleensä (ainakin henkilövalinnat, voitonjakopäätös, yhtiöjärjestyksen muutos) tehdä ilman päätöspöytäkirjalitettä siten, että ilmoittaja vakuuttaa tietojen oikeellisuuden. Tällöin yhtiö voisi itse päättää hoitaako yhtiöasiakirjahallintonsa kokonaan tai osittain paperimuotoisena vai sähköisesti. Nykyisin ilmoituksen liitteeksi vaadittavien muodollisesti oikein laadittujen päätöspöytäkirjojen oikeellisuutta ei käytännössä tutkita rekisteröintiprosessissa, joten pöytäkirjat eivät olennaisesti lisää rekisteri-ilmoitusten oikeellisuutta verrattuna siihen, että ilmoittaja joutuu vakuuttamaan ilmoitustietojen oikeellisuuden.

Osakeyhtiö voi ilmoittaa sähköisen tilinpäätöksen rekisteröitäväksi 2016 (https://www.prh.fi/fi/uutislistaus/2014/P_1603.html). Sipilän hallitusohjelmassa digitalisoinnin mahdollisuuksia hyödynnetään siten, että tulevaisuudessa viranomaiset eivät saa kysyä yritykseltä uudelleen tietoja, jotka on kerran toimitettu viranomaisille sähköisessä, koneluettavassa muodossa. Tämä tulisi ottaa huomioon myös sähköisiä yhtiöasiakirjoja koskevan käytännön kehittämisessä.

Yhteenveto kommenteista. Keskustelussa todettiin, että nykyisin sanamuotoja voisi olla tarpeen selventää sähköisten yhtiöasiakirjojen käytön helpottamiseksi. Keskustelijat eivät kannattaneet ehdotusta viranomaisverkkopalvelun rakentamisesta sähköisiä yhtiöasiakirjoja varten.

Lisäksi keskusteltiin vuonna 2016 käyttöön tulevasta mahdollisuudesta koneellisesti luettavan XBRL-tilinpäätöksen rekisteröintiin.

Kommentit

yixqfetc: Olisi aivan riittävää säätää sähköisten yhtiöasiakirjojen käytöstä ja säilytyksestä samansuuntaisesti kuin kirjanpitolaissa säädetään sähköisestä kirjanpidosta. Uuden viranomaisverkkopalvelun rakentaminen maksaisi valtiolle useita miljoonia, ja kokemusten perusteella silti osoittautuisi kehnoksi. Lisäksi olisi suuret paineet vyöryttää palvelun kustannukset käyttäjien eli yritysten maksettavaksi, mistä tulisi jälleen yksi uusi veroluonteinen pakkomaksu. Sinänsä hyvältä kuulostava idea, mutta oikeasti huono. **Jyrki Oikeusministeriö:** Vuodesta 2016 lähtien osakeyhtiö voi ilmoittaa rekisteröitäväksi XBRL-muotoisen tilinpäätöksensä, jonka tietosisältö on luettavissa koneellisesti.

Markku Ojala: Erittäin positiivista, että rakenteisen tilinpäätöksen (XBRL-muodossa) kehittämistyö on noteerattu myös oikeusministeriössä. Elina Koskentalon (TIEKE) johdolla on kuluvan vuoden aikana tehty työtä rakenteisen tilinpäätöksen ns. visualisoimiseksi eli saattamiseksi jälleen ihmissilmän luettavaan muotoon. Pilotti rakenteisen tilinpäätöksen vastaanottorajapinnan rakentamiseksi on parhaillaan käynnissä (VERO-PRH-STAT). Tässä työssä on ollut jo puhetta myös ns. sähköisistä yhtiökokouspöytäkirjoista. On enemmän kuin kannatettava, että myös oikeusministeriössä tehtäisiin toimia tässä asiassa. Kommentoin ehdotuksen 22 yhteydessä seuraavaa: "Tuloslaskelma ja tase kulkeutuvat Kaupparekisteriin, mutta ne liikkuvat pdf-kuvina ilman kontrollimahdollisuutta tietosisällön suhteen. Käytännössä on syntynyt tilanteita, joissa Kaupparekisteriin on kulkeutunut esim. kauppakirjoja tai muuta aineistoa. Tilinpäätöstiedot on saatettavissa rakenteiseen muotoon, jolloin myös lähetettävän aineiston sisältö on kontrollissa. Parhaillaan on käynnissä rakenteisen tilinpäätöksen vastaanottorajapinnan rakentaminen. Työ pohjautuu ICT2015-raporttiin ja sen perusteella tehtyihin päätöksiin. Työtä rakenteisen tilinpäätöksen edistämiseksi on tehty pitkään ns. Real-Time Economy -ohjelmassa. Tällä polulla pitää edetä." **Markus Oikeusministeriö:** Kiitos kommentista Markku. Kuulemme mielellämme jatkossa kaavailujanne esim. mainitsemistasi sähköisistä yhtiökokouspöytäkirjoista. Ylipäätään tuntuu siltä, että jatkossa "digitalisaation" hyödyntämisessä avoin tieto ja innovointi johtaa "yksityisajattelua" pidemmälle. Siitähän tässäkin verkkokeskustelussa on lopulta kyse! **Markku Ojala:** Kiitos Markus. On tosiaan hyvä jatkaa keskustelua ja jakaa ajatuksia myös tämän verkkokeskustelun rinnalla. Välitän viestiä edelleen, jotta voisimme sopivassa yhteydessä tavata ja keskustella asiasta laajemmin.

Lassi Mäkinen: Kolme asiaa epäilen tässä XBRL:ssä. Ensinnäkin kysymys on yksityisestä amerikkalaislähtöisestä hankkeesta, johon julkishallinnon organisaatioita on vedetty mukaan. Parempi olisi toteuttaa valtion oma XML-pohjainen raportointimenettely. Silloin asia olisi omissa käsissä ja itse päätettävissä, kun muutoksia tehdään. Toiseksi, XBRL-kuvauksiin näyttää olevan tulossa aivan liian paljon tietoa. Tämä saattaa johtaa lakisääteiseen laajaan tilikarttaan, jollainen oli Neuvostoliiton kirjanpitolaissa. Pienimmät yritykset hukkuvat tämän tiedon tuottamisen aiheuttamien kustannusten takia. Jokaisesta tietoyksiköstä pitää tarkasti miettiä ja perustella, mihin sitä tarvitaan. "On hyvä tietää" -perustelut eivät kelpaa. Yksityiskohtaista tilikarttapakkoa ei saa toteuttaa, että yrityksillä on mahdollisuus tuottaa tietoa tarvitsemallaan tavalla. Kolmanneksi, XBRL-menettely ei saa johtaa siihen, että pienimpien

yritysten tilinpäätökset julkistetaan. Usein siitä aiheutuu niille kilpailuhaittaa. Ensin pitää poistaa pien- ja mikroyritysten tilinpäätösten julkistamispakko ja vasta sitten voidaan toteuttaa tilinpäätösten sähköinen viranomaisilmoittaminen. **Markku Ojala:** On totta, että standardi on alun perin lähtöisin Yhdysvalloista. Nykyisin standardin ylläpito tapahtuu XBRL-International -nimisen järjestön toimesta, joka koostuu sen maakohtaisista jäsenistä. Jokaisella maalla on yhtä suuri äänivalta organisaatiossa, myös Suomessa. Suomen XBRL-hanke on täysin kotimaisten toimijoiden yhteistyön tulos. Tarkoituksena on mahdollistaa Suomen lainsäädännön mukainen raportointi hyödyntäen XBRL-standardia. Raportointikoodisto on tarkoitettu apuvälineeksi automatisoituun raporttien tuottamiseen taloushallinnon järjestelmistä. Sitä voi käyttää tilikarttana, mutta se ei ole välttämätöntä. Raportointikoodiston tasoiset tiedot eivät kuitenkaan koskaan päädy sellaisenaan julkisiksi. Raportoiva yritys pystyy säätelemään, mitä tietoja se haluaa ja mitä sen pitää julkistaa.

Jukka Mähönen: Voisiko joku avata joko tässä tai yksityisesti, miten xbrl-hankkeessa esitetään liitetiedot ja toimintakertomustiedot sekä kaikkien vastuunalaisten sähköiset allekirjoitukset? **Markku Ojala:** Kaikki liitetiedoissa tai toimintakertomustiedoissa mahdollisesti raportoitavat tiedot on sisällytetty XBRL-taksonomiaan (rakenteinen tilinpäätös). Raportoinnin ensimmäisessä käyttöönotto-vaiheessa (2016) ei voida vielä soveltaa sähköisiä allekirjoituksia. Sen sijaan allekirjoitukset pitää lisätä pdf-liitteenä. Hankkeen jatkokehitystoimena on toteuttaa sähköiset allekirjoitukset raportointijärjestelmään. **Matti J. Sillanpää:** Nykylaki sallii sekä paperimuotoisen että sähköisen asiakirjahallinnon ja on tältä osin hyvin toimiva eikä muutostarvetta ole. Korkeintaan sanamuotoja voisi tässäkin selkiyttää, jotta kaikki ymmärtävät tarjolla olevat mahdollisuudet. Välttäisin ainakin turhan byrokratian (kuten ehdotettu verkkopalvelu pöytäkirjojen säilyttämiseen) lisäämistä asioihin, joissa sitä ei tarvita.

2 Yhtiön päätöksenteko, johto ja vastuu

2.1 Osingon määrän rajoittaminen suhteessa maksettuihin palkkoihin

Ehdotus: Osakeyhtiö lakiin tulee asettaa osingonjako suhteutettavaksi yrityksen maksamien palkka kulujen mukaiseksi. Esim. Yrityksen palkkakulut 1 000 000 € osinkoja voidaan jakaa enintään 50 000 € (**sha468**) – Kannatus: 1 ääni puolesta/11 vastaan.

Yhteenveto kommentaareista: Kukaan ei kannattanut ehdotusta, kaikki ehdotusta kommentoineet vastustivat sitä. Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon mm. 1) yrityksiä, joiden toiminta ei perustu palkkatyövoimaan, 2) konserniyhtiöitä, joilla ei ole työntekijöitä, eikä 3) yhden tai muutaman yrittäjäosakkaan osakeyhtiöitä, joiden omistajayrittäjät eivät nosta palkkatuloa.

Kommentit

yixqfetc: Eli jos esim. yhden hengen oy:n omistajayrittäjä ei nosta palkkaa, ei saa nostaa osinkoakaan? Kerrassaan huono idea. **Satu Grekin:** Ehdotus on sisällöltään varsin voimakas puuttuminen yritysten valinnanvapauteen. On vaikea nähdä, mitä ongelmaa ehdotuksella pyritään korjaamaan. **Matti J. Sillanpää:** Outo ehdotus, joka ei mitenkään istu osakeyhtiölain systematiikkaan eikä ole myöskään käytännössä toteuttamiskelpoinen mm. sen vuoksi, että on olemassa suuri määrä osakeyhtiöitä, jotka eivät maksa lainkaan palkkoja. **Hannu Ylänen:** Samoilla linjoilla Sadun kanssa. Ei kannatettava ehdotus.

2.2 Esteellisyys

Ehdotus: Ovatko esteellisyysäännökset riittävät soveltamisalan ja sisällön suhteen? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 1 ääni puolesta/1 vastaan.

Yhteenveto kommentaareista: Ehdotusta kommentoi vain kaksi osallistujaa, joiden mielestä nykysäännöt toimivat suhteellisen hyvin.

Kommentit

Vesa Rasinaho: Esteellisyysäännökset eivät ole aiheuttaneet kovin suuria käytännön ongelmia, mutta niiden kirjutustapa on vanhanaikainen ja epäselvä. Etenkin ns. intressijäävitystilanteita pohdittaessa laki ei anna vastauksia miten yhtiön johdon tulisi tällaisissa tilanteissa toimia. Voi jopa olla että nykylaki hihtaa siihen että itsensä vapaaehtoisesti jäävävä joutuu vastuuseen vaikka jääväykselle olisi mielekäs vaikkakin lakiin perustumaton peruste. KKO:n Sundqvist-tapausta pitäisi tältä osin analysoida. Minulla ei valitettavasti ole valmiita ratkaisuehdotuksia. **Matti J. Sillanpää:** Nykysäännökset lienevät toimineet suhteellisen hyvin.

2.3 Osakkaiden tiedonsaannin varmistaminen

Ehdotus: Pitäisikö ns. "harvainyhtiön" (enintään 10 osakasta) osakkaalla olla oikeus tutustua yhtiön kirjanpitoon ja asiakirjoihin, jollei tutustumisoikeutta ole rajoitettu yhtiöjärjestyksessä? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 3 ääntä puolesta/3 vastaan.

Perustelut: Käytännössä pienissä yhtiöissä suurin osa osakkaista yleensä osallistuu yhtiön toimintaan eri rooleissa. Keskinäisen luottamuksen vallitessa tiedonkulku on riittävää riippumatta siitä, ovatko kaikki toimintaan osallistuvat tai sitä rahoittavat osakkaat muodollisesti hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan asemassa. Näissä olosuhteissa osakkailla ei usein ole tarvetta vaatia tilintarkastusta omien tiedontarpeidensa vuoksi. Jos osakkaiden keskinäinen luottamus ja tiedonkulku heikkenee, vähemmistöosakkailla ei usein ole käytännössä toimivia keinoja tiedonsaantiin. Jos lain lähtökohtana olisi harvainyhtiön kaikkien osakkaiden tiedonsaannin varmistaminen, mahdollisen tiedonsaantia rajoittavan yhtiöjärjestysmääräyksen yhteydessä tiedonsaannin järjestäminen tulisi harkittua perusteellisesti jo uuden yrityksen perustamisvaiheessa

Yhteenveto kommentaista: Nykyistä käytäntöä ei ole tarpeellista muuttaa. Perusteluina mainittiin liikesalaisuudet, osakkaiden lukumäärän ongelmallisuus tiedonsaantioikeuden perusteena (mm. pörssiyhtiön vähemmistölunastustilanteet). Kehittämisehdoksi ehdotettiin osakkaiden kyselyoikeuden ja johdon vastausvelvollisuuden kehittämistä (esim. "ITE erityinen tarkastus", johdon kirjallinen vastaus toimintakertomusta vastaavassa muodossa). Ehdotuksen perusteluista ilmenevää tarkastusoikeuden tahdonvaltaisuutta (= mahdollisuus määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä) ei kommentoitu.

Kommentit

Taru Päivike: Nykyistä käytäntöä ei ole tarpeellista muuttaa. Saattaa olla harvainyhtiön edun mukaista, että johto ei paljasta esim. liikesalaisuuksia tai kirjanpidon tositemoja. Vähemmistöosakkailla on kuitenkin yhtiökokouksessa kyselyoikeus, jonka perusteella he voivat kysellä toimitusjohtajalta ja hallitukselta yhtiön tilannetta koskevia tarkempia tietoja, kuin mitä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on raportoitu.

Vesa Rasinaho: Alle 10 osakasta ei ole mikään mittari sille että yhtiö on pieni tai millään tavoin henkilöyhtiö. Esim. 90% lunastustilanteessa jopa pörssiyhtiö voi täyttää kriteerin. Eli ainakin kriteerin pitäisi olla ihan toinen kuin osakkaiden määrä. Selvyyden vuoksi en siis kannata ajatusta muutenkaan. **Matti J. Sillanpää:** En kannata muutosta. Tiedonsaantioikeuden laajentaminen aiheuttaisi enemmän ongelmia kuin siitä olisi hyötyä. **Veikko Vahtera:** Samaa mieltä Matin ja Vesan kanssa, että tämä tuo mukanaan enemmän ongelmia kuin hyötyjä ja saattaa kannustaa esimerkiksi väärinkäyttöihin. Tämä ei silti tarkoita, etteikö meillä vähemmistön asema ole toisinaan yhtiön tekemisistä varsin heikko. Yhtiökokoukseen liittyvällä kyselyoikeudella ei ole yhtiöoikeudellista relevanssia. **Mikko Reinikainen:** Ei ole kannatettava idea mm. edellä mainituista syistä. Vahteran kommenttia jatkaen: voisiko olla jokin "erityinen tarkastus LITE"? Ihan heittona, voisiko yhtiökokouksen vähemmistö esittää hallitukselle "välilyksymyksen" sellaisista aiheista, joista osakas voisi ko. yhtiökokouksessa esittää kysymyksiä, mutta hallitus vastaisi tällaiseen kirjallisesti määrääjässä toimintakertomustyyppisellä raportilla – ikään kuin "erityinen tarkastus ite". **Veikko Vahtera:** Mikon ajatus on pohdinnan arvoinen. Kriteerien tulisi olla riittävän tiukat (esim. 1/10) ja ehkä juuri siten, että se voisi olla juuri tapaa välttää osin raskas ja hidas erityinen tarkastus.

2.4 Osakkaiden päätösvallan rajoittaminen yhtiöjärjestyksessä

Ehdotus: Pitäisikö sallia nykyistä laajemmin osakkaiden päätösvallan rajoitukset yhtiöjärjestyksessä? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 2 ääntä puolesta/3 vastaan.

Perustelut: OYL:a on ehdotettu muutettavaksi esimerkiksi siten, että yhtiöjärjestyksen mukaan myös osakkaan velkojalla olisi oikeus vaatia saatavansa maksua ennen yhtiöjärjestyksen muuttamista. Tämä voisi jossain määrin helpottaa osakkeiden vakuuskäyttöä (tällainen rajoitus sallitaan asunto-osakeyhtiöissä osakkeiden vakuuskäytön helpottamiseksi – ks. AOYL 17:7 §). Lisäksi on ehdotettu, että yhtiöjärjestyksessä voisi muutenkin selvästi määritellä, kenellä on oikeus kieltää yhtiöjärjestyksen muutokset (esim. velkojalle oikeus kieltää muutos, joka poistaa oikeuden nimetä hallituksen jäsen tai tilintarkastaja).

Yhteenveto kommentaista: Yhden kommentoijan mukaan yhtiön vastuun sääntelyyn liittyen voitaisiin harkita sellaisen yhtiöjärjestysmääräyksen sallimista, joka vapauttaa hallituksen jäsenet kokonaan henkilökohtaisesta vastuusta (vrt. OYL 23:9 §).

Kommentit

Mikko Reinikainen: Uskon tällaiselle mahdollisuudelle olevan käyttöä. Olisi läpinäkyvämpää ja tehokkaampaa kuin pyrkiä samaan vain sopimuksin.

Jukka Mähönen: Pitäisikö myös miettiä, voisivatko osakkeenomistajat vapauttaa johdon jäsenet vastuusta kokonaan? **Markus Oikeusministeriö:** Jukka: Mistä vastuusta vapauttamista tarkoitat? Minkälaisissa tilanteissa tämä olisi tarpeen? **Jukka Mähönen:** Tarkoitin, voitaisiinko ajatella, että johtoon kuuluvat voitaisiin yhtiöjärjestysmääräyksellä vapauttaa kokonaan yhtiöoikeudellisesta korvausvastuusta. Jos erityisesti halutaan korostaa yhtiön omaa vastuuta nimenomaisella osakeyhtiölain määräyksellä, tämä voisi olla luontevaa. Voisin kuvitella, että meillä olisi yhtiö, joka toimii erittäin riskialttiilla alalla. Tällainen yhtiöjärjestysmääräys saattaisi olla tarpeen, jotta yhtiöön saataisiin houkutelua pätevää johtoa. **Matti J. Sillanpää:** En ymmärrä mitä tarkoitat? Nykyinen lakihan mahdollistaa tuollaiset yhtiön johdon vastuusta vapauttavat yhtiöjärjestykset lukuun ottamatta 23:9 tilanteita vai tarkoitatko, että näistäkin pitäisi voida vapauttaa? **Jukka Mähönen:** Tarkoitin juuri sitä, että jos lähdemme siitä, että yhtiön vastuu on aina ensisijainen, ja korostamme sitä toisessa ketjussa (17. kohta) keskustellulla nimenomaisella yhtiön omaa vastuuta koskevalla säännöksellä, samassa yhteydessä olisi minusta sopiva pohtia myös sitä, onko OYL 22:9 liian rajoittava tuossa sääntelyregiimissä. (Kommenttini taisi tulla väärään paikkaan näin ollen, pahoittelen, tuli vain mieleen tässä yhteydessä.) **Matti J. Sillanpää:** Velkojan ja osakkeenomistajan roolit on pidettävä erillään!

2.5 Yhtiön omaisuuden panttauskielto

Ehdotus: Pitäisikö laissa säätää yhtiöjärjestykseen perustuvasta yhtiön omaisuuden panttauskiellosta? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus 5 ääntä puolesta/2 vastaan.

Perustelut: Lakiin on ehdotettu lisättäväksi säännös, jonka mukaan yhtiö voisi velvoittautua olemaan panttaamatta omaisuuttaan (tai tiettyä osaa siitä – ns. negative pledge). Päätös rekisteröitäisiin kaupparekisteriin, jolloin se olisi julkinen. Päätöksen

poistamiseen sovellettaisiin OYL 14:7:n kaltaista sääntelyä (julkinen kuulutus velkojille). Tämä voisi helpottaa joissain tilanteissa yritysrahoitusta. Säännöksen etuna, että panttausrajoituksen noudattamista edistäisi myös yhtiöoikeudellinen vahingonkorvausvastuu ja laittoman varojenjaon rikosvastuu.

Kommentit

Matti J. Sillanpää: Tuollainen mahdollisuus voisi joissakin tilanteissa olla toimiva ratkaisu.

Hannu Ylänen: Ehdotuksella voisi olla vaikutusta yritysrahoituksen saatavuuteen joissain tilanteissa. Lähtökohtaisesti kannatettava ehdotus.

2.6 Erityisen tarkastuksen kustannukset

Ehdotus: Pitäisikö lakia muuttaa siten, että kohdeyhtiö vastaisi aina erityisen tarkastuksen kuluista? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 2 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut: On ehdotettu, että kohdeyhtiö vastaisi aina erityisen tarkastuksen kuluista, koska viranomaisen voi määrätä tarkastuksen vain, kun siihen on painavia syitä. Nykyisin mahdollinen kuluvastuu saattaa pelottaa vähemmistöä. Jossain tapauksessa kohdeyhtiö on nostanut korvauskanteen jo erityisen tarkastuksen hakemisen perusteella vähemmistöä vastaan. Toisaalta: Nostaisiko kustannusten jaon ratkaiseminen jo tarkastuksen käynnistämisen yhteydessä Aluehallintoviraston kynnystä määrätä tarkastuksen käynnistämisestä?

Yhteenvedo kommentteista: Kolmesta kommentoijasta kaksi piti nykyistä sääntelyä ja käytäntöä toimivana ja kolmas arveli, kverulanttien hakemukset pitäisi hylätä jo aluehallintoviraston käsittelyssä.

Kommentit

Matti J. Sillanpää: Nykyiset säännökset ovat toimivia. Käytännössä vähemmistön riski joutua maksumieheksi on häviävän pieni, mutta sen olemassaolo kuitenkin estää kverulantti luontoiset vaatimukset. Myös yhtiön maksuvastuun korostaminen saattaisi nostaa viranomaisen kynnystä tarkastuksen määräämiseen eikä tämä kynnys saisi olla kovin korkea. **Veikko Vahtera:** Matin huomio kverulanttien hakemusten torppaamisesta on aiheellinen, mutta eikö tällaisten kverulanttien hakemusten pitäisi törmätä jo aluehallintovirastossa painavien syiden kriteeriin? Toisaalta jos viranomaisen katsoo painavia syitä olevan, voiko vähemmistön kuluvastuu edes realisoitua? Itse pidän vähemmistön kuluvastuuta turhana säännöksenä. Jos sitten vähemmistö toimittaa esim. Väärennettyjä dokumentteja, ollaan jo rikosoikeudellisten vastuiden äärellä eikä sitten OYL:n säännöksiä enää tarvita. Yleisesti olen jossain määrin huolissani siitä, saako loukattu vähemmistö tietoonsa, jos yhtiössä tapahtuu epäasianmukaisia toimia. Pienten yhtiöiden tiedonsaantioikeus (alle 10 osakasta) jota täälläkin jotkut kannattaa, ei ole hyvä ratkaisu. **Hannu Ylänen:** Katson, että nykyisääntely on toimivaa ja en näe tarvetta ja perusteita kuluvastuun siirtämisessä kokonaisuudessaan kohdeyhtiölle.

2.7 Johdon lojaliteettivelvollisuus

Ehdotus: Pitäisikö yhtiön johdon lojaliteettivelvollisuudesta säätää nimenomaisesti OYL:ssa? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 5 ääntä puolesta/2 vastaan.

Perustelut: On ehdotettu arvioitavaksi, tulisiko OYL 1 lukuun lisätä selvyyden vuoksi nimenomainen säännös johdon lojaliteettiperiaatteesta (Duty of care ja duty of loyalty) sellaisena kuin se on osakeyhtiöoikeuden yleisten periaatteiden mukaan. Oikeuskirjallisuuden mukaan pykälätekstissä mainittu yhtiön etu samaistuu osakkaiden etuun.

Yhteenvedo kommentteista: Yhtäältä kommentteissa kannatettiin sitä, että OYL:ssa nimenomaisesti mainittaisiin myös yleisenä oikeusperiaatteena voimassa olevan johdon lojaliteettivelvollisuus, jotta periaatetta voitaisiin helpommin soveltaa käytännön yhtiöoikeudellisessa arvioinnissa. Toisaalta esitettiin erikäsityksiä siitä, miten lojaliteettivelvollisuus tulisi määritellä: edellytetäänkö lojaaliutta yhtiön edulle, joka määrittellään osakkaiden yhteiseksi eduksi tai laajemmin esim. velvollisuudeksi edistää yhtiön toiminnan jatkuvuutta yhtiön velkojien, muiden sopimuskumppanien jne. etujen mukaisesti. Lisäksi kysyttiin, miten osakkaiden etua laajempaa lojaliteettivelvollisuutta sovellettaisiin tilanteessa, jossa yhtiön johdon edellytettäisiin olevan lojaali eri tahoille, joilla on eri intressit.

Kommentit

Jukka Mähönen: En ymmärrä ehdotusta. Osakeyhtiölaissa on säännös johdon lojaliteettivelvollisuudesta yleisenä periaatteena. Oikeuskirjallisuus ei muuten ole noin karkean yksiselitteinen: yhtiön etu ei ole sama kuin osakkeenomistajan etu, vaikka toki yhtiön etua mietittäessä osakkeenomistajien yhteinen etu on yksi tärkeä punnintanormi. Mielestäni kysymyksen vaikeaselkoisuus jo osoittaa, että osakeyhtiölakia on parempi olla sorkkimatta, mennään ojasta allikkoon. **Markus Oikeusministeriö:** Jukka: Olet oikeassa - oikeuskirjallisuudessa, "oikeassa elämässäkin", yhtiön etu on aiempaa kommenttiani monipuolisempi kysymys. Toisaalta mielenkiintoinen on myös kysymys siitä, mikä on "osakkeenomistajien yhteinen etu". **Jukka Mähönen:** Voi todellakin olla, että meidän pitäisi ottaa askel eteenpäin esitöistä ja miettiä vakavissaan, mikä on yhtiön etu, samastamatta sitä "osakkeenomistajien yhteiseen etuun", joka lienee lähinnä viittaus yhdenvertaisuusperiaatteeseen ja yleislausekkeeseen. Yhtiön etu on johdon näkökulmasta jakamaton. - Mitä tulee varsinaiseen kysymykseen, toki johdon fidusiaarista velvollisuutta edistää yhtiön etua voidaan pilkkoa monella tavalla: esim. Yhdysvalloissa johdon fidusiaarinen velvollisuus taidetaan pilkkoa enimmäkseen viiteen komponenttiin. Missä määrin esim. velvollisuus toimia hyvässä uskossa on lojaliteettivelvollisuudesta erillinen velvollisuus ja missä määrin sen komponentti? **Jukka Mähönen:** Touché, Markus! Tuota pitää miettiä eteenpäin - aika ympäröivästä sanottu myönnän. Osakkeenomistajien yhteinen etu viittaa lähinnä yhdenvertaisuusperiaatteeseen ja yleislausekkeeseen - jos yhtiön etu redusoituisi pelkästään niihin, kyseessä olisi tietysti kehäpäätelmä. Yhtiön edun täytyy siis olla jotain muutakin kuin osakeyhtiölain noudattamista.

Vesa Rasinaho: KKO on katsonut että yksimieliset osakkeenomistajat voivat tehdä yhtiön edun vastaisia päätöksiä. Miksi näin olisi, jos yhtiön edussa on kyse jostain muustakin. **Jukka Mähönen:** Hallitus ei voi tehdä, se on tässä keskeistä - hallitus on yhtiön agentti. Osakkeenomistajien henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu velkojia kohtaan on tietysti tässä myös mielenkiintoinen kysymys. **Veikko Vahtera:** Päätös on mitätön, jos sitä ei voida tehdä edes kaikkien suostumuksella (velkojiensuojaa rikkova). Tämä koskee myös yksimielisiä osakkeenomistajia. Ja tätä tietysti hallitukseen ei saa panna täytäntöön. Muutoin kai osakkeenomistajien kompetenssi tehdä

sellaisia päätöksiä, joita itse haluavat, on erittäin laaja ja hallituksen tulee ne panna kai myös täytäntöön. **Jukka Mähönen:** Kyse lienee taas konkurssitilanteesta eli millä edellytyksillä konkurssihallinto voi nostaa vahingonkorvauskanteen johtoon kuuluvia vastaan sillä perusteella, että johto on rikkonut osakeyhtiölain kelpoisuusnormeja, kun se on pannut täytäntöön osakkeenomistajien yksimielisen päätöksen, joka on vastoin yhtiön etua? **Vesa Rasinaho:** Mutta kunhan velkojensuojaa ei loukata, saadaan tehdä minkälaisia vaan päätöksiä osakkeenomistajien yksimielisellä hyväksynnällä. Jos pörssi-yhtiön kaikki osakkeenomistajat yksimielisesti päättäisivät säätöidä yhtiön vapaan oman pääoman (maksukykyä vaarantamatta) taiteen edistämiseen, olisiko tässä jotain väärää?

Matti J. Sillanpää: Pelkään, että lojaliteettiperiaatteen nimenomainen lisäys vain sekoittaisi tilannetta. Nykysääntely täydennettynä lain esitöistä ja kirjallisuudesta ilmenevällä lojaliteettiperiaatteella toimii hyvin.

Kari Lautjärvi: OYL 1:8:ssä määritelty yhtiön johdon tehtävä on kaksiosainen (HE 109/2005 s. 40) käsittäen yhtiön johdon huolellisuus - ja lojaliteettivelvollisuuden. OYL 22 luvun (Vahingonkorvaus) säännösten viittaustekniikassa on kuitenkin epäselvyyksiä, jotka olisi syytä täsmentää (esim. OYL 22:1.1:ssä "OYL 1:8:ssä säädetyn huolellisuusvelvoitteen" ja OYL 22:1.3:ssä "1 luvussa tarkoitettujen periaatteiden"). Myös liiketoimintapäätösperiaate lain esitöiden perusteluissa (HE 109/2005 s. 194–195) koskee ainoastaan huolellisuusvelvollisuuden rikkomista. Onkin epäselvää, pitääkö "huolellisuusvelvoite" sisällään myös lojaliteettivelvollisuuden (jolloin OYL 21:1.1 soveltuisi) vai voidaanko lojaliteettivelvollisuuden rikkomisen katsoa OYL 21:1.2:iin perustuvaksi lain rikkomiseksi. Yhtiön johdon huolellisuus - ja lojaliteettivelvollisuuden välitön suojan kohde on yhtiö. Tässä yhteydessä voitaisiin luonnollisesti myös harkita huolellisuus - ja lojaliteettivelvollisuuden välillisten suojan kohteiden ulottamista osakkeenomistajien lisäksi (ainakin tietyissä tilanteissa) eräisiin muihin sidosryhmiin tai ainakin ko. velvoitteiden (suojan ratioiden) määrittelemistä tarkemmin (kuten esim. Iso-Britanniassa on tehty). Tällöin "yhtiön edun" yhteys yhtiön toiminnan tarkoitukseen ja jatkuvuuteen (ja varojen jaon yhteydessä yhtiön maksukykyisyyden jatkuvuuteen) korostuisi entisestään. Olen käsitellyt edellä esitettyjä kysymyksiä yksityiskohtaisemmin helmikuussa 2015 julkaistussa väitöskirjassani "Väli-pääomarahoitusinstrumentit".

Veikko Vahtera: Jos OYL 1:8:ään lisätään 2. Momentti esimerkiksi seuraavasti: "Yhtiön johdolla on lojaliteettivelvollisuus yhtiötä ja sen kaikkia osakkeenomistajia kohtaan." Muuttuisiko Suomen yhtiöoikeudessa jokin vai kirjoitettaisiinko vain vallitseva periaate auki, kuten 1 luvussa on muitakin periaatteita kirjoitettu auki? **Jukka Mähönen:** Muuttuisi olennaisesti. Säännös pysäyttäisi yhtiöoikeuden kehityksen ja vaikuttaisi olennaisesti hallituksen jäsenten vastuuseen velkojia kohtaan. **Veikko Vahtera:** Tarkoittaako tuo, että käsityksesi mukaan johdolla ei olisi tuon sisältöistä lojaliteettivelvollisuutta? Ja vastuu velkojiin kai syntyy OYL:n ja yhtiöjärjestyksen vastaisesta toiminnasta, kaventaisiko vai laajentaisiko säännös vastuuta? **Jukka Mähönen:** Ei ainakaan noin kategorisesti ja tiukan poissulkevasti. **Veikko Vahtera:** Ei tuollainen säännös automaattisesti tarkoita, etteikö lojaliteettivelvollisuutta voisi olla muita tahoja kohtaan, mutta jonkinmoinen konsensus lienee, että se on ainakin yhtiötä ja kaikkia osakkeenomistajia kohtaan. Sama kritiikki voidaan varmaan kohdistaa 1:8:n nykyiseen sanamuotoon, kun siellä puhutaan vain yhtiön edusta. Sulkeeko se pois jotain ratkaisevaa? **Jukka Mähönen:** Jotenkin olen viehtynyt juuri nykyiseen yhtiön edun edistämismuotoon koskevaan normiin. Se mahdollistaa yhtiö- ja oikeuskäytännön sekä -kirjallisuuden dynaamisen kehityksen, ottaen huomioon erilaiset yhtiömuodot (suljettu, avoin, noteerattu) ja -toimialat. Pelkään, että ehdottamasi ratkaisu jähmettää keskustelua ja antaa aihetta kaikenlaisiin e contrario -päätelmiin. Parempi olisi katsoa eteen eikä taaksepäin. **Veikko Vahtera:** OK. Ymmärrän huolen eikä aja-

tuksen taustalla ollut tarkoitusta tappaa moniarvoista yhtiöoikeudellista keskustelua. Toisaalta eikö lojaliteettia koskevan periaatteen puuttuminen sekkin voi johtaa virheelisiin e contrario -päätelmiin, koska muut keskeiset periaatteet on kirjoitettu auki? Mutta en luovuta vielä vaan tarjoan keskusteluun toista draftia eli lisätään 1:8:n sisältöä seuraavasti: "Yhtiön johdon on lojalisti ja huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua." Aiheutuisiko tästä haittaa? Tällä kuitenkin lainsäätävä osoittaisi, että meidän yhtiöoikeudessa on lojaliteettiperiaate. Nyt kai sen olemassaolo johdetaan erilaisista säännöksistä ilman, että sitä on aidosti todettu. Välttämätöntä se ei toki ole, mutta nyt vain on otettu linja kirjoittaa keskeiset periaatteet lain 1 lukuun. Näin kirjoitettuna lojaliteettiperiaate voisi saada lisää ansaitsemaansa huomiota ja yhtiöoikeudellinen keskustelu asiasta kasvaa. **Jukka Mähönen:** Ymmärrän erinomaisen hyvin pointtisi, Veikko. Olen itse niin tottunut OYL 1:8:n sanamuotoon ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ottaa huomioon yhtiön erityispiirteet etten ole enää itse murehtinut sanamuotoa - vaikka olet täysin oikeassa - eihän se tulkinta, joka kirjallisuudessa OYL 1:8:sta otettu sanamuodosta tule. Tuo muotoilusi on erinomaisen hyvä - siinä erotetaan lojaliteettivelvollisuus selvästi huolellisuusvelvollisuudesta siten, että liiketoimintapäätösperiaate (business judgment rule) koskee vain jälkimmäistä. Se mitä "lojalisti tarkoittaa käytännössä, jäisi edelleen jatkokehittelyjen varaan, sitä voitaisiin pilkkoa tai olla pilkkomatta komponentteihin. Terminologiasta sen verran - meidän pitäisi varmaan puhua johdonmukaisesti lojaliteettivelvollisuudesta, ei -periaatteesta, joka on sopimusoikeudellinen käsite. ;-)

Veikko Vahtera: Lojaliteettivelvollisuus toki. Se, miksi tämä on minusta harkitsemisen arvoinen asia, on se, että lojaliteettivelvollisuus nousee käytännössä harvoin esille, vaikka kirjallisuudessa se on laajasti hyväksytty. Kun laissa ei ole siitä halaitua sanaa, sitä vieroksutaan käytännön yhtiöriidoissa. Lojaliteettivelvollisuus pitäisi saada teoriasta käytäntöön ja sen kautta varmaan teoreettinenkin keskustelu lisääntyisi. Esimerkiksi vaikutusvallan väärinkäytöstapauksissa tms. Tapauksissa, jossa yhtiön omaisuutta on myyty tahallaan enemmistöosakkeenomistajahallituksen toimesta alihintaan itselle tai omalle lähipiirille, on kyse tyyppillisesti lojaliteettivelvollisuuden rikkomisesta. Tätä ei vain mistään saa ikinä lukea vaan kaikki toimet konstruoidaan aina ja vain huolimattomuudeksi (on toki sitäkin). Tältä osin yhtiöoikeus voisi pystyä jatkossa parempaankin jäsentelyyn. **Vesa Rasinaho:** Niiden, jotka katsovat että hallituksen lojaliteettivelvollisuudella on useita subjekteja, pitäisi kertoa miten nämä laitetaan tärkeysjärjestykseen. Kun yhdelle kumartaa, toiselle usein (vaikkakaan ei aina) pyllistää. **Hannu Ylänen:** Ei tule säätää nimenomaisesti osakeyhtiölaissa. Lojaliteettivelvollisuutta tarkennetaan ja ohjataan mm. corporate governance -koodin kautta itsesääntelyllä eri suosituksilla, mm. hallituksen kokoonpanoa, monimuotoisuutta ja riippumattomuutta koskevilla suosituksilla. Osakeyhtiölain periaatteiden tarkentamisen tulee jatkossakin säilyä muun muassa itsesääntelyn kentässä, ei nimenomaisia säännöksiä lakiin. **Veikko Vahtera:** Tässä ei olisi kyse periaatteen tarkentamisesta vaan sen todentamisesta lain tasolla että sellainen on. Sen tarkentaminen ja esimerkiksi sen kohdentuminen jäisi sitten käytännön ja kirjallisuuden varaan, kuten esim. Yhdenvertaisuusperiaatteen osalta. CG-koodit kohdistuvat vain hyvin pieneen osaan osakeyhtiöitä eikä lakia voida yleisestikään kirjoittaa vain suurten osakeyhtiöiden tarpeita silmällä pitäen. **Vesa Rasinaho:** Tarkoittavatko Mähönen ja Vahtera, että johdolla on OYL:sta tuleva lojaliteettivelvollisuus suhteessa velkojiin. Jos näin on, kysymys on, mitä johdon tulee tehdä jos omistajien ja velkojien intressit ovat ristiriidassa. haluaisin ymmärtää miten tällainen laajennettu lojaliteettivelvollisuus toimisi käytännössä, ts. Miten noin muotoiltu säännös toimisi operationaalisesti. Itse olen ymmärtänyt asian niin että johdolla on lojaliteettivelvollisuus vain ja ainoastaan omistajakollektiivia kohtaan. Muiden tahojen, kuten velkojien suoja hoituu sillä että johto ei saa rikkoa velkojien suojausäännöksiä. Niitä pidemmälle menevää lojaliteettivelvollisuutta ei ole. Viime kädessä tässä on varmasti kyse ihan vain semantiikasta.

2.8 Yhtiön edustajan nimenkirjoitusoikeuden selventäminen

Ehdotus: Pitäisikö yhtiön edustajan nimenkirjoitusoikeuden rajoituksia (kelpoisuus- ja toimivalta) selventää? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 9 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut: Yhtiön edustajan toimen sitovuutta koskevassa OYL 6:28 §:ssä viitataan lain kelpoisuutta ja toimivaltaa koskeviin rajoituksiin, mutta lakitekstistä ei selvästi ilmene, mitä tällaiset rajoitukset ovat.

Yhteenvedo kommentteista: Kommentoijat pitivät tarpeellisena säännöstekstin selventämistä erityisesti yrityksissä toimivien ja niiden sidosryhmien kannalta. Ongelmallisina pidettiin mm. kelpoisuuden määrittelyä: mitkä OYL:n säännökset rajaavat kelpoisuutta eri tilanteissa, miten yhtiöjärjestyksen toimialamääräys vaikuttaa toimitusjohtajan ja nimenkirjoittajan toimivaltaan yhtiön kannalta epätavallisessa tai laajakantoisessa toimessa? Toisaalta esitettiin, että edustamisoikeutta koskevalla viestinnällä ja koulutuksellakin epäselvyyttä voidaan helpottaa nykyisten säännösten soveltamista.

Kommentit

Veikko Vahtera: Tämän toteuttaminen olisi kannatettavaa, jos se olisi käytännössä mielekkäästi toteutettavissa. Ongelma on ehkä hieman samanlainen kuin se, mitkä OYL:n säännökset ovat pakottavia ja mitkä tahdonvaltaisia (tähänkin olisi kai hyvä saada selvyys, mutta sen kattava selvittäminen on mieletöntä). Kelpoisuuden ja toimivallan rajoja joudutaan usein arvioimaan in casu. Periaatteessa voitaisiin kai listata säännöksiä, joiden rikkomisessa saattaa olla kyse kelpoisuuden ylityksestä. Oikeus-toimilaissakin sama asia on toki luonnollisista syistä todettu vain yleissäännöllä. **Vesa Rasinaho:** Ainakin sanamuotoa voisi miettiä siten, ettei käytetä maallikolle täysin mitäänsanomattomia käsitteitä joita ei määritellä missään. Mutta tämä on hankala rasti, myönnän sen. **Jukka Mähönen:** Hyviä pointteja Veikolta ja Vesalta. OYL:n käsitteet ovat mitäänsanomattomia ja minusta suomenkielinen ja ruotsinkielinen teksti ovat lisäksi ristiriidassa keskenään (korjatkaa jos olen väärässä). - Jopa kelpoisuus on hankala käsite kuten Vesan toisessa ketjussa nostamasta yksimielisten osakkeenomistajien oikeudesta tehdä yhtiön edun vastaisia päätöksiä käy ilmi. Pakottavuudenkin rajat ilmenevät käytännöstä, kuten puolestaan väliosinkokeskustelusta käy hyvin ilmi. Ehkä ei pitäisi sorkkia, kun ei tiedä, saavutettaisiinko sillä mitään.

Veikko Vahtera: Kun lakia mennään Jukan termiä lainatakseni sorkkimaan käy helposti niin, että sotkuisia asioita saadaan selvitetynksi ja selviä asioita saadaan sotketuksi. Vesan esiin nostama ongelma on toki aito ja minusta tuntuu, että myös tuomioistuinten on ollut ratkaisuihissaan vaikea hahmottaa sitä, miten kelpoisuus ja toimivalta osakeyhtiöoikeudellisissa asioissa menee, kun kiistattomia kelpoisuuden rajoituksia (lain selvästi määrittelemiä) ei juuri ole (toimitusjohtajan osalta kyllä, mutta siitähän on poikkeussäännös). **Matti J. Sillanpää:** Säännökset kaipaisivat selkokieliisiä suomenoksia, mutta niistä tulee kovin pitkiä selostuksia jotka eivät sovi lakipykälään - tai ainakaan en keksiä sellaisia. **Finanssialan keskusliitto:** Yhtiöjärjestyksen toimialapykälkien vaikutus edustusoikeuteen pitäisi selventää. Nykyisin esimerkiksi sijoituspäätöksistä edellytetään hallituksen päätöstä, jos sijoittaminen ei kuulu yhtiön toimialaan yhtiöjärjestyksen mukaan. Tämä aiheuttaa käytännössä turhaa kitkaa. Edustajien nimenkirjoitusoikeuden varmistamisen pitäisi riittää. **Vesa Rasinaho:** finanssialan keskusliiton esitys on hyvä. **Veikko Vahtera:** FK:n ehdotus kai tarkoittaa, että nimenkirjoitusoikeus antaisi haltijalleen kelpoisuuden tehdä hallituksen päätäntävaltaan kuuluvia epätavallisia ja laajakantoisia päätöksiä. Kuka tämän jälkeen uskaltaisi antaa prokuran? En pidä ehdotusta realistisena. FK:n esiin nostaman ongelman toki

ymmärrän. Ratkaisukeinoja ongelman pienentämiseksi on varmaan monia lähtien esimerkiksi toimialamääräysten tulkinnasta. **Matti J. Sillanpää:** Samaa mieltä Veikon kanssa. Minusta ongelman ratkaisuksi riittää pankkien ao. henkilöiden koulutus. Riippuu tietenkin paljon siitä, miten laajaa ja riskialtista sijoitustoiminta on yhtiön kokoon nähden, ts. onko se hyvin merkittävää vai onko kysymys ainoastaan ylijäämävarojen sijoittamisesta – tuskinpa pankit tämän perään kyselevät silloinkaan jos yhtiö sijoittaa varojaan pankkitilille. Ylipäätään nykyään tehdään ongelmia monista aivan selvistä kysymyksistä. Lainsäädäntö muodostuu liian monimutkaiseksi jos kaikki nämä kysymykset yritetään ratkaista normeilla – monesti ne vain aikaansaavat lisää ongelmia ja siten lisäävät kustannuksia.

Jukka Mähönen: Hyviä huomioita Veikolta ja Matilta. Pitää yksilöidä mikä on todellinen ongelma ja onko ongelma todellakin ratkaistavissa käyttämällä omaa päätään. Minkälaisista sijoituspäätöksistä on aiheutunut ongelmia. Ymmärrän sen, että alkaa hirvittää, kun kaveri tulee ja sanoo haluavansa sijoittaa kaikki yhtiön kassavarat ihme johdannaisiin, verrattuna siihen, että kaveri tulee päivän kassan kanssa ja haluaa antaa sen pankille velaksi. Yleisellä tasolla Matin viimeinen kappale pitäisi nostaa koko tämän osakeyhtiölakikeskustelun otsikkoon vahvaksi caveaksi meille kaikille. **Hannu Ylänen:** Tämä asia on usein aiheuttanut epäselvyyksiä yhtiöissä. Kannatan asian selkeyttämistä.

2.9 Yhtiön edustamisoikeuksien rekisteröiminen

Ehdotus: Pitäisikö edustamisoikeuksien rekisteröintivaihtoehtoja rajoittaa sähköisten palveluiden kehittämisen helpottamiseksi? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 2 ääntä puolesta/ 3 vastaan.

Perustelut: OYL:n, prokuralain, yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiön hallituksen päätösten perusteella voidaan luoda suuri määrä erilaisia yhdistelmiä siitä, miten yhtiötä edustetaan. Sähköisten asiointipalvelujen rakentamisen on arvioitu tulevan erittäin vaikeaksi ja kalliiksi, jos palvelujen pitää toimia luotettavasti kaikilla mahdollisilla edustamisen kombinaatioilla. Tämän vuoksi on esitetty harkittavaksi edustamisoikeuksien yhdistelmien rajoittamista OYL:ssa. Toinen vaihtoehto on rajoittaa vain sähköisissä palveluissa käytettävissä olevien edustamisoikeuksien yhdistelmien määrää (tällöin sopimusvapaus säilyisi periaatteessa nykyisen laajuisena) ja palveluiden tarjontaa ohjaisi yhtiökäytäntöä.

Yhteenveto kommentaareista: Yhtäältä kommentoitiin, että edustamisoikeuksien vaihtoehtojen rajoittaminen voisi haitata kansainvälisen liiketoiminnan kilpailukykyisyyttä rajatylittävän toiminnan yleistyessä esim. sivuliikkeiden kautta. Toisaalta kyseenalaistettiin tarve nykyisen laajuiseen edustamisoikeuksien määrittelyyn ja prokuralain tarve, koska nykytilanne estää tai vaikeuttaa olennaisesti edustamisoikeuksien rekisteröinnin automatisointia siten, että yhtiö voisi itse rekisteröidä muutokset.

Kommentit

Mikko Reinikainen: Edustamisoikeuksien vaihtoehtojen rajoittaminen voisi haitata kansainvälisen liiketoiminnan kilpailukykyisyyttä. Tulevaisuudessa rajat ylittävä toiminta sivuliikkeen kautta voi yleistyä, mikä voi edellyttää erilaisia edustamisoikeusvaihtoehtoja. **Sakari Kauppinen:** Nykyinen tilanne on sekava. Edustamiskategorioita on useita (lakisääteinen, yhtiöjärjestyksessä rooliin sidottu, nimetylle henkilölle annettu edustamisoikeus ja prokura). Näiden kesken voidaan luoda kymmeniä, ellei jopa satoja erilaisia kombinaatioita. Harva ymmärtää esimerkiksi, mikä ero on toimi-

tusjohtajan lakisääteisellä edustamisoikeudella, yhtiöjärjestyksessä toimitusjohtajalle annetulla edustamisoikeudella, tai toimitusjohtajalle nimeltä annetulla edustamisoikeudella taikka prokuralla. Ensimmäinen kysymykseni on, miksi on sekä edustajia että prokureita. Käytännön tasolla ero ilmenee vain niin, että hallitus voi aina antaa prokureita, mutta edustamisoikeuksia vain jos yhtiöjärjestyksessä on niin määrätty. Toinen kysymykseni on, miksi kaupparekisteriin merkitään kaikki erilaiset kombinaatiot. OYL 6:27 §:n hengessä voitaisiin säätää, että ainoa kaupparekisteriin merkittävä rajoitus olisi, että henkilö tai rooli saa edustaa yhtiötä joko yksin tai yhdessä toisen kanssa. Tarkempi jaottelu, minkälaiset kombinaatiot ovat mahdollisia ja minkälaisia sopimuksia kukin voi allekirjoittaa, jäisi yhtiön sisäisen valtuutuksen varaan. Näillä muutoksilla edustamisoikeuksien rekisteröinti voitaisiin automatisoida, jolloin yhtiö voisi rekisteröidä muutokset itse.

Vesa Rasinaho: Prokuralain voisi kumota. Usein on kuitenkin käytännössä tarvetta antaa rajoitetumpia edustusoikeuksia kuin mitä hallituksella on. Olisiko yksi ratkaisu se, että nimenkirjoitusoikeuden voisi antaa joko rajoittamattomana tai toimitusjohtajan oikeutta vastaavana. Yhdessä prokuralain kumoamisen kanssa jäisi siis jäljelle vain kaksi edustusoikeuden kategoriaa. Valtuutusrajoitusten rekisteröimättä jättäminen voisi olla ongelmallista, koska tällöin rajoitukset eivät tulisi sopimusvastapuolen tietoon ja siten rajoitusten merkitys jäisi vähäiseksi. Mutta siitä täysin samaa mieltä Sakarin kanssa, että kaikki yksinkertaistamismahdollisuudet pitäisi tutkia.

2.10 Yhtiön vahingonkorvausvastuu

Ehdotus: Pitäisikö yhtiön yhtiöoikeudellisesta vahingonkorvausvastuusta säätää osakeyhtiölaissa? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 5 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut: OYL:ssa ei säädetä yhtiön vastuusta vahingosta, jonka yhtiön edustaja on aiheuttanut osakeyhtiölakia rikkomalla osakkaalle tai velkojalle. Yhtiön vahingonkorvausvastuuta koskeva säännös saattaisi olla perusteltu (ks. mm. KKO 1992:66). Lunastustilanteiden ym. lisäksi muun muassa keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä, joihin ei sovelleta asunto-osakeyhtiölakia, on pohdittu vastuuta yhtiön aiheuttamien vahinkojen korvausperusteesta.

Yhteenveto kommentaareista: Keskustelun jälkeen lähes kaikki keskustelijat kannattivat yhtiön vahingonkorvausvastuun sääntelyä jossain muodossa OYL:ssa. Sääntelyn selventämistä kannatettiin KKO:n käytännön ja tiettyjen puhtaan varallisuusvahingon aiheuttavien tilanteiden kattamisen perusteella sekä tarpeella selventää yhtiöoikeudellisen korvausvastuun ja vahingonkorvauslakiin perustuvan korvausvastuun suhdetta.

Kommentit

yixqfetc: Tilanteessa, jossa yhtiön edustaja on rikkonut oy-lakia, korvausvelvollisuus pitää olla ko. henkilöllä, ei yhtiöllä. Lähtökohtana tulee olla, että yhtiön edustajan on tunnettava osakeyhtiölaki; täysi maallikko ei saa voida toimia yhtiön laillisena edustajana siten, että yhtiö aina vastaa edustajan virheestä. Muutoin ollaan kestävässä tilanteessa, missä epäpätevien maallikkojohtajien tietten tai tietämättään aiheuttamat vastuut jäävät aina yhtiön kannettaviksi. **Jukka Mähönen:** Mielestäni säännös ei ole tarpeen. Lähtökohta tulee olla edelleen, että oikeushenkilö vastaa itse sen puolesta toimineiden (olivatpa työntekijöitä tai organien jäseniä) tehtävässään aiheuttamasta vahingosta. Sitten on aivan eri asia miettiä, tulisi työntekijöillä ja joh-

toon kuuluvilla olla henkilökohtainen vastuu ja millä edellytyksin vastuu olisi yhteisvastuuta ja olisiko vastuu vielä yhteisvastuuta muidenkin esim. tilintarkastajan kanssa.

Veikko Vahtera: Yhtiön vastuuta koskeva säännös voisi olla joissain tilanteissa tarpeen, kun osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä rikotaan. Johto on tietysti vastuussa, mikäli se on toiminut tuottamuksellisesti, mutta meillä saattaa tulla eteen anonyymi tuottamus, jossa yksittäistä huolimatonta ei voida osoittaa, mutta yhtiön toiminta on kaikinensa tuottamuksellista. Onko osakkeenomistajalla tällöin oikeutta vahingonkorvaukseen ja jos on niin minkä lain tai säännöksen perusteella? Tuon ratkaisun KKO 1992:66 osalta voidaan kysyä, mikä siinä on yhtiön vastuun peruste? OYL, vahingonkorvauslaki, yleiset vahingonkorvausoikeudelliset periaatteet? Ratkaisussa on todettu, että "yhtiö vastuussa vahingosta, jonka yhtiön hallitus on aiheuttanut osakkeenomistajalle yhtiöjärjestystä rikkomalla." Jos meillä on tällainen periaate, miksi siitä ei voisi säätää laissa. Keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä, joihin sovelletaan OYL:n säännöksiä saattaa tulla eteen tilanteita, joissa huoneiston haltuunoton tai esimerkiksi yhtiön urakoitsijan toiminnasta viivästyksestä osakkeenomistajalle aiheutuu taloudellinen vahinko (hallituksessa ei tuottamusta). Keneltä osakkeenomistaja on tällöin oikeutettu saamaan vahingonkorvausta ja millä perusteella. Yhtiön vastuu voidaan OYL:n ja yhtiöjärjestyksen rikkomisen yhteydessä ehkä perustaa vahingonkorvauslakiin (tällöin puhtaat varallisuusvahingot jäävät kuitenkin ulkopuolelle). Sitten oma asiansa on vahingonkorvauksen vanheneminen, mitä säännöksiä siihen sovelletaan, jos yhtiö olisi vastuussa. Ei tämä yhtiön vastuu ainakaan kovin selvä ole.

Vesa Rasinaho: Oikeusdogmaattisesti Jukka on kai oikeassa, mutta pragmaattisesti asiasta olisi syytä säätää koska tilanne aiheuttaa ihmetystä. Oyl:n korvaussäännökset johtavat lukijaa harhaan kun ne sisältävät vain pienen osan korvausvastuun perusteista. Tilanne voisi olla parempi, jos meillä olisi traditio "avata" lain säännöksiä lukijalle jotenkin esim. Sisällyttämällä lakiin ohjeita tai viittauksia muualla. Mutta kun ei ole, niin laki usein pysyy maallikolle (ja juristillekin) vaikeaselkoisena. Lopputuloksena siis komppaan Veikkaa. **Jukka Mähönen:** Kun tällainen säännös sitten pitäisi ottaa kaikkia oikeushenkilöitä koskeviin lakeihin (OYL, OKL, AKYL, SL, jne.), olisiko mahdollista säätää yhdellä lailla asiasta ja rummuttaa sitten sen sisältöä? Tietysti tässä tulee mieleen heti sen jälkeen ajatus yhteisökaaresta. **Veikko Vahtera:** Oma vastuusäännöksiin liittyvä kysymys on sitten OYL:n ja VahL korvaussäännösten rinnakkaisuus (ks. Patrik Nyströmin tuore kirjoitus Lakimiehessä). Meillä on yleisesti katsottu että myös vahingonkorvauslakiin voi yleisesti OYL:n ohessa vedota, mutta kukaan ei kai osaa perustella miksi rinnakkainen vastuujärjestelmä tarvitaan (pl. rikoksella aiheutetut vahingot). Pitäisikö myös tästä säätää osakeyhtiölaissa siten, ettei vahingonkorvauslaki sovellu pois lukien rikoksella aiheutetut vahingot. Rikosvahinkojen osalta vahingonkorvauslain soveltaminen on aiheellista pidemmän kanteajan takia ja puhtaita varallisuusvahinkoja koskevan poikkeuksen johdosta.

Jos taas yhtiön vastuusta OYL:n ja yhtiöjärjestyksen rikkomisen yhteydessä ei ole säännöstä, menisi kai yhtiön vastuu vahingonkorvauslain mukaan. Koska puhtaat varallisuusvahingot jäisivät ulkopuolelle, ei yhtiöllä olisi vastuuta niistä. Toki KKO voi vain konstruoida vastuun kuten KKO 1992:66 ratkaisussa.

Matti J. Sillanpää: Veikko on perustellut hyvin asiaa. Kannatan myös jonkinasteisen suppeasti muotoillun yhtiön korvausvastuun kirjaamista lakiin em. KKO:n ratkaisun periaatteita noudatellen. **Jukka Mähönen:** Nimenomaan puhtaan varallisuusvahingon kannalta ajateltuna säännös olisi kieltämättä sittenkin selkeyttävä. **Hannu Ylänen:** Yleiset vahingonkorvausoikeudelliset ja sopimusoikeudelliset periaatteet tässä relaatiassa toimivat mielestäni ihan hyvin yhtiön vahingonkorvausvastuuta määrittäessä. Oikeustila ei ole sillä tavalla epäselvä, että asiasta tulisi ryhtyä säätämään

erikseen osakeyhtiölaissa. **Veikko Vahtera:** Yhtiön vastuu on kyllä konstruoitu ratkaisussa KKO 1992:66, kuten edellä on todettu. Se, mihin ratkaisu perustuu, on ainakin minulle epäselvää. Jos vastuun perusteita ei tiedetä, on vaikea arvioida liitännäiskysymyksiä, kuten onko puhtaat varallisuusvahingot korvattavia vahinkoja tai minkä sääntelyn mukaan vastuun vanhenemisajat menevät. Sen lisäksi sitten vielä tietysti se, että voiko yhtiön vastuun perusteita ollakin useita, jolloin vahingonkorvausta vaativa voi poimia itselleen parhaiten sopivan normiston ennen kuin alkaa korvausta vaatia.

2.11 Vastuun samastus

Ehdotus: Pitäisikö osakeyhtiölaissa säätää vastuun samastuksesta? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 2 ääntä puolesta/2 vastaan.

Perustelu: Oikeuskäytäntöä on tulkittu niin, että yhtiön pääosakas voi olla tietyillä edellytyksillä vastuussa yhtiön velvoitteista vaikka vastuusta ei ole nimenomaista säännöstä eikä sitoumusta (ns. vastuun samastus, KKO 2015:17). Vastuun samastusta koskeva sääntely voisi vähentää tarpeettomia oikeudenkäyntejä, joita odotetaan tulevan, koska KKO:n ratkaisu jättää edelleen samastuksen edellytyksiä epäselväksi. Sääntelyllä ei kuitenkaan tulisi laajentaa vastuun samastuksen tosiasiallista soveltamisalaa. Mahdollisen vastuun samastussäännöksen tulisi selkeyttää oikeustilaa, jotta se olisi mielekäs. Epäselvyyttä lisäävästä sääntelystä olisi enemmän haittaa kuin hyötyä. Toisaalta: Tulisiko lakia täsmentää KKO:n ratkaisun lopputuloksen kumoamiseksi tekemällä selväksi, ettei lakiin perustumaton samastus ole mahdollista?

Yhteenveto kommentteista: Kommentoijat eivät pitäneet hyvänä säännöstä, joka kieltäisi vastuun samastuksen ilman erityissäännöstä. Yhtä lukuun ottamatta kommentoijat vastustivat tai pitivät ongelmallisena OYL:iin otettavaa vastuun samastuksen sallivaa yleissäännöstä. Nämä kommentoijat pitivät parempana vastuun samastuksen jättämistä oikeuskäytännön ja erityissääntelyn varaan. Yksi kommentoija oli sitä mieltä, että sääntelyä pitäisi selvittää suuntaan tai toiseen: joko niin, että samastus edellyttää jonkinlaista väärinkäytöstä ja rajoittuu sopimuksen ulkoihin velvoitteisiin, tai niin, että kehitetään erityislainsäädäntöä siten, että tosielämässä vain oikeusperiaatteisiin perustuvana vastuun samastus jäisi kummajaiseksi.

Kommentit

yixqfetc: Lakia tulisi täsmentää juurikin tuolta pohjalta. **Vesa Rasinaho:** Jos vastuun samastus ilman lain tukea kielletäisiin, muodostuisi kova paine säätää kaikkiin erityislakeihin ympäristövastuulakia vastaava samastussäännös. Voi hyvin olla, että tämä todella olisi parempi ratkaisu kuin asian jättäminen oikeuskäytännön varaan. Kysymys on hankala. **Jukka Mähönen:** Ei missään nimessä, vastuun samastuksen idea on juuri siinä, että se ei perustu lakiin. Lakiin otettava samastusnormi sotkisi osakeyhtiön luonteen rajavastuuyhtiönä. Ajatus normista, jolla kielletäisiin vastuun samastus, olisi puolestaan kansainvälisesti erittäin vaarallinen ja suoraan sanottuna älytön. Osakeyhtiölakiin otettava normi sotkisi joka tapauksessa koko oikeusjärjestyksen, kun ryhdyttäisiin miettimään erityislakeja ja esim. osuuskuntalakia. **Veikko Vahtera:** Samaa mieltä Jukan kanssa. Jos sitten näitä ryhdyttäisiin ottamaan erityislakeihin, ei silläkään olisi mahdollista kattaa kaikkia eteen tulevia ja mahdollisesti aiheellisia samastustilanteita. **Jyrki Oikeusministeriö:** Suomessa on ollut jo pidempään erityislaeissa "vastuun samastus"-säännöksiä - esimerkiksi ympäristövahinko- ja tuotevastuulainsäädännössä ja palkkaturvalainsäädännössä. Tämä säänte-

ly koskee tilanteita, joissa velkoja (vahingonkorvauksen saaja, palkkaturvan maksaja) ei ole voinut valita velallistaan eikä vaikuttaa velan ehtoihin (ei esim. ole voinut varmistaa saatavansa maksua vaatimalla vakuutta).

Voisiko erityislainsäädännön "vastuunsamastus"-periaatteita kehittämällä käytännössä välillisesti selventää myös yleisempiä vastuun samastuksen edellytyksiä?

Vesa Rasinaho: Miksi laissa on säännös että osakkeenomistajat eivät vastaa yhtiön velvoitteista, jos se ei pidä paikkaansa eikä kukaan edes kerro milloin se ei pidä paikkaansa? Voisiko jotenkin tehdä selväksi, että samastus edellyttää jonkinlaista väärinkäytöstä ja rajoitti sopimuksen ulkoisiin velvoitteisiin. Tai sitten voisi vain kehittää erityislainsäädäntöä siten, että tosielämässä vastuun samastus jäisi kummajaiseksi? **Matti J. Sillanpää:** Vastuun samaistuksesta ei missään tapauksessa pidä kirjoittaa mitään lakiin sen paremmin puolesta kuin vastaanakaan. Samaistusmahdollisuuden periaatteellinen olemassaolo on riittävä uhka ääritilanteiden torjuntaan. Jos nimenomaisella säännöksellä sallitaan vastuun samaistus osakeyhtiö menettää käytännössä merkityksensä osakkaistaan erillisenä oikeussubjektina. Toisaalta jos sen olemassaolo kokonaan kiellettäisiin, se tarjoaisi harmaalle taloudelle mahdollisuuksia suuriinkin rötöksiin. Nykytilanne on sopiva kompromissi. **Mikko Reinikainen:** Varovaisesti samaa mieltä kuin Sillanpää.

Janne Ruuhonen: Vastuun samastus on hyvin poikkeuksellinen menettely, joka tekee särön osakeyhtiöoikeuden ytimeen. Vastuun samastuksesta ei tule säätää osakeyhtiölaissa. **Vesa Rasinaho:** Vaikka ymmärränkin hyvin keskustelijoiden tausta-ajatuksia, ajattelen itse että lain tulisi kuitenkin olla myös maallikolle ymmärrettävä. Sääntely, jota ei voida kirjoittaa paperille, on aika ongelmallinen lähtökohta. **Matti J. Sillanpää:** Kyllähän laki varsin selvä on: osakeyhtiö on itsenäinen ja omistajistaan erillinen oikeussubjekti ja piste. Jos sitten joskus muutaman vuosikymmenen välein tulee jokin niin selvä yhtiömuodon väärinkäyttötapa, että korkein oikeus näkee viisaaksi samaistaa vastuun, niin minun mielestäni on parempi antaa asian olla näin kuin että ryhdyttäisiin kirjoittamaan jotakin epäselvää normia, joka saattaisi pahimmillaan horjuttaa osakeyhtiön erillisyyttä. Silti vastuun samaistusta on hyvä pitää kirjallisuudessa esillä, jotta terve varovaisuus säilyy eikä ruveta rakentelemaan mitään kummallisia kuvioita, joiden pohjimmainen tarkoitus on jättää vastuut jollekin toiselle ja kerätä itselle voitot. **Vesa Rasinaho:** Pelko kai on että oikeustapauksia tulee enemmän kun pää on avattu. **Finanssialan keskusliitto:** Vastuun samaistus voisi jäädä mielestämme oikeuskäytännön sekä erityislaeissa määrättyjen poikkeusten varaan.

3 Rahoitus, tilinpäätös ja rakennejärjestelyt

3.1 Osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi

Ehdotus. Osakeyhtiölakia pitäisi muuttaa niin, että osakeyhtiö voitaisiin muuttaa osuuskunnaksi myös siinä tapauksessa, että osakeyhtiöissä on vain yksi osakas. Osuuskuntalain mukaan on mahdollista, että yksi henkilö perustaa osuuskunnan. **(Finanssialan Keskusliitto)** Kannatus: 1 ääni puolesta/0 vastaan.

Kommentit

Veikko Vahtera: Huomio on oikea. Tämän säännöksen muuttaminen unohtui osakeyhtiölaista, kun uutta osuuskuntalakia kirjoitettiin. Tämä tekninen ongelma on OM:n tiedossa ja oman käsitykseni mukaan se ollaan korjaamassa. Suurempi ongelma, joka ei tosin kuulu tänne foorumille, on se, että verosääntely ei tunnista tällaista yhteisömuodon muutosta. **Lassi Mäkinen:** Osuuskunta on tarpeeton yritysmuoto, koska se muistuttaa osakeyhtiötä. Osakeyhtiölle pitää antaa mahdollisuus hankkia osuuspääomaa, kuten nykyisin osuuskunnalla on mahdollisuus hankkia osakepääomaa.

3.2 Scheme of Arrangement -menettely osakeyhtiölakiin

Ehdotus. Finanssialan Keskusliitto esittää oikeusministeriölle harkittavaksi, että osakeyhtiölakiin lisättäisiin Iso-Britannian Scheme of Arrangement -menettelyä koskevat säännökset. Menettelyä voitaisiin hyödyntää Suomessa monilla eri tavoin. Matti Engelberg on esittänyt tästä muutamia esimerkkejä Defensor Legis -kirjoituksessaan 6.10.2015 otsikolla "Scheme of Arrangement" -menettely Suomen osakeyhtiölakiin? Engelberg viittaa kirjoituksessaan yritysten rahoitusten uudelleenjärjestelyihin. Menettelyä voitaisiin hyödyntää myös esimerkiksi vakavaraisten vakuutusyhtiöiden tiettyjen vakuutuskantojen alasajamiseen. Osakeyhtiölain muutos tukisi asiaa myös vakuutusyhtiölainsäädännön näkökulmasta.

Yrityssaneerauslakia tulee joka tapauksessa muuttaa niin, ettei se suosi omaa pääomaa niin vahvasti kuin nykyään. Finanssialan Keskusliitto tekee asiasta oikeusministeriölle erillisen aloitteen, mutta muutos heijastuisi toteutuessaan todennäköisesti myös osakeyhtiölakiin. Mallia esimerkiksi velkojen muuttamisesta omaksi pääomaksi voidaan niin ikään hakea että Scheme of Arrangement -menettelystä. **(Finanssialan Keskusliitto)** Kannatus: 4 ääntä puolesta/0 vastaan

Kommentit

Matti J. Sillanpää Englannissa tuo Scheme of Arrangement -järjestelmä on hyvin toimiva monissa osakeyhtiöoikeuden kysymyksissä, mutta en jaksa uskoa, että sitä Suomen ja Englannin tuomioistuinlaitoksen suurista suurista kulttuurieroista johtuen saataisiin täällä toimimaan toivotulla tavalla. Englannissa tietyt tuomioistuimet käsittelevät näitä kysymyksiä, saavat ratkaisun aikaan hyvin lyhyessä ajassa ja osavat/uskaltavat ottaa kantaa myös liiketoimintakysymyksiin - ei tunnu todennäköiseltä, että siihen päästäisiin meillä (edes yhdessä vuosikymmenessä). Yrityssaneerauslain osalta edellä sanottu varmaan pitää paikkansa ja edellyttäne joitakin OYL:iin säteileviä muutoksia.

3.3 Yrityssaneerauslain muutostarpeen heijastukset osakeyhtiölakiin

Ehdotus. Suomen joukkolainamarkkinoiden keskeisin heikkous on omaa pääomaa vahvasti suosiva yrityssaneerauslaki. Nykyinen yrityssaneerauslaki kohtelee sijoitettua pääomaa juuri päinvastaisessa järjestyksessä kuin sijoitusten etuoikeusasema, riski ja tuottovaade tehokkailla pääomamarkkinoilla edellyttäisivät. Tämä tulee etenkin ulkomaisille sijoittajille yllätyksenä. Se ei edistä pääomien virtaamista Suomeen eikä yritysten monipuolista varainhankintaa pääomamarkkinoilta. Saneerausohjelmassa pitää voida määrätä ilman omistajan myötävaikutusta velkojen muuttamisesta omaksi pääomaksi sekä liiketoiminnan tai sen osan myymisestä. Finanssialan Keskusliitto ehdottaa yrityssaneerauslain muuttamista tältä osin.

Koska ehdotettu muutos merkitsee osakkeenomistajien oikeuksiin kajoamista, saattaa myös osakeyhtiölakia olla tarpeen muuttaa. Mallina yrityssaneerauslain muuttamiselle voisi toimia Ison-Britannian Scheme of Arrangement -menettely, joka koskee yhtiön pääomien uudelleenjärjestelyä. Matti Engelberg käsittelee menettelyn ottamista suomalaiseseen osakeyhtiölakiin artikkelissaan (Defensor Legis 6.10.2015). Finanssialan Keskusliitto kannattaa asian selvittämistä toisessa verkkokeskusteluun lähettämässään ideassa. **(Finanssialan keskusliitto)** (6 ääntä puolesta/0 vastaan).

Kommentit

Vesa Rasinaho: Relevantteja ajatuksia. Itse tosin ajattelisin että saneerauslain muutokset riittäisivät, käsittääkseni ei pitäisi olla esteitä rajoittaa omistajien oikeuksia saneerauslailla. Saneeraustilanteiden sääntelyn hajauttaminen useaan lakiin voisi vaikeuttaa ymmärrettävyyttä. Mutta tausta-ajatukset ovat kannatettavia.

3.4 Liiketaloudellisen perusteen täsmentäminen

Ehdotus. Tilintarkastuksessa päädytään usein mietiskelemään OYL 13:1.3:n eli liiketaloudellisen perusteen toteutumista. Käytännön elämässä liiketapahtumat eivät ole musta-valkoisia, mikä hankaloittaa yleisluonteisen säännöksen arvioimista. Tilanne on erityisen hankala silloin, kun liiketapahtuma liittyy konsernitilanteeseen, mutta tapahtumia pitäisi kuitenkin miettiä yksittäisen osakeyhtiön näkökulmasta. Toivoisinkin täsmennystä meidän työn kannalta kriittisen säännöksen tulkintaan. **(Anne Kulla)** Kannatus: 1 ääni puolesta/0 vastaan.

Kommentit

Vesa Rasinaho: Tässä varmaan tarvittaisiin ideointia miten tätä voisi täsmentää. Uskoisin että lainvalmistelija mielellään täsmentäisi jos vain tiedettäisiin miten.

3.5 Tilintarkastus

Ehdotus. Tilinpäätöksen varmennustavat monipuolistetaan Tanskan mallin mukaisesti: Omistajat päättävät itse sopivammasta lakisääteisestä varmennustavasta (tilintarkastus vaiko kevyempi yleisluontoinen tarkastus), mikroyritys vapaehtoisuuden piirissä. **(Lasse Åkerblad)** Kannatus: 1 ääni puolesta/2 vastaan.

Yhteenveto kommenteista. Keskustelun osallistajat kannattivat tilintarkastusvelvollisuuden rajojen nostamisesta nykyisestä. Keskustelussa mainittiin, että Suomessa tilintarkastusvelvollisuuden raja on kansainvälisesti vertailtuna matalalla ja hyvin pienet yhtiöt ovat tilintarkastusvelvollisuuden piirissä. Ehdotuksen arvioitiin helpottavan pienyritysten toimintaa.

Kommentit

Jyrki Oikeusministeriö: Lakisääteinen tilintarkastus on Suomessa pakollista pienemmille yrityksille kuin suurimmassa osassa muista EU-valtioista – aika ajoin on hyvä pysähtyä sen äärelle, vaadimmeko EU-standardien mukaista tilintarkastusta liian pieniltä yrityksiltä. Yksi vaihtoehto on mainitsemani Tanskan mallin kaltainen uudistus. Tilintarkastusvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa, jonka kehittämisestä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. **Lasse Åkerblad:** Maltaa lukuun ottamatta KAIKISSA muissa maissa on korkeammat rajat. Liikevaihtokriteeri ei yksin anna oikeata kuvaa, esim. Norjassa henkilöstö on 10 ja tase n. 2,5. Vain Suomessa ja Ruotsissa on henkilöstöraja on 3. Virossa on Tanskan tapainen malli mutta vain lv 2 m€ asti. Toki säännöt ovat TTL:n puolella mutta koskettavat juuri tätä kategoriaa. Tässä liikevaihtoraja eri maissa. <http://www.slideshare.net/Lassekerblad/audit-exemption-in-european-countries> **Vesa Rasinaho:** Komppaan Lassea. **Matti J. Siljanpää:** Kannatan rajojen nostamista **Hannu Ylänen:** Tilintarkastusvelvollisuuden rajat Suomessa ovat tosiaan melko matalalla ja hyvin pienet yhtiöt ovat tilintarkastusvelvollisuuden piirissä. Kannatan tilintarkastusvelvollisuuden rajojen nostamista, jotta hieman suurempi määrä yrityksiä voisi itse päättää, onko yhtiön tilinpäätös välttämätöntä tilintarkastaa. Pienissä yhtiöissä, joissa ei ole ulkopuolisia sijoittajia/rahoittajia, olisi hyvä antaa nykyistä laajempi mahdollisuus jättää tilinpäätös tilintarkastamatta tai mahdollistaa sen kevyempi varmennus.

Lasse Åkerblad: Jyrkille: Olemme tässä keskustelleet siitä, miten saamme osakeyhtiön perustamisen helpoksi lain siivittämänä - vaikkapa yhden euron osakepääomalla. Yhtä tärkeä on saada yritykselle aikaan sujuva toiminta. Siksi liittäisin myös tilintarkastuksen OYL-pohdintaan eikä yksinomaan tilintarkastuslakiin; ilman reviirijattelua. Lakisääteistä tilintarkastusta tulisi nyt arvioida tapahtuneen kehityksen myötä: Pienten yritysten kirjanpito ja tilinpäätöstyö on tänään lähes kokonaan tilitoimistojen hoidossa ja joista osa on jo auktorisoituja toimistoja; tekemisen laatu on hyvä. Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on useimmiten päällekkäistä työtä – "tarta på tarta. Viranomaisen yritysten valvonta esim. verotilinjärjestelmän kautta on varsin aktiivista, käytännössä reaaliajassa. Digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia eri valvontatoimenpiteille, esim. automaattiset analyttiset tarkastukset automaattisine kyselyineen. Kirjanpitolaki on nyt uudistettu ja on yksinkertaistettu erityisesti mikroyritysten osalta. Näiden tilinpäätösten oikea ja riittävä kuva syntyy ns. suojasatamassäännön suojassa jolloin harkinnanvaraista ei ole. Myös pienten yritysten tilinpäätökset ovat yksinkertaisemmat. Syvennyin asiaan kirjoittamalla Balanssilehteen asiasta kaksi artikkelia 2014. Ne löytyvät Slidesharessa <http://ow.ly/TOzv1>. Toisessa esitteen varmennuksen kevyempää vaihtoehtoa Tanskan mallin mukaan ja joka on aivan riittävä pienessä yhtiössä. Toisessa arvioin kuinka korkealle lakisääteinen raja voitaisiin nostaa. Mikroraja on mielestäni varsin sopiva lähtökohta. Tällöin 75–80 % olisi vapaaehtoisen varmennuksen piirissä. Tilintarkastustoimialan tehtävä olisi sitten markkinoida näitä jo olemassa olevia palveluja. Tanska voisi olla esimerkkinä meille, heidän perusteluna kun oli tanskalaisten yritysten kilpailukyvyn edistäminen – sekin sopsi meille.

3.6 Viron malli

Ehdotus Yhtiön voittoja verotetaan vasta ulosmaksettaessa. Yhtiö maksaa osinkoveron ulosmaksettaessa. Yel alaraja 30k, alv 30k. Asuntojen vuokraus on elinkeinotulona verotettavaa. Yrityksen tulolähteiksi vaan elinkeinotulo (**nkananen**) Kannatus: 1 ääni puolesta/0vastaan.

Kommentit

Markus Oikeusministeriö: Mielenkiintoisia ehdotuksia - ns. "Viron mallista" on puhuttu julkisuudessaakin ja on tarpeen, että yhtiön verotusta tarkastellaan mainitsemallasi tavalla kokonaisuutena. Tällä palstalla keräämme ensisijaisesti osakeyhtiölakiin liittyviä ehdotuksia ja arvioita. **Satu Grekin:** Tulolähteiden yhtenäistäminen verotuksessa on kannatettavaa, sillä se parantaa ennustettavuutta. Näitä esitettyjä tavoitteita kannattaa edistää asianomaisiin tahoihin päin. **Lassi Mäkinen:** Yhtiön verotuksesta puhuminen ei ole tämän keskustelun aihepiiriä, mutta haluan lyhyesti ottaa kantaa Viron-malliin. Hallitus on sen tilalle ehdottamassa investointivähennystä. Mielestäni yritysverotus pitäisi muuttaa kassavirtaverotukseksi, joka suosisi kasvuyrityksiä, kun nykyinen suosii kasvua karttavia yrityksiä. Kassavirtaverotus liittyy kassavirtalaskentaan. Kassavirtalaskelma, jota kirjanpitolaissa virheellisesti nimitetään rahoituslaskelmaksi, pitäisi säätää mikroyritysten ainoaksi tilinpäätösraportiksi, koska tuloslaskelmasta ja taseesta ei ole mitään hyötyä. Tästä päädytään konkurssilakiin, joka puhuu pysyvästä maksukyvyttömyydestä, sekä osakeyhtiölakiin, jossa varjojenjaon ehtona on maksukykytesti. Maksukykytesti pitäisi tulla pakolliseksi osakeyhtiöille jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä eikä vain varojenjakoilanteissa. **Vesa Rasinaho:** Verotuksesta tosiaan kannattaa puhua muilla foorumeilla **Matti J. Sillanpää:** Sinänsä mielenkiintoiset ehdotukset, mutta eivät kuulu tänne.

3.7 Varojenjaon edellytysten soveltaminen

Ehdotus. Pitäisikö varojenjaon edellytysten soveltamisalaa selvittää esim. konserniavustuksen ja lahjoitusten osalta? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 2 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Konserniavustuksesta säädetään nimenomaisesti vain verolainsäädännössä. Myös osakeyhtiölaissa voitaisiin selvytyden vuoksi säätää konserniavustuksesta varojenjako koskevien osakeyhtiölain yleisten periaatteiden mukaisesti.

Lahjojen osalta OYL:ssa säädetään tarkasti vain lahjan tarkoituksesta ja lahjasta päättämisestä. Lakitekstistä ei ilmene, missä määrin lahjoituksen toteuttamiseen sovelletaan muita varojenjako koskevia OYL:n säännöksiä. Oikeustilaa voitaisiin selvittää siten, että varojen lahjoittaminen mainittaisiin lain 13:1 §:ssä yhtenä varojenjako tapana.

Yhteenveto kommentteista. Lahjoitusten osalta nykytila ei keskustelijoiden mukaan ole käytännössä ongelmallinen, mutta lakia voitaisiin selvittää mainitsemalla lahjoittaminen laissa yhtenä varojenjako tapana (OYL 13:1 §). Konserniavustuksesta säättämistä osakeyhtiölaissa pidettiin ongelmallisena.

Kommentit

Jukka Mähönen: Ehdotukset ovat täysin tarpeettomia ja vaarallisia. Osakeyhtiölain yleisiä oppeja ei saa sitoa verolainsäädännön satunnaisiin muutoksiin: mistä me tiedämme miten konsernitukisääntelyä tulevaisuudessa kehitetään. Mitä tulee lahjoihin, nykysääntely on harvinaisen selvää. **Markku Ojala:** Erinomaisen ongelmallinen asia käytännössä. Rinnastuuko tytäryhtiöltä emoyhtiölle tai sisaryhtiölle annettu konserniavustus osinkoon? Verosäännökset sallivat konserniavustuksen määrään, joka vastaa yrityksen elinkeinotoiminnan tulosta. OYL rajaa voitonjaon vapaan oman pääoman määrään. Entä rinnastuuko emoyhtiön tytäryhtiölle antama konserniavustus pääomasijoitukseen yhtiöoikeudellisesti? Tällöin konserniavustuksen yhteydessä pitäisi ilmeisesti ottaa huomioon yhtiön osakkeenomistajien oikeudet ja avustuksella pitäisi olla ns. liiketaloudellinen peruste. Konserniavustuksessa on kyse konserni-muodossa harjoitettujen yhtiöiden tuloksen tasaamisesta verotusta varten. Näitä tehdään, mutta mitä asioita esim. pienkonsernissa pitää lopulta ottaa huomioon yhtiöoikeuden näkökulmasta, kun konserniavusta annetaan emolle, tyttärelle tai sisarelle. Mielenkiintoista lienee, miten KKO ratkaisee valituksen hovioikeuden ratkaisuun HelHO 2012:2 (Finnlines). **Vesa Rasinaho:** Jukka, lahjojen osalta laissa voisi todeta että myös laillinen lahja on varojenjako, ts. se ei saa ylittää vapaata omaa pääomaa eikä vaarantaa maksukykyä. Nyt tämä ei ilmene suoraan lakitekstistä, vaikka näin kaikki varmaan ymmärtävät asian. Eli OYL 13:1.n voisi lisätä OYL 13:8ssa säädetyn lahjan laillisenä varojenjako tapana. Konserniavustuksesta samaa mieltä, OYL:ssa ei pidä siitä suoraan säätää. Lähinnä harkita onko laissa tosiaan jotain joka on aidosti ongelmallista. Esitän lähitulevaisuudessa julkaistavassa artikkelissa että siirtyminen ruotsin mallin mukaiseen ns. Lattiasääntöön, eli varojenjaon kytkemiseen siihen mitä jaon jälkeen jää jäljelle eikä suoraan taseen vapaaseen oman pääomaan parantaisi myös konserniavustusten tulkintaongelmia. **Jukka Mähönen:** Olet Vesa oikeassa, OYL 13:1 voisi olla paljon selkeämpi sen suhteen, että aito (laillinen) lahja vähentää jakokelpoisia varoja. Nythän 2 momentti joten jää väliin 1 momentin laillisten varoja vähentävien jakomuotojen ja 3 momentin laittoman varoja vähentävän jakomuodon väliin. Ruotsin malli olisi harkitsemisen arvoinen, hyvä että saat artikkelin pian julkaistuksi. **Matti J. Sillanpää:** Hallituksen yleinen huolellisuusvelvollisuus on riittävä tae sen suhteen, että isommissa lahjoissa otetaan huomioon vapaan oman pääoman ja maksukyvyyn asettamat rajat. Pienissä lahjoissa taas nimenomaiset säännökset lisäisivät turhaa byrokratiaa ja kustannuksia (ja lahjat jäisivät käytännössä antamatta). En puuttuisi konserniavustussäännöksiin ennen kuin KKO on linjannut jotakin pitkään vireillä olleista tapauksista. **Vesa Rasinaho:** Mainoslahjoille ja jopa työntekijöiden muistamiselle on olemassa liiketaloudellinen peruste, eli ne eivät ole varojenjako eikä byrokratiaa tule. Kyse on vain "aidosta" lahjasta, jota ei kyetä perustelemaan yhtiön toiminnalla. Vaikka tosiaan kaikki ilmeisesti ovat samaa mieltä että nykysääntelykään ei käytännössä ongelmia aiheuta, periaatteessa olisi ongelma jos yhtiö lahjoittaisi varansa yliopistolle ja menisi heti perään konkurssiin.

3.8 Varojenjako ja maksukykytestin selventäminen

Ehdotus. Pitäisikö varojenjaon edellytyksenä olevaa ns. maksukykytestiä selventää? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 6 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut. On ehdotettu, että laista (OYL 13:2 §) pitäisi selvemmin ilmetä mm. vastuu maksukyvyyn arvioinnista, arvioinnin ajankohta (suhde varojenjako päätöksen ja jaon toteutuksen ajankohtaan), arvioinnin dokumentointivaatimukset, missä määrin arvioinnin pitäisi olla julkinen (pitäisikö olla esim. toimintakertomuksessa?), miten

pitkän aikaa arviointiin voidaan nojautua ja mitkä ovat arvioinnin sisällön vähimmäisvaatimukset. Käytännössä yhtiöt ja niiden sidosryhmät tarvitsevat selkeän, yksinkertaisen ja helposti saatavilla olevan mallin maksukyvyyn arviointiin.

Yhteenveto kommentteista. Keskustelu varojenjaon edellytyksistä oli laajaa ja monipuolista. Maksukykytestin selventämiseen (mm. arvioinnin ajankohta ja huomioitavat seikat, dokumentointi, yhteys takaisinsaantisääntelyyn, suhde tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin) liittyvien kommenttien lisäksi osa keskustelijoista esitti nykyisen maksukykytestin poistamista kokonaan. Maksukyvyyn lisäksi keskusteltiin myös vaka-
varaisuudesta varojenjaon edellytyksenä ja todettiin taseen mittaavan tätä edellytystä puutteellisesti.

Kommentit

Lassi Mäkinen: Maksukykytestiä pitää selventää siten, että se on laadittava tuottamalla tulevaisuutta koskeva kassavirtalaskelma. Tämä on ainoa tapa, jolla maksukykytesti voidaan luotettavasti tehdä. **Jukka Mähönen:** Maksukykyisyyslaskelman laatimiselvällisyyttä voitaisiin harkita uudelleen. Laskelmalle ei saisi asettaa rekisteröintipakkoa ainakaan pienten yhtiöiden osalta liikesalaisuuksien suojaamiseksi. Jos yhtiöllä on tilintarkastaja, tilintarkastajan tulisi tarkastaa, että laskelma on laadittu. **Lasse Åkerblad:** En muista koskaan nähneeni hallituksen laatimaa laskelmaa, ei edes silloin kun rajamailla ollaan. Tilintarkastajana arvioin toki aina vaarantuuko velkojien asema mutta "laskelmassa" on paljon kvalitatiivisia elementtejä. **Satu Grekin:** Pidän tärkeänä Jukan näkemystä, että maksukykytesti ei olisi julkinen. Julkisuus aiheuttaa juuri liikesalaisuuksien vuoksi sen, että testi toteutetaan niin ylimalkaisena, että se voi huonoimmillaan olla jopa disinformaatiota johdolle. Testi voisi olla esimerkiksi hallituksen kokouksen pöytäkirjassa tai muussa asiakirjassa, kuten muisteleminen OM:n aikoinaan pohtineen. Kun pohdinta ja arviot eivät ole julkisessa asiakirjassa, niin hallitus paremmin käy läpi ja dokumentoi yhtiön maksukyvyyn. **Markus Oikeusministeriö:** Maksukyvyyn arvioinnin julkistamista (ns. "solvency statement") on arvioitu myös vireillä olevan EU:n yhdenyhtiödirektiivin valmistelun yhteydessä. Jukan ja Satun mainitsemien lisäksi erillistä säännöstä maksukyvyyn arvioinnin julkistamisesta rekisteröinnillä on pidetty ylimoitettuna vaatimuksena pienimpien yhtiöiden osalta. Varojenjakoan liittyvän vastuun vuoksi maksukyvyyn arvioinnin dokumentointi (Satun mainitseman suuntaisesti) on tietenkin tärkeää. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytestin julkistamista tärkeämpää on sen laatiminen kunnolla. Nykyisin se on vain jonkinlaista peukalotuntuma-arviointia. Ainoa laskentatapa, joka siihen soveltuu, on kassavirtalaskenta. Koska maksukykytesti koskee myös tulevaisuutta, kassavirtalaskenta on ulotettava tulevaisuuteen eli laadittava kassasuunnitelma. Mielestäni maksukykytesti pitäisi tehdä jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, jolloin sitä myös käsiteltäisiin yhtiön hallintoelimissä samalla, kun tilinpäätöstäkin käsitellään. Tilikausittain tehtävä maksukykytesti ja sen käsittely hallintoelimissä estäisi tehokkaasti konkurseja. Ja jos konkurssiin päädytään, se auttaisi tekemään konkurssihakemuksen aikaisessa vaiheessa, jolloin konkurssista aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa velkojille ja kaikille muillekin.

Lasse Åkerblad: Mikä on yhteys Going Concern tilinpäätösperiaateharkinnan ja maksukykytestin välillä? **Jyrki Oikeusministeriö:** @Lasse: periaatteessa ei pitäisi merkittävää eroa olla -vastauksen saat, kun kysyt (akateemisilta) asiantuntijoilta esim. Tanskassa. Toisaalta: maksukyky-testi on tehtävä varojenjakotilanteissa tilin-
kauden ajanakin, ei vain mennyttä aikaa kuvaavaa tilinpäätöstä laadittaessa. Periaatteiden erillään pitämisen taustalla voi olla myös se, että maksukyky-testiä on pidetty jotenkin vaativampana kuin GC-testiä (kuvaat sitä, miten GC-testiin suhtaudutaan?), johon yhtiön toimeksiannosta suoriteperusteisella palkkiolla tilinpäätöstä tarkastavan tilintarkastajankin on otettava kantaa.

Janne Ruohonen: Maksukykyssäännöstä tulisi tosiaan selkeyttää. Maksukyvyyn arvioinnissa huomioitavia seikkoja voitaisiin nostaa säännöstasolle: tilinpäätöstiedot, keskeiset taloudelliset tunnusluvut, tilinpäätöshetken jälkeen tapahtuneet muutokset, tulevaisuuden kohtuullisesti ennakoitavissa olevat epävarmuustekijät sekä muut maksukyvyyn määrittämisen kannalta olennaiset seikat. Erityisesti tulevaisuuden ennakoitavissa olevien epävarmuustekijöiden huomioon tulisi mielestäni ilmetä suoraan säännöksestä. Tämä olisi käytännön toimijoiden (erityisesti pienten osakeyhtiöiden) näkökulmasta tärkeää. Pelkkä kassavirtalaskelman laatimisvelvollisuudesta säätäminen ei kylläkään ole tarkoituksenmukaista, sillä ko. laskelma on käytännössä vain osa maksukykyanalyysin kokonaisuutta, jossa on hyvin paljon Åkerbladinkin mainitsemia kvalitatiivisia elementtejä. Yhtiön johdolle tulisi myös asettaa velvollisuus perustellen lausua yhtiön maksukyvyistä, esimerkiksi voitonjakoesityksessä. Tässä yhteydessä keskeistä on tämän lausunnon dokumentointivelvollisuus. Olen käsitellyt tätä testin sisällöllistä ja ajallista ulottuvuutta tarkemmin maksukykytestiä koskevassa väitöskirjassa. **Lassi Mäkinen:** Tilinpäätöstiedot ja tilinpäätöksestä laskettavat tunnusluvut eivät anna juuri mitään tietoa yrityksen maksukyvyistä. Tilinpäätöksen tulos ja sen myötä myös taseen kumpikin puoli lasketaan väärin tilinpäätösdirektiivin vaatimuksiin verrattuna. Ja vaikka ne laskettaisiin direktiivin mukaankin, tulos ja sen vaikutuksesta taseen erät ovat käyttöomaisuuden osalta riippuvaisia johdon arvioista - ei siis edes kvalitatiivisista elementeistä vaan mutu-elementeistä. Tilinpäätös ei kerro riittävästi yhtiön tulevaisuudesta. Esimerkiksi myyntisaamiset ja ostovelat ovat vain könttäsuumina taseessa, kun tulevaisuuden maksukyvyyn arvioimiseksi tarvitaan niiden tarkka ajoittaminen, mikä tapahtuu kassasuunnittelussa. Tilinpäätöksen jälkeen tapahtuneet muutokset, tulevaisuuden kohtuullisesti ennakoitavissa olevat epävarmuustekijät sekä muut maksukyvyyn kannalta olennaiset seikat ovat tärkeitä maksukykytestin laadinnassa, mutta ne eivät yksin riitä. Kassasuunnitelma on ajoitettu tulevaisuuden kuva, jossa ovat myyntisaamisten ja ostovelkojen lisäksi myös myynti- ja ostotilaukset, myynti- ja ostotarjoukset, investoinnit, osingonmaksut, verojen maksut, lainojen lyhennysten ja korkojen maksut sekä uusien lainojen nostot. Nämä erät eivät ole tietyn hetken könttäsuumia eivätkä koko vuoden könttäsuumia vaan kuukausille ajoitettuja eriä. Vain tällä tavalla tulevaisuuden maksukyky voidaan todeta mahdollisimman luotettavasti. Johdon lausunto dokumentoituu parhaiten huolellisesti laaditun kassasuunnitelman avulla. Kassavirtalaskenta on aikoa laskentamenetelmä, jolla maksukykyä voidaan mitata. Tuloslaskennasta ei tässä ole mitään hyötyä. En ole tehnyt väitöskirjaa, kuten Janne Ruohonen, mutta olen hoitanut yritysten talousasioita yli 50 vuoden ajan. Ehkä siinä on kertynyt jonkinlaista osaamista. Olen kirjoittanut parisenkymmentä kirjaa, yli 9.000 lehtikirjoitusta ja pitänyt satoja koulutustilaisuuksia. **Lasse Åkerblad:** Liittäisin yhdeksi kokonaisuudeksi Going Concern-pohdinnan ja maksukykytestin. Ja vielä niin, että maksukykytesti sisältyisi GC-pohdintaan. Normaalitytapauksessahan molemmat käydään tilinpäätöksen laadintavaiheessa. Kun pohditaan GC:tä – siis onko yrityksellä mahdollisuus jatkaa toimintansa (yl. seuraavat 12 kk) on mahdollinen osingonjako vain yksi loppu-tulemaan (jatkamismahdollisuuksiin) vaikuttava tekijä. Siksi tulisi minusta aiheen käsittelyn olla nykyistä selkeämmin esillä KPL:n kuin OYL:n yhteydessä. Tällöin dokumentointivaatimuksetkin tulisi kinkkisissä tilanteissa aika automaattisesti hoidettua kun hallituksen tulee joka tapauksessa perustella GC olettamustaan joko liitetiedoissa tai toimintakertomuksessaan.

Vesa Rasinaho: Ajatukseni tästä ovat vähän kaksijakoiset: joko pitäisi mennä Lassin markkinoimaan kokonaan maksukyky pohjaiseen sääntelyyn ja poistaa siis koko tasetesti. Jos taas tasetesti pysyy, mielestäni voisi harkita koko maksukykytestin kumoamista. Käsittääkseni säännös on siinä redundantti, että jos takaisinsaantilaki soveltuu osinkoon, jo se palauttaa maksukyky vaarantaen maksetut varat yhtiölle. Maksukykyssäännöksen ainoaksi funktioksi jää vahingonkorvaus- ja rikossanktion pohjan muodostaminen. Takaisinsaannin kohteeksi joutuminen kun ei ole sanktioita-

vaa sinällään. **Jukka Mähönen:** Vesan ajatuksenkulut vastaavat omiani tässäkin. Alun perin, kun ryhdyin propagoimaan maksukykyisyystestiä, mielessäni oli ajatus samanaikaisesti luopua tasetestistä suomalaisissa yksityisissä yhtiöissä sekä kuvitelma siitä, että tasetesti saataisiin pois myös pääomadirektiivistä. Kun yksityisten ja julkisten yhtiöiden sääntely pidettiin Suomessa käytännössä identtisenä ja kun pääomadirektiiviä ei olla, muun muassa yritysten itsensä vastustuksesta johtuen, valmiita modernisoimaan, olisi paras tunnustaa tilanne. Maksukykyisyystesti on loistava idea, mutta ei onnistu Euroopassa. Jos siis minut ahdistetaan nurkkaan tässä, kannatan maksukykyisyystestin kumoamista kokonaan. Toki tasetesti antaa mielivaltaisen lopputuloksen, mutta kun se on selkeä ja tunnettu. Joskus polkuriippuvuudelle on vain annettava periksi.

Veikko Vahtera: Maksukykyisyystestiin kohdistui aika suuria odotuksia. Ainakin itselleni on ollut yllätys se, että meillä on erittäin vähän tähän liittyvää oikeuskäytäntöä. Onkohan edes hovioikeustasolta yhtään ratkaisua. Toki joku voisi sanoa tämän olevan merkki sääntelyn toimivuudesta. Vaikka säännös siis kumottaisiin, ei siitä varmaan kauhean suurta katastrofia velkojille aiheutuisi. Joissain tilanteissa tiedän, että maksukykytestiä on käytetty todennäköisesti aiheuttomasti perusteluna olla maksamatta vähemmistöosinkoa. Kumoamista puoltaisi se, jos nykyinen sääntely koetaan epäselväksi ja se aiheuttaa tarpeettomia riskejä. Toinen vaihtoehto olisi sitten täsmentää testiä epävarmuuden pienentämiseksi. **Lassi Mäkinen:** Varojenjaossa on kysymys maksamisesta, joten maksukykytesti on ainoa oikea testi sen mittaamiseksi, voidaanko varoja jakaa. Tasetesti mittaa aivan muuta asiaa. Olisi järjetöntä luopua maksukykytestistä. Siinä olisi kysymys samasta kuin nopeusmittarin poistaminen autosta. Kun autonkuljettaja havaitsee nopeusrajoituksen, hän säättää autonsa nopeutta nopeusmittarin mukaan eikä kierroslukumittarin mukaan. **Vesa Rasinaho:** Esitin sen poistamista siksi, että meillä on jo kaikenkattava yleinen maksukykytesti: laki takaisinsaannista konkurssipesään. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytesti estää tehokkaasti yritystä joutumasta konkurssiin. Siksi olen esittänyt, että testi pitää tehdä jokaista tilinpäätöstä laadittaessa, vaikka varoja ei jaettaisikaan. Kun yhtiö on joutunut konkurssiin, takaisinsaannilla on merkitystä velkojien kannalta, mutta tuskin velkojat ehdoin tahdoin haluavat, että yhtiö ajautuu konkurssiin. Maksukykytesti on velkojansuojan kannalta erittäin tärkeä toimenpide. **Vesa Rasinaho:** Ok. Eli lain voisi kirjoittaa muotoon: jokaista yritystä (oy, ky, osk jne.) kehoitetaan varmistamaan ennen varojenjako ettei mikään takaisinsaantiperuste sovellu ko. varojenjako. Tämä vähentäisi päällekkäisyyttä maksukykytestin ja takaisinsaantilain välillä. Maksukykytestin oikeudellinen merkitys kun on, kuten takaisinsaantilainkin, sen seuraamuksissa. Molempien "rikkomisesta" (taksl:n osalta epätäsmällinen termi) tulee seurauksia, joista tärkein on velvollisuus palauttaa saadut varat. Seuraamukset ohjaavat käyttäytymistä. Jos sanotaan että maksukykytesti ehkäisee konkurssseja, niin ihan samalla tavalla takaisinsaantilakikin ehkäisee konkurssseja. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytestin lakitekstistä tulee vaikeasti ymmärrettävä, jos siinä viitataan toiseen lakiin. Yksinkertaisempaa on säilyttää maksukykytestin teksti nyky muodossa mutta täsmentää sen laadintatapaa. Nyky muodossaan maksukykytesti korostaa maksukykyyn säilyttämisen tärkeyttä. Juuri tästä syystä se pitäisi tehdä jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, jolloin hallituksen olisi otettava kantaa, pitääkö yhtiön panna konkurssi vireille. Riittävän ajoissa toteutettu konkurssi suojelisi velkojia tehokkaasti tilanteissa, joissa yhtiö ilmeisesti on menossa konkurssiin. Takaisinsaantilaki ei riittävästi ehkäise konkurssseja, koska se ei kiinnitä huomiota syihin vaan seurauksiin. **Vesa Rasinaho:** Ehkä Lassi ajaa jotain muuta kuin mitä OYL:ssä on säädetty. OYL:n maksukykytestin on sanktioitu varojenjakorajoitus, joka siis mielestäni on ainakin varojen palauttamisedellytyksen osalta redundantti, kun takaisinsaantilaki hoitaa tämän funktion. Ehkä Lassi ajaa takaa sitä, että osaksi yritysten tilinpäätöskäytäntöjä pitäisi ottaa yrityksen maksukykyyn arviointi. Näin opetettaisiin yrityksiä seuraamaan paremmin maksukykynsä kehittymistä ja siihen liittyviä riskejä. Tämä on kannatettava tavoite, mutta

se kuuluisi ennemminkin kirjanpitolakiin kuin osakeyhtiölakiin. Toki OYL:n maksukykytestillä on se lisäfunktio, kuten edellä viittasin, että sillä saadaan hallituksen jäsenet vahingonkorvausvelvolliseksi ja mahdollisesti vankilaan tilanteissa joissa kassa ryöstetään näiden myötävaikutuksella tms. Pelkkä takaisinsaantilaki kun ei sisällä sanktioita. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytesti ei kuulu kirjanpitolakiin, koska kirjanpito mittaa vain menneisyyttä, mutta maksukykytestin tarkoituksena on auttaa hallitusta arvioimaan yrityksen tulevaa maksukykyä. Kirjanpitolaki ei ota kantaa maksukykyyn muuten kuin ns. rahoituslaskelman osalta. Rahoituslaskelma-sana on käänkövirhe, sillä cash flow tarkoittaa kassavirtaa eikä rahoitusta. Nykyisen lain mukaiset pienten kirjanpitovelvollisten ja uuden lain mukaisten mikro- ja pienyritysten ei tarvitse laatia rahoituslaskelmaa. Vielä huomautan tuosta em. asiasta, että rahoituslaskelmakaan ei tarkastele maksukykyä tulevaisuudessa. Hallituksen jäsenten saaminen vankilaan ei voi olla osakeyhtiölain varojenjaon rajoittamisen ensisijainen tarkoitus. Tällainen "rosvot häkkiin" ajatus on vastenmielinen, sillä valtaosa hallitusten jäsenistä on rehellisiä kansalaisia. Tärkeintä on suojella yhtiön velkojia ja samalla myös muita sidosryhmiä yhtiön ajautumiselta konkurssiin ohjaamalla hallituksen jäsenet toimimaan niin, että yhtiö säilyttää elinkelpoisuutensa, ja jos sen menettäminen on ilmeistä, hakeutuu konkurssiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Jukka Mähönen: Eräs vaihtoehto olisi säätää kuten täällä Norjassa riittävästä omasta pääomasta ja maksukykyvyydestä ja laskea sitten jakokelpoiset varat ruotsalaismallisen lattiasäännön mukaan (ks. Vesan kommentti 19 osiossa). Vaikka olen vastustanut riittävän oman pääoman käsitettä, se voisi toimia yhdessä maksukykyisyysvaatimuksen kanssa. **Lassi Mäkinen:** Onko tämä oma pääoma jonkinlainen arvovaltakäsitelmä, kun sitä työnnetään kuin käärmettä pyssyyn? Asiaperustelut siitä, että oma pääoma ei ole maksukykyominaisuus, ja siitä, että sen laskenta on hyvin epämääräistä, eivät näytä kelpaavan. Jos oma pääoma jossakin muodossa jostakin käsittelemättömästä syystä halutaan säilyttää varojenjaon perusteena, silloin sen arvon määrittely pitää täsmentää vastaamaan joko omaisuuden käypiä arvoja tai realisointiarvoja. Tämä tekee varojenjaon perusteiden selvittämisestä varsin työlää. **Vesa Rasinaho:** Lassin aiempaan kommenttiin: juuri siksi ehdotan maksukykytestin poistamista OYL:stä, että sen funktio nyky muodossa on lähinnä johdon saattamisessa vastuuseen, ja siihen se tuntuu olevan ylimitoitettu. Eli "rosvot häkkiin" asiassa samaa mieltä Lassin kanssa, mutta sen implikaatioista eri mieltä. **Jukka Mähönen:** Kansainvälisesti on yleistä, että yritykseltä edellytetään sekä vakavaraisuutta että maksuvalmiutta. Tällainen solvenssitestit voi olla yleinen tai koskea nimenomaisesti varojenjako. Lienee kuitenkin aina niin, että solvenssitestit ei voida johtaa suoraan tilinpäätöksestä. Tätä pitää todellakin kehittää eteenpäin sekä tässä että kohdassa 31. **Lassi Mäkinen:** Mielestäni maksukykytesti ei ole ylimitoitettu. Sen tarkoituksena ei ole saattaa johto vastuuseen vaan kiinnittää huomio siihen, kuinka paljon yhtiöllä on varaa maksaa esimerkiksi osinkoa. Tähän tarkoitukseen se on oivallinen menettely, mutta sen käytännön toteuttamista on selvennettävä, koska menettelytavasta on epäselvyyttä, vaikka mielestäni asia sanotaan lakitekstissä selvästi. Kuten olen näissä keskusteluissa ehdottanut, maksukykytestiä voitaisiin käyttää myös tilikausittain sen selvittämiseen, onko yhtiöllä konkurssiuhka näköpiirissä. Tämä auttaisi yhtiötä hakeutumaan riittävän ajoissa konkurssiin, jolloin velkojille ja muille sidosryhmille aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa.

Matti J. Sillanpää: Nykyinen 13:2 on oikein sovellettuna toimiva normi, joka ottaa erilaiset tilanteet ja erikokoiset yhtiöt hyvin huomioon. Sehän ei edellytä mitään erityistä "testiä", vaan on vain eräänlainen hallituksen huolellisuusvelvollisuutta varojenjako tilanteessa korostava normi (ainoastaan hieman eri sanakäntein ilmaistu Ruotsin försiktighetsregeln). Epävarmassa tilanteessa olevan yhtiön hallitus ilman muuta tekee oman selustansa turvaamiseksi laskelmia, joiden laatu ja laajuus riippuu yhtiön koosta ja resursseista. Missään tapauksessa nämä laskelmat eivät voi olla julkisia,

koska se saattaisi vahingoittaa yhtiön liiketoimintaa. Hallituksen kokouspöytäkirja tai sen liite on sopiva paikka niiden taltiointiin. Pitää myös muistaa, että osakeyhtiölaki koskee kaiken kokoisia yhtiöitä ja suurin osa yhtiöistä on enintään muutaman miljoonan liikevaihdolla toimivia yhtiöitä, joissa yhtiön johto (~hallitus) yleensä hoitaa kaikki asiat. Näillä yhtiöillä ei ole resursseja laatia erityisiä maksukykytestejä, koska kaikki aika menee liiketoiminnan pyörittämiseen. Yleensä johto on kuitenkin vastuullisesti toimivaa väkeä, joka ainakin mielessään harkitsee, säilyykö yhtiö maksukykyisenä vielä osingonjaon jälkeen. Toisaalta hyvin yksityiskohtainen testi ei estä niitä, joiden tarkoituksena on loukata velkojien etua. Kansainvälisessä vertailussa on se ongelma, että useimpien maiden maksukykytestit tms. on tarkoitettu lähinnä suuryrityksille, koska monissa maissa on eri lait julkisille osakeyhtiöille ja yksityisille osakeyhtiöille. Suomen joustava osakeyhtiölaki tarjoaa nykyisellään merkittävän kilpailuedun pienille ja keskisuurille yhtiöille Keski-Euroopan varsin byrokraattisiin säännöstöihin verrattuna. **Lassi Mäkinen:** Olen samaa mieltä Sillanpään kanssa, että 13:2 ei edellytä maksukykytestiä, vaan siinä kielletään varojen jakaminen, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvyttö tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden. Se ei riitä, että tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvyttö. Sen sijaan iso asia on se, että jaon tiedetään tai pitäisi tietää aiheuttavan maksukyvyttömyyden. Tätä ei ole käytännössä oikein ymmärretty, koska laki ei opasta riittävästi eikä missään muuallakaan sanota, miten tulevaisuuden maksukykyä pitäisi tarkastella. Oma pääoma on täysin harhaanjohtava työkalu tähän tarkoitukseen, vaikka taseen velkaisuus- tai vakavaraisuusastetta tähän usein käytetään. Iso ongelma on ajoitus. Usein kuvitellaan, että tämä tarkastelu kuuluu tehdä tilinpäätöksen perusteella joko tilinpäätöshetkellä tai tilinpäätöksen valmistuttua. Kuitenkin päätös osingonjaosta voidaan tehdä monta kuukautta myöhemmin. Osinko voidaan myös maksaa myöhemmin kuin päätös tehdään. Toinen aikaongelma on se, miten pitkälle tulevaisuuteen pitäisi katsoa. Kolmas ongelma on se, että konkurssitilanteessa yhtiö osoittautuu pysyvästi maksukyvyttömäksi. Miten tällöin osoitetaan se, että maksukyvyttömyys ei aiheutunut varojenjaosta? Olen samaa mieltä Sillanpään kanssa siitä, että laskelmat eivät voi olla julkisia. Kaikkein pienimillä yhtiöillä on apunaan tilitoimisto vähintään 95 prosentissa tapauksista, mutta tilitoimistoammattilaiset eivät tiedä, miten maksukykyä pitäisi testata. Siitä olen Sillanpään kanssa täysin eri mieltä, että pienimpien yritysten johto olisi kykeneväinen harkitsemaan, säilyykö yhtiö maksukykyisenä osingonjaon jälkeen. Osinkoa halutaan esimerkiksi luksusasunnon tai purjeveneeseen ostamiseen, jolloin yhtiön maksukyky tai osinkojen aiheuttama verorasituskaan ei kovin paljon paina vaa'assa. Olen nähnyt tämän niin monta kertaa käytännön tilanteissa. Tarkoituksellisesta vahingonteosta velkojille ei kuitenkaan yleensä ole kysymys, vaan tällaiset tilanteet syntyvät tietämättömyydestä ja ymmärtämättömyydestä.

Kari Lautjärvi: Maksukykyisyystestiä vahvistamalla nykyistä varsin staattista ja monitasoista velkojensuojajärjestelmää voitaisiin yksinkertaistaa ja tehostaa. Maksukykyisyystestin vahvistaminen mahdollistaisi (pääomadirektiivin puitteissa) luopumisen sidotun ja vapaan oman pääoman jaottelusta, nykyisestä muodollisesta tasetestistä ja velkojensuojamenettelystä. Samassa yhteydessä yhtiön jakokelpoiset (ja jakokelvottomat) varat tulisi määrittellä uudelleen. Tämä kokonaisuus vähentäisi eri intressitahojen transaktiokustannuksia ja edesauttais symmetriaa kirjanpito- ja tilinpäätössääntelyn kanssa. Vastuu maksukykyisyystestin laatimisesta ja dokumentoinnista tulisi määrittää nimenomaisesti yhtiön johdolle, jonka tulisi ajallisesti suorittaa testi sekä varojen jakamista koskevan päätöksen että tämän päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä. Myös maksukykyisyyden käsite tulisi täsmentää tulevan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden käsitteiden pohjalta. Olen käsitellyt edellä esitettyjä ehdotuksia yksityiskohtaisemmin helmikuussa 2015 julkaistussa väitöskirjassani "Väli-pääomarahoitusinstrumentit". **Lassi Mäkinen:** Lautjärven kanssa olen pääosin samaa mieltä. Vakavaraisuuden suhteen olen hieman eri kannalla. Vakavaraisuus on

laskennallisesti epämääräinen mittari. Jos sitä käytetään, tämä ei saa tapahtua taseen perusteella vaan käyviä arvoja tai realisointiarvoja käyttäen. Omaisuuden myynti velkojen maksamiseksi saattaa usein olla hyvin ongelmallista. Esimerkiksi valmistava yritys voi olla toimialalla, joka on taantuva. Silloin käytettyjen tuotantokoneiden myynnissä ainoaksi vaihtoehtoiseksi arvoksi saattaa muodostua romuraudan arvo. Tai yritys saattaa sijaita kaupungissa, jossa on runsaasti toimitilaa tarjolla. Tällaisessa tilanteessa toimitilarakennuksen tai -huoneiston myynti voi olla lähes mahdotonta. Yleensä realisointi tapahtuu taantuma-aikana, jolloin moni muukin yritys on kauppaamassa omaisuuttaan. Hyvin pitkän aikavälin maksukykyisyyden kannalta on merkitystä myös sillä, miten paljon yritys voi saada lisälainaa tai nykyisten lainojen takaisinmaksuaikojen pidennystä. Esimerkiksi osakkailla voi olla varoja lainattavaksi tai omaisuutta pantattavaksi. Lisäksi vielä haluan mainita, että maksukykytesti pitää asettaa myös pääomalainan takaisinmaksun ehdoksi.

Janne Ruohonen: Kiintoisaa keskustelua. Maksukykytestisäännöstä ei tule laista poistaa. Keskustelussa on unohtunut se seikka, että maksukykytestistä säädettäessä oltiin laajasti sitä mieltä, että maksukykytestisäännös ei tuo Suomen yhtiölainsäädännölliseen kenttään mitään uutta, sillä vanhan (silloin nykyisen) osakeyhtiölain aikana maksukykyyn varmistaminen jo on kuulunut hallituksen huolellisuusvelvollisuuden piiriin. Maksukykytestisäännöksen poistaminen siis tämän näkökulman mukaan johtaisi maksukykyyn tarkasteluun joka tapauksessa johdon huolellisuusvelvollisuuden pohjalta. Todellisuudessa maksukykytestisäännös on nimenomaisena OYL:n säännöksenä alleviivannut maksukykyyn arvioinnin merkitystä. Oikeustapauksia ei juuri ole ollut, mikä sinänsä voi kyllä olla merkki myös säännöksen jonkinasteisesta onnistumisesta. Maksukykytestisäännös on joka tapauksessa paljon toimivampi varojenjaon edellytys kuin tasetesti. Tosin säännöstä on sisällöllisesti selvennettävä. Tässä yhteydessä myös tulevaisuuteen suuntaavilla mittareilla ja laskelmilla on toki merkittävä rooli. **Jukka Mähönen:** Olennaista keskustelussa maksukykytestissä on, mielletäänkö se pelkkänä maksuvalmiustestinä vai sisältääkö se myös pitempää aikaväliä koskevan vakavaraisuustestin. Nyt sanamuoto viittaa pelkkään kassamaksuvalmiuteen, eikä se välttämättä vastaa säännöksen tarkoitusta (mikä se sitten olikaan aikoinaan). Jos säännöksen sisältö nähdään suppeana, se ei korvaa tasetestiä, joka kömpelydessään ja harhaanjohtavuudessaan (kyllä, tilinpäätös voidaan nähdä tietysti harhaanjohtavana itsessään sinällään kuten Lassi moneen kertaan on näillä sivuilla todennut) jollain tavoin yrittää kuvata yrityksen taloudellista asemaa vaikka nyt ei kykenisikään oikeaa ja riittävää kuvaa siitä antamaan.

Lassi Mäkinen: Kun laissa puhutaan maksukykyvystä, se tarkoittaa sitä, että kassatulot riittävät kassamenojen maksamiseen. Jos silloin lakitekstin sorvaajilla oli jokin muu tarkoitus, se ei näy lakitestissä. Mielestäni maksukykytestin lakitesti on hyvä, mutta sitä pitää täydentää. Aikaväliä ei ole laissa määrätty. Mielestäni se voisi olla ainakin 6 kuukautta (mahdollisesti jopa 12 kuukautta). Lisäksi laissa pitää kertoa, mitä maksukyky tarkoittaa. Se tarkoittaa sitä, että kaikki kassamenot voidaan maksaa sovittuina päivinä. Minkäänlainen vakavaraisuustesti tai tasetesti ei liity millään olennaisella tavalla maksukykyyn, koska vakavaraisuuden perustana oleva oma pääoma voi perustua omaisuuden kirjanpito-arvoihin, käypiin arvoihin tai realisointiarvoihin, jotka kaikki ovat vain arvioita. Ne johtavat usein harhaan eikä voida olla varmoja, millaisessa kilpailutilanteessa omaisuutta myydään. Tosiasialliset arvot tulevat ilmi vasta myyntihetkellä. Vakavaraisuuteen liittyy myös ominaisuus, että oma pääoma on riittävän(?) suuri suhteessa vieraaseen pääomaan. Maksukykyyn kannalta lisävelan ottaminen on kuitenkin keino säilyttää maksukyky. Näinhän Suomen valtiokin tekee ja se saa edelleen lainaa, vaikka sen oma pääoma on negatiivinen ja se tuottaa jatkuvasti tappiota. Vakavaraisuustestillä tai tasetestillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, että yhtiöstä maksetaan varoja. Maksukykytesti sen sijaan mittaa juuri sitä, mitä varojen maksamisen yhteydessä pitääkin mitata. **Vesa Rasinaho:** Jos

tasetestiä ei olisi, Maksukykytestin pitäisi ulottua, ei vain 12 kk, vaan viimeisen yhtiön tiedossa olevan vastuun eräpäivään. Jos yhtiöllä on esim. 10 v kuluttua erääntyvä pankkilaina, yhtiö ei saisi maksaa osinkoa, jos pankkilainan takaisinmaksu vaarantuisi tästä. Nykysysteemissä tasetesti huolehtii tällaisten pitkäaikaisten vastuiden huomioimisen (hyvin epätydyttävästi kuten minä ja Mähönen olemme Lassille jo useita kertoja myöntäneet). Pelkässä maksukykyregiimissä ei olisi muita rajoitteita (pl. lainantajan omat kovenantit, vakuusvaatimukset jne); oyl:n velkojensuojasääntelyn tarkoituksena on kuitenkin antaa kaikille velkojille jonkinlainen minimisuoja ilman tarvetta vaatia aina vakuuksia jne.

Anne Kulla: Yksi maksukykyarvioinnin kannalta keskeinen kohderyhmä on pienet konsernit. Edellisellä OYL-muutoskierroksella poistettiin leikkuri, joka koski konsernin voitonjakokelpoisia varoja, ja tilalle tuli maksukykyrajoite. Maksukykyyn arvioiminen on kuitenkin ainakin tilintarkastajan näkökulmasta erittäin haasteellista ja nykyisellään vailla arviointiperustaa niin laissa kuin yhtiöiden pöytäkirjamateriaaleissa. Lain uudistustarvetta mietittäessä on lisäksi huomioitava, että tilinpäätösdirektiivin uudistuminen poistaa pieniltä konserneilta konsernitilinpäätöksen laadintavelvoitteen ja siten hankaloittaa niin vapaasta omasta pääomasta kuin konsernin maksukykyystään hankittavaa kuvaa. @Lasse: olen samaa mieltä kanssasi, että tilintarkastajan ajattelussa OYL:n maksukykyvaatimus, KPL:n toiminnan jatkuvuus ja hyvän tilintarkastustavan going concern -säännökset kytkeytyvät toisiinsa. Kaikkein parhaiten arviointiperusta on kirjattu kansainvälisiin tilintarkastusstandardeihin (ISA570). Niin osakeyhtiö- (OYL 13:2) kuin kirjanpitolainkin (KPL 3:3.1 1)-kohta säännöstä pitäisi täsmentää laissa ja korostaa koulutuksissa. **Lassi Mäkinen:** Anne Kulla totesi, että maksukykyyn arvioiminen on tilintarkastajan näkökulmasta erittäin haasteellista ja nykyisellään vailla arviointiperustaa niin laissa kuin yhtiöiden pöytäkirjamateriaaleissa. Tämä on totta, mutta tilanne ei johdu siitä, että osakeyhtiölain säännös olisi epäselvä tai virheellinen. Ongelma aiheutuu taloushallinnon ammattilaisten haluttomuudesta nähdä asiat uudella tavalla ja oppia uusia menetelmiä. Kirjanpitolainsäädännön ja hyvän kirjanpitotavan vanhanaikaiset menettelytavat ovat iskostuneet mieliin niin, ettei nähdä metsää puilta. Yritysjohdon ajattelu on kuitenkin muuttumassa. Se on alkanut Yhdysvalloista ja tullut sieltä suomalaisiin suuryrityksiin. Yhdysvalloissa myös pienyritysten johtajat ajattelevat jo toisin. Esimerkiksi Talvivaaran kaivosta hallinnoivan Terrafamen hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratia totesi Ylen uutisissa 18.8., että Talvivaaran kassavirtaposiitivisuus saavutetaan vuodenvaihteessa 2017–2018. Kassavirta-ajattelu ja kassavirrasta puhuminen ei koske pelkästään taloudellisissa vaikeuksissa olevien yritysten johtoa vaan lähes kaikissa suuryrityksissä johto puhuu jo hyvin yleisesti kassavirrasta eikä enää läheskään yhtä paljon voitosta ja yrityksen arvosta kuin aikaisemmin oli tapana. Jos osakeyhtiölakia ollaan uudistamassa, nyt on nähtävä tulevaisuuteen. Lähivuosina kassavirta-ajattelu ja -laskenta yleistyvät yrityksissä. Tärkein syy tähän on se, että kassavirtalaskennan selkeyden ja tarkkuuden vuoksi se soveltuu tulevaisuuden laskentaan paremmin kuin tuloslaskenta. Yritysten johto tekee päätöksiä, jotka aina koskevat tulevaisuutta. Taloushallinnon ammattilaisten - talousjohtajien, talouskonsulttien, kirjanpitäjien ja tilintarkastajien - arvostus heikkenee, jos he jatkavat edelleen "peruutuspeiliin katsomista" eivätkä suostu tekemään tulevaisuuskirjanpitoa kassavirtalaskennan menetelmää hyödyntäen. Maksukykytesti on erinomainen innovaatio osakeyhtiölaissa, koska siinä on kysymys juuri tulevaisuuteen katsomisesta kassavirtalaskennan periaatteiden mukaisesti. Jos tämä testi poistetaan osakeyhtiölaista, Suomi siirtyy takaisin kivikauteen.

Vesa Rasinaho: Ilmeisesti kukaan keskustelijoista ei näe ongelmaa siinä, että maksukykytesti ja takaisinsaantilaki ovat pitkälti päällekkäisiä. Vai selittäisikö joku minulle että näin ei ole. Mielestäni turhaa päällekkäisyyttä, pitäisi karsia. Tämä toki voidaan toteuttaa säilyttämällä oy-laissa viittaus maksukyvyyn varmistamiseen. Esim. varojen palautusvelvollisuus voisi kuitenkin tulla pelkästään takaisinsaantilaista samoin kuin maksukyvyttömyyden määritelmä. **Lassi Mäkinen:** Maksukykytesti ja takaisinsaantilaki eivät mielestäni ole päällekkäiset. Maksukykytestiä ei pidä ensisijaisesti tulkita siitä aiheutuvien seuraamusten näkökulmasta vaan yhtiön päätöksentekoa ohjaavana asiana. Siksi maksukykytestin säännöstä on täsmennettävä ajoituksella, aikaulottuvuudella ja menetelmäkuvauksella. **Vesa Rasinaho:** Lassi kysyi edellä jo aika monta viestiä sitten, onko oma pääoma joku arvovaltakysymys. Omalta osaltani vastaus on: ei todellakaan. Näkisin parhaana luopua taseen omaan pääomaan perustuvasta varojenjakoregiimistä ja oman pääoman (vieläkin turhemmasta) erityisestä maksukontrollista. Uuteen regiimiin siirtyminen edellyttää kuitenkin siihen liittyvien ongelmien ratkaisua kestäväällä tavalla. Pääomadirektiivi on yksi ongelma: jos sitä ei kumota, uusi malli olisi mahdollinen vain yksityisissä yhtiöissä, jolloin osakeyhtiölaki ratkeaisi keskeltä kahtia oyj:n ja oy:n sääntelyn fundamentaalisesti erkaantuessa. Tämänkin ehkä voisi kyllä sietää. Toinen ongelma on se mistä olen yrittänyt keskustella. Pelkän maksukyvyyn lisäksi myös vakavaraisuutta pitää jotenkin edellyttää. Tasetesti on (hyvin epätydyttävällä tavalla) hoitanut tätä. Lassi ehdottaa hyvin epä-määräisiä käyvän arvon laskentoja jne. Itse pelkään, että jos uudessa regiimissä ei ole selkeää vakavaraisuuden huomioivaa säännöstä, sitä väärinkäytetään liikaa, ja tulee takaisku jossa sääntelyä palautetaan 70-luvulle. On myös hyvä huomata, että USA:ssa, jossa tasetestiä ei kaikissa osavaltioissa ole, vastuun samastus on paljon tavallisempaa kuin suomessa. Vastuun samastus tavallaan hoitaa vakavaraisuussääntelyn tehtävää: jos ylivelkaannut, omistaja vastaa henkilökohtaisesti. En usko että Lassi olisi kovin tyytyväinen tällaiseenkaan lopputulokseen.

Lassi Mäkinen: Mikä on se asiallinen syy, että yhtiöltä pitää edellyttää vakavaraisuutta? Millä tavoin vakavaraisuuden vaatimuksen puutetta voidaan väärinkäyttää? Miten vakavaraisuus tulee laskea, että tämä mittari olisi luotettava? Millainen yhtiö on ylivelkainen? Väitän, että vakavaraisuuden ylikorostaminen johtaa yritysten näivettymisiin ja jopa konkursseihin. Aikanaan yritykset omistivat kaiken, mitä tarvitsivat toiminnassaan. Oli kunniakysymys, että muilta ei vuokrattu ja vain pankeilta lainattiin. Maailma on muuttunut ja muuttuu juuri tällä hetkellä nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Olemme siirtymässä teollisesta yhteiskunnasta tietoyhteiskuntaan. Muutos on yhtä suuri mutta rakenteellisesti erilainen kuin siirtyminen maatalousyhteiskunnasta teolliseen yhteiskuntaan. Uutta lainsäädäntöä tulee luoda uutta yhteiskuntaa varten eikä se saa heijastella vanhoja asenteita. Tietoyhteiskunnassa pääomalla ei ole samaa merkitystä kuin teollisessa yhteiskunnassa, koska investoinnit käyttöomaisuuteen ovat vähäiset. Tällöin omalla pääomalla ei ole enää sitä merkitystä kuin oli vielä viime vuosikymmenen lopulla. Kassavirta ratkaisee. Kassatulojen pitää olla suuremmat kuin kassamenot, koska muussa tapauksessa kassa kuivuu tyhjäksi ja toiminta lakkaa. Toiminnan tuloksellakaan ei ole samaa merkitystä kuin aikaisemmin ja sen laskeminen on aina ollut ongelmallista. Olen tehnyt tilinpäätöksiä 50 vuoden ajan ja aina tänä aikana voiton tai tappion laskenta on ollut epätarkkaa ja epä-määräistä. Johto on aina voinut manipuloida tulosta mielensä mukaan. Kassavirtaa ei voida manipuloida, koska sen tapahtumat ovat riippuvaisia todellisista maksuista. Siinä liikkuu raha eivätkä manipuloitavissa olevat arvot. Kassavirtalaskenta on ehdottoman tarkkaa ja siitä on yrityksen johtamisessa todellista hyötyä, koska sitä voidaan käyttää tulevaisuuden kassavirran laskemiseen. Olen omassa yrityksessäni tehnyt tätä toistakymmentä vuotta enkä enää palaa entisiin menetelmiin.

Hannu Ylänen: Vaikka OYL:n kirjaus makukykyydestä onkin varsin minimaalinen: ”Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden.”, on se kuitenkin ainakin listayhtiön hallituksen näkökulmasta niin itsestään selvä asia, ettei asiaa tarvitse selkeyttää ainakaan lakitasolla. Katson lisäksi, ettei mahdollisen uudistamisen osalta tule ainakaan tehdä arvioinnista julkista, eli ei mitään mainintaan toimintakertomuksessa. Tältä osin viittaa vielä vuonna 2009 antamiimme kommentteihin osakeyhtiölain varojenjako koskevien säännösten muutostarpeen arviointiin liittyen.

3.9 Väliosingon sääntelyn selventäminen

Ehdotus. Pitäisikö ns. väliosingon sääntelyä selventää osingonjaon helpottamiseksi? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 8 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. OYL:ssa on tarkoitettu, että yhtiö voi jakaa osinkoa myös kulumassa olevan tilikauden tietyllä tavalla varmennetusta tuloksesta. Oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin esitetty erilaisia käsityksiä siitä, onko väliosinko käytännössä mahdollista voimassa olevan lain perusteella.

Yhteenveto kommentteista. Kaikki keskustelijat kannattivat väliosingon sallimista nimenomaisesti laissa, vaikka nykyinen oikeustila ei kaikkien keskustelijoiden mielestä ole käytännössä aiheuttanut ongelmia. Lisäksi todettiin, että väliosinkoa koskevan säännöksen muotoilussa on otettava huomioon hallituksen huolellisuusvelvollisuus osingon sallitun määrän laskemisen ja tilikauden jäljellä olevan osan taloudellisen tilanteen osalta.

Kommentit

Jukka Mähönen: Säännös olisi ehdottoman välttämätön jo pääomadirektiivin täytäntöönpanon kannalta. Muutoinkin hyvä lainsäädäntö edellyttää, että säännös ilmenee laista, mikäli mahdollista. Nyt ei ole erityistä syytä sille, miksi säännöksen pitäisi olla piilotettu lain käyttäjältä. **Markku Ojala:** OYL: on tarkoitettu, mutta säännöstä ei ole kirjoitettu lakiin. Osalla yhtiöoikeuden asiantuntijoista on näkemys, että nykyinen laki ei anna mahdollisuutta väliosinkoon. Ehdottomasti kannatettavaa, että asiasta otetaan säännökset lakiin. **Vesa Rasinaho:** Kirjoitustapaa voi selventää jos tuntuu tarpeelliselta. Käytännön ongelmia väliosinko ei juurikaan ole aiheuttanut ja haluaisin nähdä sen tuomarin joka sellaisen julistaisi laittomaksi. **Jukka Mähönen:** Tämä on tietysti ollut minulle periaatteellinen - ja ehkä näin käytännölle vieraan akateeminen kysymys - osakeyhtiölain pakottavien rajoitussäännösten sisällön ja rajojen pitäisi ilmetä selkeästi laista. Toki, jos olemme vakuuttuneita siitä, että tuomioistuimet kykenevät tältäkin osin tulkitsemaan säännöksiä järkevästi (pragmaattisesti), tarvittaessa sanamuotojen vastaisesti, ongelmaa ei ole. Tällöin meidän täytyy ajatella samalla tavalla monien muidenkin näissä keskusteluissa puheena olevien kysymysten, kuten rahoituskiellon, osalta. On vain luotettava, että tuomari ei lähde mukaan hupsutuksiin. Valitettavasti näin kuitenkin joskus käy, kuten rajoituslausekkeiden tulkinnan osalta KKO teki.

Matti J. Sillanpää Ehkä lakitekstiä olisi hyvä täsmentää väliosingon nimenomaisesti sallivaksi. Ongelmaksi tosin tällöin tulee sen yksityiskohtaisempi muotoilu, koska nykytilanne on lain perustelujen nojalla sellaisen maksamisen sallinut, mutta käytännössä yhtiön hallituksen huolellisuusvelvollisuus on korostunut osingon sallitun määrän laskemisen ja tilikauden jäljellä olevan osan taloudellisen tilanteen osalta. Näiden

huomioon ottaminen normin tekstissä ei ole helppoa. Nykytilanne on kuitenkin parempi kuin välisingon kieltäminen kokonaan. **Mikko Reinikainen:** Jyrki Jauhiainen mainitsi jossain toisessa kommentissa osakeyhtiölain ylläpitäjien "palvelulupauksessa". Kannattaisin näin keskeisen sääntelyn kirkastamista kun sen ympärillä on esiintynyt hiukankaan, saati näin paljon, epäselvyyttä. **Finanssialan keskusliitto:** Välisingosta tai lisäosingosta voisi olla tarkentava säännös, vaikka nykyinen voitonjako on sinänsä yleissäännös eikä se ota kantaa osingon maksamisen hetkeen tai kertoihin. **Hannu Ylänen:** Tarkentavan säännöksen laatiminen välisingon jakamisen selkeyttämiseksi on kannatettava ajatus.

3.10 Tilinpäätöksen vahvistamisen määräajan lyhentäminen

Ehdotus. Pitäisikö tilinpäätöksen vahvistamisen määräaika lyhentää 6 kuukaudesta 4 kuukauteen? (**Markus Oikeusministeriö**). Kannatus: 3 ääntä puolesta/3 vastaan.

Perustelut. OYL:n 5:3.1 §:ää on esitetty muutettavaksi siten, että varsinainen yhtiökokous olisi pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kirjanpito hoidetaan nykyisin ilmeisesti kokonaan sähköisesti, jolloin tilinpäätöksen laatiminen, tarkastaminen ja hyväksyminen on toteutettavissa nykyistä lyhyemmässä ajassa. Rekisteriviranomaisen toiminnan kannalta säädösmuutosten avulla parannettaisiin selvästi tilinpäätösinformaation laatua. Julkistettavat tilinpäätökset olisivat sidosryhmien saatavilla lopullisessa muodossa selvästi nykyistä paremmin. Osakeyhtiön ja osuuskunnan on jätettävä veroilmoituksensa neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, ja yhteisöjen on siten laadittava veroilmoituksen jättämiseksi tilinpäätöksensä samassa ajassa. Tilinpäätöksen laatimisen ajankohtaa koskevien osakeyhtiölain ja osuuskuntalain säännösten muuttaminen olisi siten ehdotuksen tekijän mielestä perusteltua. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava jo nyt 4 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jos myös yhtiökokous tulisi pitää 4 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, se tarkoittaisi usein sitä, että tilinpäätös pitäisi käytännössä laatia jo 2-3 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä (tilintarkastusaika + kokouskutsuaika voi olla 1-2 kuukautta yhtiön koosta, yritysrakenteesta ja muista seikoista riippuen), mikä voisi edellyttää merkittäviä toimintatapojen ja resurssien muutoksia yhtiöltä ja sen käyttäjiltä taloushallinnon palveluntarjoajilta.

Yhteenveto kommentaista. Ehdotusta vastustaneet keskustelijat totesivat, että tilinpäätöksen määräajan lyhentämisestä seuraava hyöty ei vastaisi siitä aiheutuvista toimintatapojen ja resurssien muutoksista seuraavia kustannuksia. Toisaalta todettiin, että tilinpäätös on joka tapauksessa laadittava 4 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja sähköisen taloushallinnon kehittymisen myötä tilinpäätös voidaan nykyisin laatia nopeasti.

Kommentit

Christian Björkman: Muutosta ei pitäisi tehdä. Muutoksesta saatava hyöty ei vastaa siitä aiheutuvia lisäkustannuksia. **Lasse Åkerblad:** Veroilmoituksen yhteydessä toimitettu tuloslaskelma ja tase kulkeutuvat Kaupparekisteriin ja sitä kautta luottoluokitajille, Tämä on vallan riittävä tieto kannan ottamiseksi yhtiön tilasta. Avoimeksi on minulle jäänyt, miksei tasekirjan muut sivut mene verottajalle, siis ainakin liitetiedot ja mahdollinen toimintakertomus. Esim. kriittisissä tilanteissa keskeinen oman pääoman oikaisulaskelma sisältyy liitetietoihin. Kaikki tarvittava tieto on siis olemassa 4 kuukaudessa - miksi se "jää lojumaan" yhtiön pöydälle? **Markku Ojala:** Tuloslaskelma ja tase kulkeutuvat Kaupparekisteriin, mutta ne liikkuvat pdf-kuvina ilman kontrollimahdollisuutta tietosisällön suhteen. Käytännössä on syntynyt tilanteita, joissa

Kaupparekisteriin on kulkeutunut esim. kauppakirjoja tai muuta aineistoa. Tilinpäätöstiedot on saatettavissa rakenteiseen muotoon, jolloin myös lähetettävän aineiston sisältö on kontrollissa. Parhaillaan on käynnissä rakenteisen tilinpäätöksen vastaanottorajanpinnan rakentaminen. Työ pohjautuu ICT2015-raporttiin ja sen perusteella tehtyihin päätöksiin. Työtä rakenteisen tilinpäätöksen edistämiseksi on tehty pitkään ns. Real-Time Economy -ohjelmassa. Tällä polulla pitää edetä. **Satu Grekin:** Tässä ehdotuksessa ongelma, jota torjutaan (erilaiset määräajat) on varsin pieni verrattuna pulmiin, joita se toisi. Ehdotus aiheuttaisi kovasti ruuhkaa yritysten taloushallinnossa, tilitoimistoissa ja tilintarkastuksessa, mikä puolestaan on omiaan nostamaan vaikeiden asioiden tutkimis-/selvittämiskynnystä. Jos myöhästyään, yhtiöstä tulisi lainrikkoja. Tietääkseni nykyisiä määräaikoja ei ole laajalti koettu haitalliseksi.

Vuokko Mäkinen: Todellisuudessa usein toimitaan juurikin kahden määräajan puitteissa siten, että verotettava tulos lasketaan 4 kuukauden määräaikaan ja sen jälkeen ryhdytään valmistelemaan varsinaista tilinpäätöstä. Valitettavan usein käy niin, että varsinaista tilinpäätöstä laadittaessa esiin tulee seikkoja, joita ei oltu huomattu verotettavaa tulosta laskettaessa, jolloin joudutaan korjaamaan jätettyä veroilmoitusta ja lisäksi PRH:lle on mennyt virheelliset tulos- ja taseraportit. Jos taloushallintoa hoidetaan aidosti suoriteperusteisena koko tilikauden ajan, ei tilinpäätöksen laadinta vaadi kovinkaan paljon lisätyötä. Kannatan määräaikojen yhtenäistämistä. **Sakari Kauppinen:** Samaa mieltä kuin Vuokko. Tilinpäätösraportoinnin yhdistäminen niin, että tilinpäätös liitetään veroilmoitukseen ja vero toimittaa sen PRH:lle, on lisännyt PRH:lle tulevien tilinpäätösten määrää, mutta laskenut niiden laatua. Keskeinen ongelma tässä on erilaiset määräajat. PRH julkistaa keskeneräistä tilinpäätöstietoa, joka oikeastaan ei ole vielä edes julkista, ja yritys joutuu toimittamaan korjatut tiedot sen jälkeen kun ne on vahvistettu. Todellista hyötyä prosessien yhdistämisestä ei saada ennen kuin toimittamisajat on yhdistetty. Tavoitteena pitäisi olla siirtyminen sähköiseen kirjanpitoon, jolloin veroilmoitus ja tilinpäätös voidaan luoda sähköisesti ja määrämuotoisena kerralla toimitettavaksi (XBRL-muotoinen raportointi).

Matti J. Sillanpää: Toki valtaosa yhtiöistä varmaankin tekee tilinpäätöksen 3–4 kuukauden sisällä, mutta tilintarkastus, yhtiökokous ym. saattavat pitkittää aikaa. Pie-nehköissä ja keskiuurissa yhtiöissä on usein erilaista muutakin kiirettä alkuvuodesta ja tilintarkastajat ovat silloin ylityöllistettyjä. Tilinpäätösten laatu vain heikkenisi ja tilintarkastuskustannukset lisääntyisivät. Aika harvassa lienevät ne tilanteet, joissa joku oikeasti tarvitsisi tilinpäätöstä paria kuukautta aikaisemmin. En kannata määräajan lyhentämistä yksityisten osakeyhtiöiden osalta. **Mikko Reinikainen:** Se, että osa yhtiöistä hoitaa asiansa sähköisenä ei suinkaan välttämättä tee tarkastamisesta nopeampaa. Se vain muuttaa muotoaan. Olen samaa mieltä Sillanpään kanssa. Jos jotain asiassa halutaan jouduttaa, voisiko olla velvollisuus nopeuttaa yhtiökokouksen jälkeistä toimintaa. En tosin itse näe sillekään tarvetta.

Sakari Kauppinen: Ei ole tätä päivää, että yrityksen tulos selviää vasta kuuden kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Tavoitteena pitää olla sähköinen taloushallinto, jonka avulla yrityksen taloudellinen tilanne näkyy reaaliaikaisena. Tällöin tilinpäätös voidaan laatia vaikka tilikauden päättymistä seuraavana päivänä. Markkinoilla on jo kirjanpito-ohjelmia, joilla tämä on mahdollista, joten kyse on lähinnä halusta. Vaikka aivan tuohon ei päästäisikään, sekä tilinpäätöksen laatimiseen että tarkastamiseen tarvittavat ajat tulevat varmasti lyhenemään oleellisesti. Tilitoimistojen työstä suurin osa automatisoidaan, jolloin sielläkään ei enää tarvita puolta vuotta. Minä uskon, että nopeampi raportointirytmii johtaa myös yrityksen kannalta parempaan lopputulokseen. Yrityksellä itsellään ja sidosryhmillä on ajantasainen tieto yrityksen tilasta, mahdolliset ongelmat paljastuvat aikaisemmin, jolloin niihin on helpompi reagoida ja korjata tilanne. **Mikko Reinikainen:** Tilintarkastus on paljon muutakin kuin

täsmäytystä kirjanpitoon, kuten epäilemättä keskustelijat tietävätkin. Se juuri on tätä päivää.

3.11 Myöhästymismaksu tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyöntiin

Ehdotus. Pitäisikö tilinpäätöksen toimittamisvelvollisuuden laiminlyönnille olla myöhästymismaksu? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 3 ääntä puolesta/3 vastaan.

Perustelut. Käytännössä OYL:iin sisältyvät pakkokeinot velvollisuutensa laiminlyöviä osakeyhtiöitä kohtaan ovat hankalia ja työläitä. Mikäli tilinpäätöstietojen julkistaminen ajantasaisesti ja kattavasti nähdään yhteiskunnan toimivuuden kannalta tärkeänä seikkana, on esitetty harkittavaksi säädöksiä myöhästymismaksusta osakeyhtiöille, jotka laiminlyövät toimittaa tilinpäätöksen laissa säädetyssä määräajassa. Myöhästymismaksu voitaisiin porrastaa sen mukaan, kuinka paljon tilinpäätöksen toimittaminen myöhästyy. Lakiin otettu määräys rekisteriviranomaiselle maksettavasta myöhästymismaksusta ohjaisi todennäköisesti osakeyhtiöitä täyttämään velvollisuutensa, kun viivytystä aiheutuisi automaattisesti taloudellinen menetys. Toisaalta on ehdotettu, että tilinpäätöstietojen julkistamista voidaan parantaa sähköisten tilinpäätösten (esim. XBRL-tilinpäätös) käyttönotolla ja kehittämällä PRH:n ja verohallinnon yhteistyötä siten, että PRH saisi kaikkien toimivien yhtiöiden julkiset tilinpäätöstiedot verohallinnolta.

Yhteenveto kommentaareista. Muutama keskustelija kannatti ehdotusta. Nykylain mukaisia pakkokeinoja pidettiin raskaina ja ajantasaisten tilinpäätöstietojen julkistamista tärkeänä mm. yhtiön sopimuskumppanien kannalta. Enemmän keskustelua herätti pienyrityksen velvollisuus tilinpäätöksen julkistamiseen, jota toisaalta pidettiin tärkeänä velkojien kannalta ja jonka toisaalta esitettiin käytännössä usein heikentävän pienyhtiöiden asemaa. Keskustelussa esitettiin myös ajatus tilinpäätössääntelyn kehittamisestä siten, ettei tilinpäätöksistä ole helppoa saada kilpailijoita hyödyttävää tietoa.

Kommentit

Christian Björkman: Myöhästymismaksu olisi paikallaan, koska säännös ilman rangaistusta (kuten on käytännössä tilanne tällä hetkellä) ei toimi. Mikroyritykset pitäisi kuitenkin vapauttaa automaattisesta myöhästymismaksusta, esim. siten, että heille määrätään maksu ainoastaan, mikäli tilinpäätöstä ei toimiteta kehotuksestakaan.

Lassi Mäkinen: Mikroyritysten tilinpäätöksiä ei pidä julkistaa lainkaan, ellei yrittäjä itse sitä halua. Julkistamisen pitää siis olla vapaaehtoista, jolloin myöhästymismaksuakaan ei voida määrätä. En keksi yhtään pätevää syytä, miksi mikroyritykset pitäisi pakottaa julkistamaan tilinpäätöksensä, mutta tiedän monta erinomaista syytä, miksi niiden julkistamisen tulee olla vapaaehtoista. EU:kin on taipumassa julkistamispakon poistamiseen. Kun 2013 annettiin uusi tilinpäätösdirektiivi, siinä sallittiin jäsenmaiden vapauttaa mikroyritykset tuloslaskelman julkistamispakosta, mutta Suomessa sitä ei näytä toteutettavan. Varmuus Suomen hallituksen kannasta saadaan lokakuun loppupuolella, kun kirjanpitolakiesitys tulee eduskuntaan. **Christian Björkman:** Sehän pitäisi olla selvä asia, ettei samaa tietoa tarvitse ilmoittaa sekä PRH:lle että verohallinnolle. Tiedonkulku näiden välissä pitää olla toimiva. **Lassi Mäkinen:** XBRL-menettely voidaan toteuttaa ainoastaan sillä ehdolla, että pienimmiltä yhtiöiltä poistetaan velvollisuus julkistaa tilinpäätöksiään. Kaikki uudet maksut vähentävät ihmisten halua perustaa yrityksiä. Päinvastoin, nykyisistäkin maksuista pitäisi luopua. Tilin-

päätösten julkistaminen palvelee käytännössä vain Suomen Asiakastietoa, koska tilinpäätöstietojen perusteella tehtyjen kilpailija-analyyseiden myyminen on sille bisnestä, sekä kilpailijoita, jotka haluavat rajoittaa kilpailua. Pienimpien yhtiöiden tilinpäätösten julkistaminen on epäoikeudenmukaista muihin yritysmuotoihin ja suuryhtiöihin verrattuna. Se on EU:n kilpailusääntöjen vastaista.

Vesa Rasinaho: Käsittääkseni tilinpäätöksen julkistamisella on merkitystä muutenkin; niiden kautta yhtiöiden sopimuskuppanit voivat yleisemminkin arvioida, uskaltaako yhtiön kanssa tehdä bisnestä. Eikä palveluntarjoajien analyytit ole pelkästään kilpailija-analyyseja, vaan analysoidaanhan sitä myös niiden luottokelpoisuutta jne. Jos tietoa yritysten taloudellisesta terveydestä ei olisi lainkaan saatavissa, voitaisiin ihan hyvin kyseenalaistaa muualla tällä foorumilla ehdottamasi velkojiensuojan kevennykset. Jos velkoja ei voi varautua etukäteen (kun ei ole tietoa), tämän jälkikäteistä suojaa pitäisi kai parantaa. Toinen asia on, voisiko tilinpäätössääntelyä jotenkin kehittää siten, ettei tilinpäätöksistä ole helppoa saada kilpailijoita hyödyttävää tietoa. Itse näkisin tilinpäätösten julkisuuden sinällään positiivisena, mahdolliset väärinkäytökset lähinnä korjaten. Miten kilpailijat väärinkäyttävät pienyritysten tilinpäätöstietoja ja mitä sieltä pitäisi poistaa, jotta ongelma korjautuisi? Vai olisiko ainoa keino mielestäsi poistaa koko julkistamisvaikutus? Jos näin olisi, olisiko tämä ratkaisu mielestäsi ongelmaton velkojiensuojan kannalta? **Jyrki Oikeusministeriö:** Vesalla hyvä selventävä näkökulma ja eri vaihtoehtoja avaava kysymys!

Lassi Mäkinen: Olen työskennellyt yrityksissä 1970-luvulta lähtien ja toiminut yrittäjänä 34 vuotta tästä ajasta. Milloinkaan en ole hakenut kaupparekisteristä tilinpäätöstä, kun olen harkinnut yhteistyötä jonkin yrityksen kanssa. Luottokelpoisuuden analysoinnista on tullut niin pieni asia näitä analysointeja tekeville yhtiöille, että niitä ei enää pidä nimittää luottotietoyhtiöiksi. Julkiseen tietoon perustuvat kilpailija-analyytit ovat velkojien suojan kannalta negatiivisia, koska niiden tarkoituksena on vahingoittaa kyseistä yritystä. Velkoja voi varautua etukäteen velallisen seurantaan siten, että pyytää tältä yritykseltä tilinpäätökset ennen velkapäätöstä ja laittaa sopimuksen ehdoksi vaatimuksen toimittaa tilinpäätökset vuosittain. Tähän ei julkisia tietoja tarvita. Jokainen rahalaitos on aina toiminut näin. Velkojansuojasta puhuttaessa kannattaa ensin istua rauhassa ja miettiä, mitä se oikeastaan tarkoittaa. Vastaan erillisessä osiossa kysymyksiin tilinpäätösten julkistamisen haitoista. **Lassi Mäkinen:** Vesa Rasinaho esitti seuraavat kysymykset: Miten kilpailijat väärinkäyttävät pienyritysten tilinpäätöstietoja ja mitä sieltä pitäisi poistaa, jotta ongelma korjautuisi? Vai olisiko ainoa keino mielestäsi poistaa koko julkistamisvaikutus? Jos näin olisi, olisiko tämä ratkaisu mielestäsi ongelmaton velkojiensuojan kannalta? Kun taajamassa on ennestään esimerkiksi yksittäistä urheiluliikettä pyörittävä osakeyhtiö ja sinne on tulossa urheiluliikeketjun myymälä, tämä ketju pyytää yksittäisen urheiluliikeyhtiön tilinpäätökset kaupparekisteristä ja saa arvokasta tietoa, miten kyseinen yritys pystytään tappamaan aukon synnyttämiseksi markkinoille. Ketju voi vuosittain seurata, miten pieniyhtiön tilanne heikkenee ja lisätä panoksia sen tappamiseksi, jos se näyttää kestävän painetta odotettua kauemmin. Sen sijaan tämä yksittäistä urheiluliikettä pyörittävä yhtiö ei saa mitään tietoa samalla paikkakunnalla toimivan urheiluliikeketjun myymälän taloudesta, jos se pyytää ketjuyhtiön tilinpäätöksen kaupparekisteristä. Sillä ei ole aseita taistella ketjun myymälää vastaan. Pieniyhtiö on tällaisessa tilanteessa kuin Daavid Goljatia vastaan mutta ilman linkoa ja kiveä eikä sillä ole edes vaatteita. Mielestäni pieniyhtiöiden tilinpäätösten julkistamispakko on EU:n kilpailumääräysten vastaista. Joissakin tapauksissa pieniyhtiöt joutuvat kärsimään heikosta neuvotteluasemasta julkisten tilinpäätösten vuoksi. Esimerkiksi suuren tehtaan alihankkija saattaa saada päämieheltä tiukan ehdotuksen hintojen alentamisesta, kun alihankkijalla näyttää tasetietojen perusteella menevän hyvin. Hyvä taloudenhoito kostautuu tällöin pieniyhtiölle. Olen vuosikymmenten aikana saanut lukuisia yhteydenottoja näistä asioista, koska olen julkisuudessa vaatinut pieniyhtiöiden tilinpäätös-

ten julkistamispakon poistamista. Ongelmat ovat suuria ja todellisia. Auttaakseni suomalaisia yrittäjiä pärjäämään aion jatkaa julkistamispakon poistamisen vaatimista, vaikka olen jo eläkkeellä eikä julkistaminen minun yritystoimintaani vaikuta sitä eikä tätä. Rasinaholle vastaan vielä, että pieniyhtiöiden julkistamispakon poistaminen parantaa niiden velkojien suojaa, koska se auttaa näitä yhtiöitä toimimaan terveesti ja maksamaan velkansa ajallaan.

Finanssialan keskusliitto: Pankki- ja vakuutuslalle on tärkeää, että asiakasta olisi saatavissa tietoa myös viranomaisen rekistereistä eli oma pääoman tiedon lisäksi tilinpäätökset yms. varsinkin, kun kyseessä on uusi asiakas. Tähän liittyen tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyönnistä pitäisi suorittaa myöhästymismaksu, joka korottuisi asteittain ajan pidentyessä. Uhkasakosta voitaisiin luopua ja siirtyä suoraan myöhästymismaksuun. **Lassi Mäkinen:** Herra/rouva/neiti Finanssialan Keskusliitto esitti edellä saman sadun kuin kohdassa 31.

3.12 PRH:n uhkasakkomenettely

Ehdotus. Pitäisikö PRH:n uhkasakkomenettelyä keventää ainakin tilinpäätösten toimitusvelvollisuuden laiminlyönnin osalta? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 3 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut. Käytännössä tilinpäätöksen toimitusvelvollisuuden laiminlyöntiin nykyinen uhkasakkomenettely soveltuu huonosti, koska puuttuvat tilinpäätöstiedot voidaan saada vasta pitkän ajan kuluttua, kun valitus on saatu ratkaistua tuomioistuimessa. Uhkasakkomenettelyä olisi huomattavasti kevennettävä, jotta sitä olisi järkevä käyttää merkittävässä määrin puuttuvien tilinpäätöstietojen hankkimiseen.

Yhteenvedo kommentteista. PRH:n uhkasakkomenettelyn todettiin olevan kallis menettely ja soveltuvan huonosti tilinpäätöksen toimitusvelvollisuuden massavalvontaan. Useimmissa Euroopan maissa todettiin olevan käytössä viivästymismaksu. Pienyritysten tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuutta pidettiin ongelmallisena. Toisaalta todettiin, että PRH:n on vaikea valvoa tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuuden toteuttamista, jos sillä ei ole käytössään tarvittavia tilinpäätöstietoja.

Kommentit

Lassi Mäkinen: Pienimmiltä yhtiöiltä pitää poistaa velvollisuus julkistaa tilinpäätöksensä. Ne eivät julkista tilinpäätöksiään, koska se aiheuttaa kilpailuhaittaa suhteessa suuryhtiöihin ja vähentää niiden neuvotteluvoimaa suuryhtiöiden kanssa. Velkojat ja muut sopimuskumppanit saavat tilinpäätöstiedot suoraan yhtiöltä, koska ne voivat asettaa tämän sopimuksen ehdoksi, kuten rahalaitokset asettavat. Uhkasakot ovat kohtuuttomia. Olen kuullut pieniyhtiön yrittäjälle asetetusta 15.000 euron uhkasakosta, jonka hän maksoi eikä PRH sen jälkeen perinyt tilinpäätöstä. Kun tuo summa on verotettua varallisuutta eikä sitä saa vähentää verotuksessa, kysymys on huikean suuresta henkilön tulosta ja vielä suuremmasta luvusta liikevaihtona, jonka tuon tulon maksaminen edellyttää. Suomen pitää ryhtyä noudattamaan EU:n säätämää "pienet ensin" -periaatetta. **Taru Päivike:** Samaa mieltä Mäkisen kanssa: pieniltä osakeyhtiöiltä poistettava velvollisuus julkaista tilinpäätös. Pieneksi yhtiöksi voidaan katsoa esim. liikevaihdoltaan alle 25.000 euron yhtiöt. **Lassi Mäkinen:** Kiitos Taru Päivikkeelle kannatuksesta. Korottaisin kuitenkin tuota pieniyhtiön rajaa. Liikevaihto yksin on hankala raja-arvo, koska esimerkiksi kauppayrityksissä se on hyvin erilainen kuin työpalveluyrityksissä. Henkilöstömäärä on parempi. Uuteen kirjanpitolakiin on tulossa jaottelu, jossa arvoina ovat liikevaihto, taseen summa ja henkilöstö kes-

kimääriin. Ehdotan, että sen mukaiset mikroyritykset vapautettaisiin tilinpäätösten julkistamisesta. Tilinpäätösdirektiivi sallisi mikroyrityksille tuloslaskelmien julkistamista jättämisen, mutta Suomessa ei tätä aiota sallia. Mielenkiinnolla seuraan viikolla 43 annettavaa kirjanpitolakiesitystä.

Sakari Kauppinen: PRH:n on mahdotonta valvoa tilinpäätösten toimittamista, jos toimittamisvelvollisuus riippuisi vain yhtiön itsensä tiedossa olevista tiedoista. Jos tällaiseen ratkaisuun mennään, yhtiö tulisi toimittaa julkistettaviksi ainakin kriteerit (eli liikevaihto, taseen loppusumma ja henkilöstön määrä). Tällä hetkellä henkilöyhtiöillä on tällainen tilanne. Osa niistä toimittaa tilinpäätöksensä, mutta PRH:lla ei ole mitään keinoja arvioida, kuinka monella muulla toimittamisvelvollisuuden kriteerit täyttyvät. Uhkasakko on sängen kallis ja hankala menettely eikä se sovi massavalvontaan. Useimmissa eurooppalaisissa maissa käytetään sen sijaan viivästymismaksuja. Tiukimmillaan menettely on sellainen, että pienestä viivästymisestä menee pieni maksu, pidemmästä viivästymisestä korotettu maksu ja jos tilinpäätöstä ei edelleenkään saada, yritys poistetaan kaupparekisteristä.

Lassi Mäkinen: Missään tapauksessa yrityksiä ei saa velvoittaa julkistamaan liikevaihtoa, koska silloin lyhennetyn tuloslaskelman hyvä tarkoitus ei toteudu. Kirjanpitolaki (myös uusi) sallii lyhennetyn tuloslaskelman laatimisen. Se alkaa bruttotuloksesta, jolloin mm. liikevaihto pysyy piilossa. Tämä säännös perustuu EU:n tilinpäätösdirektiiviin ja sen tarkoituksena on suojella yrityksiä kohtuuttomilta kilpailuhaitoilta. Kohtuuttomat kilpailuhaitat ovat myös syynä siihen, että EU:n tilinpäätösdirektiivi sallisi tuloslaskelmien julkistamispakon poistamisen. Suomi ei aio tätä toteuttaa, mikäli ensi viikolla annettava kirjanpitolain hallituksen esitys on tältä osin työryhmämietinnön mukainen. Suomi tekee tässä suuren virheen. Miksi Sakari Kauppisen edustama Patentti- ja rekisterihallitus haluaa intohimoisesti paljastaa pienten osakeyhtiöiden tilinpäätöstietoja? Siksi, että PRH myy niitä Suomen Asiakastieto Oy:lle ja muille kilpailija-analyysejä tekeville yrityksille. Ja nämä myyvät analyysejaan suuryrityksille, jotka haluavat niiden avulla tappaa pienet kilpailijansa markkinoilta. Tämä on EU:n kilpailusääntöjen vastaista toimintaa, jollaiseen viranomaisen ei saisi osallistua. Asiakastiedon ongelmana on se, että yhtiö ei pysty laskemaan liikevaihtoon perustuvia tunnuslukuja, jos liikevaihto puuttuu. Mikäli liikevaihto paljastettaisiin, tästä avautuisi mahdollisuus tuottaa tarkempaa tietoa yhtiöistä, jotka lain suojelemina ovat antaneet lyhyen tuloslaskelman PRH:lle. Sakari Kauppisen esittämä ongelma toimittamisvelvollisuuden arvioinnista voidaan ratkaista siten, että osakeyhtiöt ja muutkin yritykset velvoitetaan ilmoittamaan tilinpäätöksen liitetiedoissa, mihin yrityksen kokoluokkaan se kuuluu. Nämä uuden tilinpäätösdirektiivin ja uuden kirjanpitolain kokoluokat - mikroyritys, pienyritys, keskisuuri yritys ja suuryritys - määritetään juuri niiden Kauppisen mainitsemien liikevaihton, taseen loppusumman ja henkilöstön määrän perusteella. Yrityskokoluokan mainitseminen ei paljasta määrittelyn perustana olevia lukuja. Julkistamispakko voidaan rajata yrityskokoluokkien perusteella esimerkiksi siten, että mikro- ja pienyritysten ei tarvitse julkistaa tilinpäätöksiään. Uhkasakomenettely on hankala PRH:lle, koska tilinpäätöksensä toimittamatta jättäviä osakeyhtiöitä on enemmän kuin määrää, johon PRH:n resurssit riittävät. Yrityksille se on erittäin haitallinen ja kohtuuton. Uhkasakkojen summat ovat suuria, kun otetaan huomioon, että sakot määrätään yksityishenkilöille, joiden on maksettava ne verotetuista tuloistaan eivätkä he saa vähentää niitä verotuksessaan. Uhkasakon asettamisen menettely on kohtuuton, koska käsittääkseni pienimpien yhtiöiden johtohenkilöille määrätään samansuuruisia sakkoja kuin suurimpien yhtiöiden johtohenkilöille. Mikä pienyhtiön tilinpäätöksessä on niin erinomaisen kiinnostavaa, että sen johtoa voidaan rokottaa kohtuuttomasti? Ei ole järkeä tuhlaa viranomaistahon resursseja valvontaan, jolla ei ole mitään olennaista merkitystä. Pienten osakeyhtiöiden tilinpäätösten julkistaminen ei hyödytä ketään, mutta haittaa yritystä itseään sekä sen velkojia, omistajia, henkilökuntaa ja muita sidosryhmiä. Veronsaajatkin jäävät nuolemaan

näppejään, kun julkistaminen tappaa pieniä yrityksiä. Juuri nämä pienet yritykset ovat kaikkein kasvukykyisimpiä. Suuryritykset eivät oikeasti kasva vaan ne ostavat riittävän suuriksi kasvaneita pienyrityksiä. Näin pienten yritysten tilinpäätösten julkistamispakon poistaminen hyödyttäisi myös suuryrityksiä. Direktiivejä ei ole tarkoitettu pienten yritysten kiusaamiseen vaan jättiläisten kansainvälisten yritysten toiminnan valvontaan. Pörssiyhtiöiden tilinpäätösten julkistaminen on tarkoituksenmukaista, koska pienosakkaat saavat tällä tavoin tietoa yrityksen tilasta. Pienimmissä yrityksissä pienosakkaiden tiedonsaanti voidaan turvata velvoittamalla yhtiö antamaan heille tilinpäätökset suoraan. Yritysten poistaminen rekisteristä on kuvottava menettely. Vaikka yritys ei toimita tilinpäätöstään kaupparekisteriin, sillä voi olla henkilökuntaa, sopimuksia, rahaa, lainaa yms. Jos se poistetaan rekisteristä, teloitetaan elinkelpoinen yritys. Jotta Suomi selviytyisi taloustaantumastaan ja rakennevioloistaan, meidän pitää saada tähän maahan satoja tuhansia uusia yrityksiä eikä tappaa olemassa olevia yrityksiä.

Finanssialan keskusliitto: Pankki- ja vakuutuslalle on tärkeää, että asiakasta olisi saatavissa tietoa myös viranomaisen rekistereistä eli oma pääoman tiedon lisäksi tilinpäätökset yms. varsinkin, kun kyseessä on uusi asiakas. Tähän liittyen tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyönnistä pitäisi suorittaa myöhästymismaksu, joka korottuisi asteittain ajan pidentyessä. Uhkasakosta voitaisiin luopua ja siirtyä suoraan myöhästymismaksuun. **Lassi Mäkinen:** Herra/rouva/neiti Finanssialan Keskusliitto esitti jälleen saman sadun kuin kohdissa 23 ja 31.

3.13 Varojenjako ja konsernitilinpäätöksen laatiminen

Ehdotus. Pitäisikö pienen konsernin emoyhtiön varojenjaon ehtona olevasta OYL:n konsernitilinpäätösvaatimuksesta (OYL 8:9.2 §) luopua? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 3 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. OYL:iin perustuvasta konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta luopumista harkittiin nykyistä osakeyhtiölakia säädettäessä. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ehdotti kesällä 2007 OYL:iin perustuvan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden rajoittamista siten, että se koskisi vain julkisia osakeyhtiöitä. EK perusteli ehdotustaan sillä, että OYL:iin perustuvan konsernitilinpäätöksen laatimisesta aiheutuu merkittävästi kustannuksia ilman, että yhtiö tai sen sidosryhmät saisivat siitä vastaavaa hyötyä. Käytännössä OYL:n lisävaatimus koskee pieniä konserni-
muotoisia yrityksiä, joiden osalta konsernitilinpäätöstä ei edellytetä kirjanpitolaissa.

Yhteenveto keskustelusta. Keskustelussa mainittiin EU:n tilinpäätösdirektiivin muutoksen täytäntöönpanoon liittyvä hallituksen esitys (HE 89/2015 vp. mm. kirjanpitolain ja osakeyhtiölain muuttamisesta), jossa varojenjakoan liittyvästä konsernitilinpäätösvaatimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi pienkonsernien osalta. Lisäksi keskustelussa kannatettiin osakeyhtiölakiin perustuvan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden rajaamista julkisiin osakeyhtiöihin.

Kommentit

Christian Björkman: Nythän OYL:ssa (OYL 8:9:2) sanotaan: "Emoyhtiön on aina laadittava konsernitilinpäätös, jos se jakaa varoja osakkeenomistajille tai on julkinen osakeyhtiö. Konsernitilinpäätöstä ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos yhtiö on vapautettu konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta kirjanpitolain 6 luvun 1 §:n 4 momentin perusteella". KPL:n kyseinen säännös viittaa siihen, ettei pienen yhtiön tarvitse laatia konsernitilinpäätöstä. Näkisin kuitenkin, että EK:n ehdottama toimintatapa olisi

selkeämpi ja parempi. Emoyhtiöllä ei kuitenkaan ole mitään yhtiöoikeudellista velvollisuutta rahoittaa muita konserninyhtiöitä. Sinällään ongelmaksi voi muodostua, että tytäryhtiöosakkeet pidetään taseessa yliarvossa, eli niihin ei ole tehty tarvittavat alaskirjaukset, jolloin emoyhtiön osingonmaksukyky ja taloudellinen tilanne näyttää paremmalta kuin mitä se oikeasti on. **Markku Ojala:** EU:n uusi tilinpäätösdirektiivi edellyttää, että ns. pienkonsernit vapautetaan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta. Direktiivin implementointia ja kansallista lainsäädäntöä ollaan parhaillaan valmistelemassa ja TEM:n työryhmän muistiossa 48/2014 on jo säännösluonnos osakeyhtiölain muuttamiseksi. Pienkonsernilta ei voida siis edellyttää konsernitilinpäätöstä ja jos olen oikeassa, niin ei myöskään siinä tilanteessa, että emoyhtiö aikoo jakaa osinkoa. **Satu Grekin:** Käsitykseni mukaan esitetyn kaltainen muutos (pienkonsernin emo vapautetaan osingonjakoon perustuvasta konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta) voisi jo sisältyä lähiviikkoina Eduskunnalle annettavan kirjanpitolain uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen. Uudistustyön pohjana olleessa TEM:n muistiossa on tätä koskeva säännöshehdotus myös OYL 8:9:2:iin: pienkonsernin emo vapautetaan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta. Ymmärtäisin säännösmuotoilun kattavan myös osingonjakoon perustuvan laatimisvelvoitteen. **Markus Oikeusministeriö:** Kiitos muistutuksesta Satu - jäädään seuraamaan tätäkin.

Satu Grekin: Myös EK:n ehdotus olisi myönteinen OYL:a kehitettäessä jatkossa. Perusteena en esitä hallinnollista taakkaa vaan sitä, että vain harvoin konsernitilinpäätöksen antama kuva on oikea. Parempaan lopputulokseen päästään sillä, että omistusten käyvät arvot arvioidaan kuten muukin omaisuus. Ns. sisäinen kate (vaihto-omaisuudessa) on niin vähäinen asia, että sen takia konsernitilinpäätöksen laatiminen ei ole tarpeen. Konsernitilinpäätökset ovat erityisen hankalasti tulkittavia esim. silloin kun yhdisteltävänä ovat keskinäisen kiinteistöyhtiön osakkeet. **Hannu Ylänen:** Juuri näin, Satu. -Ja kiitokset Markus, hyvä, että olette OM:ssä ottaneet tämän ehdotuksen nyt esille.

3.14 Vaihdamman rajoittaminen: lunastus- ja suostumuslausekkeet

Ehdotus. Pitäisikö yhtiöjärjestykseen perustuvat osakkeiden lunastusoikeudet ja -velvollisuudet sallia nykyistä laajemmin? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 5 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut: Voimassa olevassa laissa sallitaan vain tietyn sisältöiset osakkeiden hankinta- ja luovutusrajoitukset (ns. lunastus- ja suostumuslausekkeet – ks. OYL 3:6-8 §, 15:10 §, 16:13 §, 17:13 ja 18:1 §). Sopimusvapauden rajoittamiseen päädyttiin 1970-luvulla vuoden 1895 osakeyhtiölain perusteella joidenkin yhtiöiden yhtiöjärjestyksiin otettujen lunastus- jne. lausekkeiden soveltamiseen liittyneiden epäselvyyksien vuoksi. Sittenmin yhteiskunta on kehittynyt niin, että sopimusvapautta voidaan laajentaa myös lunastustilanteiden ja luovutus/hankintarajoitusten osalta. Esimerkiksi voitaisiin sallia laajemmin sellaiset yhtiöjärjestyksen lunastusmääräykset, joiden perusteella osakas on tietyn edellytyksin velvollinen tai oikeutettu lunastamaan toisten osakkaiden osakkeet. Lisäksi voitaisiin sallia esim. lunastushinnan tarkempi määrittely yhtiöjärjestyksessä sulautumisen, jakautumisen ja vähemmistö-osakkeiden lunastuksen osalta sekä vähemmistön lunastamiseen oikeuttavan ja velvoittavan vähemmistöosuuden tarkempi määrittely. Sopimusvapauden laajennus voisi koskea kaikkia osakeyhtiöitä tai esim. vain yksityisiä osakeyhtiöitä, jos sijoittajansuojan kannalta pidetään edelleen tarpeellisena rajoitusten säilyttämistä julkisten osakeyhtiöiden kohdalla.

Yhteenveto kommentteista. Kukaan keskustelijoista ei vastustanut lunastusoikeuksien ja -velvollisuuksien sallimista nykyistä laajemmin. Keskustelua käytiin lähinnä siitä, pitäisikö sääntely vapauttaa kokonaan vai säätää laissa nykyistä laajemmin sallituista vaihdannanrajoituslausekkeista (ns. "tyyppipakko"). Voimassa olevan lain vaihdannanrajoituslausekkeiden arvioitiin toimivan käytännössä hyvin.

Kommentit

Jukka Mähönen: Ehdottomasti kannatettavia ehdotuksia. On harmi, että lakiin olisi otettava lisäsääntelyä tältä osin, siitä seuraa aina rajanveto-ongelmia. Toisaalta lunastus- ja suostumuslauseketta koskevien säännösten poistaminen ei sekään olisi oikeusvarmuuden kannalta hyvä, nykyisääntely on varsin toimivaa niiden osalta. **Veikko Vahtera:** Tämä on perusteltua. Myrkkypilleriratkaisun jälkeen on varmaan epätietoisuus siitä, millaisia määräyksiä saa olla ja millaiset ovat kiellettyjä. Nyt kai rekisteriviranomainen toimii ratkaisijana sen suhteen, millainen määräys on sallittu ja millainen kielletty. Periaatteessa sääntelyn vapauttaminen olisi mahdollista kai kokonaankin. Toinen harkittava vaihtoehto olisi säilyttää tyyppipakkoajattelu ja vain lisätä uusia sallittuja määräysmahdollisuuksia. **Markus Oikeusministeriö:** Jukan ehdottama ja Veikon "komppaama" ajatus tyyppipakosta ja uusien sallittujen määräysmahdollisuuksien lisäämisestä katalogiin vaikuttaa "turvallisemmalta" vaihtoehdolta - vastaahan se lain käyttäjienkin pitkässä juoksussa omaksumaa ajattelutapaa. Tuntuu sointuvan hyvin myös yhteen transaktiokustannusten vähentämisen tavoitteeseen. Seuraava kysymys onkin sitten Jukan mainitsema määrittely ja siihen liittyvät rajanvetokysymykset. Mitä lähtökohtia/suuntaviivoja (2. kommentissa mainittujen lisäksi) pitäisi mielestänne erityisesti ottaa huomioon, jos edetään "tyyppipakon" pohjalta?

Vesa Rasinaho: Maailman muuttuessa yhä nopeammin tyyppipakkopohjaiset ratkaisut ovat aina enemmän ja enemmän ajastaan jäljessä. Jotta tällainen toimisi, lainsäätäjän pitäisi olla valmis nopeasti päivittämään listaa uusien tarpeiden ilmetessä. Kannatan sääntelyn vapauttamista. Se mitä pitäisi pohtia, on kuinka estetään toimimattomien tai epäselvien määräysten kirjoittamista. Lähinnä kai sillä että monimutkaisen rajoitusmääräyksen laatija ottaa riskin sen soveltumattomuudesta kun taas tutun ja turvallisen käyttäjä olisi turvassa. Määräystä tulkittaisiin korostuneesti periaatteella "in dubio contra stipulatorem". **Jukka Mähönen:** Jos sääntely vapautetaan, mitä tehdään nykyisille lunastuslauseketta ja suostumuslauseketta koskeville säännöksille - kumotaanko nekin? Ne ovat palvelleet hyvin olettasäännöksinä, kun korkeimman oikeuden kömmähdykset korjattiin. **Veikko Vahtera:** Tyyppipakkosääntely on erittäin toimiva 99 % osakeyhtiöitä. Sitten löytyy harvoja tilanteita, joihin tyyppipakkosäännökset eivät taivu. Jos sääntely vapautetaan, ajaudutaan aiempaa helpommin erilaisiin tulkintaongelmiin, kun lausekkeitä kirjoitetaan yksilöllisemmin. Menettelysäännökset on sitten vielä asia erikseen. Asunto-osakeyhtiölakiin otettiin lunastuslausekkeen osalta pakottavat menettelysäännökset. Tästä oli seurauksena se, että lunastusriidat ainakin hovioikeustasolla romahtivat karkeasti arvioiden kymmenesosaan tai viidesosaan aikaisemmasta. Tyyppipakkosääntelykin voi siis olla varsin tehokasta, kun kaikki tietää, miten sääntely toimii. Toki kaikki ei tähän pakottavaan muottiin uppoa siitä syntyy sitten tappioita, kun asiat joudutaan hoitamaan osakasopimuksen ym. järjestelyiden kautta (mutta monesti hoidettaisiin kyllä muutenkin). **Vesa Rasinaho:** Näyttää siltä että häviän tämän argumentaation, eikä asia lopulta ole kovin merkittävä niin kauan kuin osakassaopimuksissa voi sopia muunlaisista rajoitteista (kunnes Pönkä ilmaantuu mukaan keskusteluun). Varmaan edelleenkehitetyn tyyppipakon kanssakin pystyy elämään. Ja liberalisointi synnyttäisi kyllä todennäköisesti alkuvaiheessa oikeusjuttua. Mutta noin yleisesti ottaen kannatan liberaaleja ratkaisuja.

3.15 Osakkeen luovutettavuutta koskevat yhtiöjärjestysmääräykset

Ehdotus. Pitäisikö lunastus- ja suostumuslausekkeiden lisäksi sallia muut osakkeen luovutettavuutta koskevat yhtiöjärjestysmääräykset? (**Markus Oikeusministeriö**)
Kannatus: 2 ääntä puolesta/1 vastaan.

Perustelut. Esimerkiksi oikeuskäytännössä hyväksytyn "myrkkypillerin" selkeää sallimista sekä ns. "drag-along" ja "tag-along" lausekkeitä on pidetty käytännössä tarpeellisina.

Kommentit. Jukka Mähönen: Kannatettava ehdotus. Ks. myös kommenttini edellisessä kohdassa.

3.16 Omien osakkeiden hankinnan rahoittaminen

Ehdotus. Pitäisikö omien osakkeiden hankinnan rahoituskielto rajoittaa vain julkisia osakeyhtiöitä koskevaksi? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 10 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut: On ehdotettu, että omien osakkeiden hankinnan erityinen rahoituskielto (OYL 13:10 §) koskisi vain julkisia osakeyhtiöitä. Tällöin omien osakkeiden hankinnan rahoituksen sallittavuutta yksityisissä osakeyhtiöissä arvioitaisiin yhtiön edun ja laittoman varojenjaon sääntelyn kannalta. Yrityskaupoissa on kyse käytännössä lähes aina yksityisistä osakeyhtiöistä. Julkisia osakeyhtiöitä koskevaan EU-sääntelyyn perustuvan, Suomessa myös yksityisiä osakeyhtiöitä koskevan kiellon soveltamisalan epätarkkuuteen törmätään käytännössä lähes kaikissa yrityskaupoissa, joissa toteutetaan kohdeyhtiön osakekaupan rahoittaminen sekä kohdeyhtiöiden uudelleenrahoittaminen. Säännöksen mukaan kielletty saattaa olla jopa sellainen tilanne, jossa kohdeyhtiön myyjä sijoittaa osan saamastaan kauppahinnasta takaisin ostajayhtiön (=kohdeyhtiön emoyhtiö) osakkeisiin. Epäselvyyttä aiheuttaa, mitä säännös tuo lisää laitonta varojenjakoja koskevaan sääntelyyn ja mikä näiden säännösten keskinäinen yhteys on.

Yhteenveto kommentteista. Ehdotusta pidettiin perusteltuna ja sen arvioitiin helpottavan yritysjärjestelyjen toteuttamista. Lisäksi todettiin, että yhtiön lainanantoa koskevan sääntelyn ollessa riittävällä tasolla, omien osakkeiden hankinnan rahoituskielto on tarpeeton. Ehdotuksen toteuttamisen kannalta tärkeänä pidettiin sen selventämistä, miten yleiset yhtiöoikeudelliset periaatteet rajoittavat lainan tai vakuuden antamista. Myös työntekijöiden osakkeiden hankinnan rahoitukseen liittyvää poikkeusta (OYL 13:10.2 §) ehdotettiin selvennettäväksi.

Kommentit

Jukka Mähönen: Aivan loistava ehdotus. Nykysäännöksen järjettömyyttä osoittaa Markuksen viimeinen esimerkki - tuollainen tulkintahan on ihan päätön käytännön yritysjärjestelyjen toteuttamisen kannalta. **Veikko Vahtera:** Lienee aiheellista, mutta tällöin pitää kyllä avata sitä, miten ja millaisissa tilanteissa yleiset yhtiöoikeudelliset periaatteet rajoittavat lainan tai vakuuden antamista. Toinen tämän teeman osalta esiin noussut seikka koskee myös sitä, mikä työntekijöitä koskevan poikkeuksen laajuutta ja koskeeko se toimitusjohtajaa. Tästähän on meillä oltu erimielisiä. **Taru Päivike:** Yksityisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden hankintaan ei pidä laittaa rajoituksia. Omien osakkaiden hankinta on erittäin perusteltua ennen kaikkea suku-

polvenvaihdosten rahoitusjärjestelyissä. Tällä hetkellä riittää, että yksikin osake on "ulkona" osakkeenomistajilla, muutoin yksityinen osakeyhtiö voi hankkia itselleen yhtiön osakkeita, ja mitätöidä osakkeet tarvittaessa. **Markus Oikeusministeriö:** Tämä ehdotus ja siihen liittyvät kommentit koskevat omien osakkeiden hankinnan rahoittamista. Viittaatko kommentillasi omien osakkeiden suurimpaan sallittuun määrään? Yksityisten yhtiöiden osaltahan edellytetään, että yhtiö ei saa hankkia tai lunastaa kaikkia omia osakkeitaan. Julkisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden hankkimisrajoituksesta (10 %) keskustellaan ehdotuksen 29. kohdalla. **Satu Grekin:** Rahoituskiellon rajoittaminen vain julkisiin osakeyhtiöihin on perusteltua tässä keskustelussa esitetyistä syistä. Uskon muutoksen helpottavan yritysten omistajanvaihdoksia erityisesti suvun sisäisesti toteutettuna.

Vesa Rasinaho: Koko rahoituskieltosäännös perustuu väärinkäsitykseen. Ongelma ei ole se, rahoittaako yhtiö omien osakkeiden hankintaa vai jotain muuta. Jos yhtiö varmistaa takaisinmaksun tai riskinotto on liiketaloudellisesti järkevää (korkeampi korko riittävä jne), siitä vaan, jos taas lainanannolla yhtiön rahat tosiasiallisesti varastetaan, on ihan sama mihin tarkoitukseen laina on annettu. Kun yhtiön lainanantoa koskeva yleinen sääntely on hyväksyttävällä tasolla (kuten mielestäni on), tätä säännöstä ei tarvita mihinkään. **Jukka Mähönen:** Vesan vastaus vastaa omia ajatuksenkulkujani eli komppaan. **Mikko Reinikainen:** Vesa kirjoittaa jälleen fiksusti ja asiaa. **Matti J. Sillanpää:** Kannatan ehdotusta, nykyinen säännös aikaansaa vain turhia ongelmia yksityisten yhtiöiden osalta. Perusteluissa olisi toki hyvä vähän avata menettelytapoja näiden osalta kuten Veikko ehdottaa.

3.17 Julkisen osakeyhtiön omat osakkeet

Ehdotus. Pitäisikö julkisen osakeyhtiön hallussa olevien omien osakkeiden suurinta sallittua määrää nostaa? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 9 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Lain mukaan julkisen osakeyhtiön ja konsernin hallussa saa olla samanaikaisesti enintään 10% kaikista osakkeista (OYL 15:11 §). Mitätöimällä osakkeitaan yhtiö voi hankkia lisää omia osakkeitaan. Omien osakkeiden hankkimista koskevaa EU:n direktiiviä on muutettu siten, että kansallisesti voidaan sallia suurempikin omien osakkeiden osuus.

Yhteenveto kommentaareista. Nykyistä rajoitusta ei pidetty käytännössä suurena ongelmana. Käytännössä lisää dokumentaatiota aiheuttavalle rajoitukselle ei kuitenkaan nähty tarvetta ja sen poistamisen katsottiin olevan linjassa lain yleisen kehittämisen (sopimusvapauden lisäämisen ja sääntelyn sujuvoittamisen) kanssa.

Kommentit

Jukka Mähönen: Ei taida olla huutavaa tarvetta pörssi-yhtiöissä nykymaailmantilanteessa? **Veikko Vahtera:** Suurta ongelmaa tässä ei sinänsä ole, koska osakkeita voidaan mitätöidä ja sitten taas hankkia uusia. Tosin voidaan täysin aiheellisesti kysyä, onko tällaiselle sääntelylle rajoittavalle erityistä/mitään tarvetta. Luulen, että pitkällä aikavälillä meillä on kuitenkin jonkin verran julkisia yhtiöitä, jotka ovat hankkineet elinkaarensa aikana yli tuon 10 %:n määrän. Parhaillaankin taitaa olla ainakin yhdellä yhtiöllä sellainen omien osakkeiden ostotarjous menossa, joka ylittää sallitun määrän moninkertaisesti. **Jyrki Oikeusministeriö:** Osakeyhtiölain kehittämisen lähtökohtana on pidemmän aikaa ollut sopimusvapaus. Jos tätä linjaa edelleen jatketaan, on hyvä aika ajoin arvioida, onko olemassa olevien rajoitusten säilyttämiseen

enää aiheita. Kysymys on siis myös siitä, miten loogisesti ja ripeästi pidämme osakeyhtiölain ajan tasalla - "palvelulupauksestamme", joku voisi muotoilla... (jatkuvasti muuttuva sääntely ei tietenkään voilla itse tarkoitus, se vaikeuttaisi ennakoitavuutta, aiheuttaisi muutuskustannuksia, jne). **Vesa Rasinaho:** Tämä ei ole iso asia, mutta aiheuttaa käytännössä lisää dokumentaatiota. Yleisesti kaikki täysin mielivaltaiset ja heikosti perustellut rajat pitäisi poistaa. Kannatan siis poistamista. **Jukka Mähönen:** Jos näette, että liberaalisoiselle on käytännön tarvetta, toki on syytä poistaa. Yhtiökäytännössä ongelmaa ei näytä olevan. Näyttää siltä, että osakkeet mitätöidään sopimusperusteisesti hankintapäätöksen mukaisesti jo osakkeenomistajan kädessä, jolloin osakkeet eivät tule koskaan yhtiön haltuun eikä OYL 15:12 § tule sovellettavaksi. Tämä tarkoittaa, että mitään rajoituksia ei käytännössä ole. En tunne menettelyn hankaluutta verrattuna siihen, että osakkeet tulisivat yhtiön haltuun vapaasti. **Hannu Ylänen:** Kannatan myös tuon sallitun määrän rajan nostamista. Samoilla linjoilla perusteluiden osalta kanssanne.

3.18 Selvitystila, kun yhtiöllä ei ole toimikelpoista hallitusta

Ehdotus. Pitäisikö pakkoselvitystilaperusteita rajoittaa siten, että yhtiö asetetaan hallituksen jäsenten vähentymisen perusteella PRH:n aloitteesta selvitystilaan vain, jos yhtiöllä ei ole yhtään hallituksen jäsentä? (**Markus Oikeusministeriö**) Kannatus: 3 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Toimivaltaisen hallituksen puuttuminen voidaan rekisterimerkintöjen perusteella todeta kiistatta silloin, kun rekisteriin ei ole merkitty yhtään hallituksen jäsentä. Muissa tapauksissa edellytyksiä menettelyn aloittamiseen rekisteriviranomaisen toimesta ei voida koneellisesti selvittää. Lisäksi voitaisiin selvittää sitä, että PRH:n ei tarvitse muissa tapauksissa oma-aloitteisesti seurata yhtiöiden hallitusten toimikelpoisuutta. Näissä muissa tapauksissa selvitysmenettelyn aloittaminen perustuisi aina sellaisen muun tahon hakemukseen, jonka oikeus saattaa riippua asianmukaisesta rekisteröinnistä tai selvitystilaan määräämisestä. Hakijan pitäisi esittää selvitys selvitystilaan asettamisen perusteesta. Hakijana voisi olla esim. yhtiön hallituksen jäsen, tilintarkastaja, osakas tai yhtiön velkoja.

Yhteenveto kommentteista. Keskustelijat kannattivat toimikelpoisen hallituksen puuttumiseen liittyvän PRH-aloitteisen selvitystilan rajaamista niihin tilanteisiin, joissa rekisteriin ei ole merkitty yhtään hallituksen jäsentä. Koska pitkäaikainen hallituksen puuttuminen voi aiheuttaa ongelmia (esim. haasteen toimittaminen yhtiölle), tarpeellisenä pidettiin, että kuka tahansa voisi pakottaa yhtiön nimeämään vastuuhenkilön.

Kommentit

Christian Björkman: Tämä kuulostaa erittäin toimivalta idealta ja olisi hyvä parannus. **Taru Päivike:** Samaa mieltä Björkmanin kanssa. Hyvä ehdotus, että yhtiö laitetaan selvitystilaan viranomaisten toimesta, jos hallituksessa ei ole ainuttakaan hallituksen jäsentä esim. puolen vuoden aikana. Haasteena voi olla kuitenkin tilanteet, jossa yksin hallituksessa oleva yrittäjä kuolee äkillisesti, eikä uutta jatkajaa ole ehditty valita eikä uutta hallitusta ole ehditty muodostaa, ja yritystoiminta on muuten kannattavaa ja toiminnassa. **Vesa Rasinaho:** Pitkäaikainen hallituksen puuttuminen voi aiheuttaa ongelmia jos kukaan ei vastaa yhtiön toiminnasta. Voi jopa olla ettei haastetta saataisi toimitettua yhtiölle. Eli sääntelyn pitäisi olla että kuka tahansa voisi pakottaa yhtiö nimeämään joku vastuuhenkilö (vaikka yksikin). Jos ei nimetä, sitten pakkoselvitystila, omistajien henkilökohtainen vastuu tms. sanktio. Se mitä voisi keventää, on PRH:n oma aloitteinen velvollisuus tehdä mitään. Esimerkiksi toimimat-

toman pöytälaatikkoyhtiön osalta ei tuntuisi isolta ongelmalta, ettei sillä ole hallitusta vaikka vuosiin. **Mikko Reinikainen:** Samaa mieltä kuin Vesa. **Hannu Ylänen:** Kannatettava ehdotus.

3.19 Oman pääoman negatiivisuus -merkinnän poistaminen

Ehdotus. Pitäisikö lakia muuttaa siten, että oman pääoman negatiivisuus-merkinnän poistamiseen riittäisi, että oma pääoma on positiivinen? (**Markus Oikeusministeriö**)
Kannatus: 8 ääntä puolesta/0 vastaan.

Perustelut. Lain mukaan yksityisen osakeyhtiön koko oman pääoman menettäminen on ilmoitettava kaupparekisteriin (OYL 21:23 §). Rekisterimerkinnän poistaminen edellyttää, että yhtiön oma pääoma on yli puolet osakepääomasta. Merkinnän poistamisen edellytystä on pidetty epäloogisena ja tarpeettoman ankarana.

Yhteenveto kommentaareista. Suurin osa keskustelijoista oli sitä mieltä, että oman pääoman negatiivisuus -merkinnän poistamiseen riittäisi, että oma pääoma on positiivinen. Harkitsemisen arvoisena pidettiin myös sitä, että merkinnän tekemiselle asetettaisiin kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa ilmoitus on tehtävä, jos negatiivisuutta ei saada poistettua.

Keskustelussa esitettiin myös, että negatiivisen oman pääoman ilmoitusvelvollisuudesta luovuttaisiin kokonaan, koska se voi johtaa yrityksen konkurssiin ja käytännössä yrityksen luottokelpoisuutta arvioidaan nykyisin usein muilla perusteilla. Rekisterimerkinnästä luopumisen katsottiin toisaalta heikentävän yhtiön velkojien suojaa.

Kommentit

Lassi Mäkinen: Lainkohta negatiivisen oman pääoman ilmoittamisesta kaupparekisteriin pitää kumota. Tämä ilmoittaminen ei paranna velkojansuojaa vaan huonontaa sitä, koska yhtiön kumppanit saattavat sen vuoksi lopettaa toimitukset ja tämä johtaa konkurssiin sekä velkojien saamisten nollautumiseen. Osakeyhtiö voi pysyä hengissä vuosia, vaikka sen oma pääoma on negatiivinen, kunhan se pitää huolen maksukyvyystään. Yhtiö voidaan asettaa konkurssiin vain, jos siitä tulee pysyvästi maksukyvytön, mutta ei sillä perusteella, että sen oma pääoma on negatiivinen. Negatiivinen oma pääoma ei luotettavasti ennusta sitä, että yritys tulee maksukyvyttömäksi, koska tuloslaskenta ja kassavirtalaskenta ovat kaksi aivan eri asiaa. **Jukka Mähönen:** Eikö voitaisi vihdoinkin päästä eroon pakkoselvitystilasäännöksen poistamisen traumaista eikä yrittää lyödä paikkaa paikan päälle, kun pohja on epäonnistunut itsessään? Kannatan OYL 20:23:n 1 ja 2 momentin kumoamista kokonaan. **Jyrki Oikeusministeriö:** Selvennykseksi: Jukka ehdottaa, että yksityisten osakeyhtiöiden osalta luovutaan kokonaan pääoman menetyksestä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja siihen liittyvästä selvitys-, raportointi- ja tilintarkastusvelvollisuudesta - jotka ovat täysin kansallista, historiallisesti ruotsalaisperäistä sääntelyä. Käytännössä yksityisen osakeyhtiön luottokelpoisuus/riskiarviointia tehdään jatkuvasti (online) muilla kriteereillä kuin pakkoselvitystilaperusteilla, jotka ovat perua aiemmalta ajalta, jolloin ajantasaisen yritysinformaation avoimuus ja analysointikeinot eivät olleet nykytasolla. Jos Jukan ehdotus toteutettaisiin, pakkoselvitystilasäännökset koskisivat vain julkisia osakeyhtiöitä EU-direktiivin pakottavien vaatimusten täyttämiseksi.

Veikko Vahtera: En tiedä, onko rekisteri-ilmoitusta koskeva velvollisuus mitenkään epäonnistunut. Ensinnäkin lienee kohtuullista, että yhtiö on velvollinen informoimaan sopimuskumppaneitaan siitä, jos toimintaa harjoitetaan sopimuskumppaneiden riskillä. Se on sitten sopimuskumppaneiden asia haluavatko jatkaa yhteistyötä ja millaisilla maksuehdoilla. Toiseksi minun käsityksen mukaan oman pääoman menettämistä koskevat tiedot saadaan luottotietoyritysten kautta ja näitä esimerkiksi tavarantoimitajat nykyisin kohtuullisen paljon seuraavatkin. Oma ongelma taitaa olla se, että rekisteri-ilmoituksen tekemisestä merkintään kuuluva rekisteröinti-aika voi olla jopa viikkoja. Oman pääoman menettämistä koskevan rekisteri-merkinnän poistamiseen kyllä riittäisi se, että oma pääoma on plussalla. Sillä onko oma pääoma puolet osakepääomasta vai ei, ei ole velkojien kannalta juuri merkitystä. Muutos myös poistaisi tarpeen alentaa osakepääomaa merkinnän poistamiseksi joissain tapauksissa. **Veikko Vahtera:** Sen verran vielä lisäyksenä, että asianajajilta saamieni tietojen mukaan yhtiön velkojat kyllä aika usein vaativat konkurssin jälkeen tämän perusteella hallitukselta vahingonkorvausta. Jutut kuulemma useimmiten kuitenkin sovitaan. Velkojansuojakeinona tämä ei siten ole ainakaan tarpeeton. Retorisesti voisi kysyä, saavatko velkojat nykyään liikaa suojaa tilanteessa, jossa yhtiöllä ei ole omaa pääomaa siten, että rekisteri-ilmoitusvelvollisuudesta voitaisiin kokonaan luopua. Tuo Jyrkin huomio on kyllä paikkansa pitävä, että luottokelpoisuutta arvioidaan pääasiallisesti muilla kriteereillä kuin oman pääoman menettämällä. On kuitenkin tilanteita, joissa ajantasaisia arviointivälineitä ei ole tai ne eivät toimi.

Lassi Mäkinen: Velkojansuojan kannalta tärkeintä on, että yhtiö ei mene konkurssiin vaan pystyy jatkamaan toimintaansa talouden notkahduksesta huolimatta. Jos negatiivinen oma pääoma ilmoitetaan kaupparekisteriin, yhtiön olemassaolo vaarannetaan ja velkojat menettävät saataviaan. Jos juristit vaativat hallitukselta vahingonkorvauksia konkurssitilanteissa, tässä negatiivisen oman pääoman ilmoittamatta jättämisestä käytetään keppihevosenä. Lainsäädännössä ei saa olla tällaisia koukkuja. **Vesa Rasinaho:** Vaikka Lassin esittämä onkin totta, se on mielestäni vain kolikon toinen puoli. Jos mitään kontroleja ei olisi, ts. tilinpäätökset eivät olisi julkisia ja yhtiötä saisi pitää laillisesti "kuralla" meillä varmaan yleistyisivät yhtiöt, jotka on omistajan toimesta perustettu suoraan ylivelkaisina. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin "take the money and run" tyyppisen liiketoiminnan. Uskon että Lassin ehdotusten kattava toteuttaminen johtaisi backlashiin, jossa esim. johdon ja osakkeenomistajien vastuuta ja vastuun samastusta kiristettäisiin. Minulle jää vähän epäselväksi, onko Lassin mielestä esim. pienyrittäjän asiakas oikeutettu mihinkään suojaan sellaista yrittäjää vastaan joka minkä tahansa vastuun realisoituessa laittaa firman konkurssiin ja perustaa uuden. Olen sinällään Lassin kanssa samaa mieltä siitä, että lainsäädäntöä pitäisi kehittää edelleen pienyhtiöystävälliseksi mutta tämä pitäisi tehdä myös muiden tahojen kuin yrittäjän omaa suojaa ajatellen. **Lassi Mäkinen:** Jos yhtiön oma pääoma on negatiivinen, yhtiön talous ei välttämättä ole "kuralla". Ainakaan oman pääoman negatiivisuus ei kerro juuri mitään yhtiön huonosta terveydentilasta. Oma pääoma syntyy osakepääomasta ja voittovaroista sekä jossakin määrin erilaisista rahastoista. Suurin erä on yleensä voittovarot. Tämä erä voi vaihdella suuresti tilikausittain riippuen kunkin tilikauden tuloksesta. Voitto tai tappio kirjataan aina omaan pääomaan. Tuloslaskelman voitto tai tappio lasketaan siten, että suoriteperusteisista tilikauden tuotoista vähennetään niihin kohdistetut kulut. Tämä kohdistaminen on ongelmallista. Kaikkein vaikeinta on kohdistaa käyttöomaisuuden hankintamenot. Tilinpäätösdirektiivi edellyttää suunnitelmapoistojen käyttämistä käyttöomaisuuden hankintamenon kirjaamisessa kuluksi. Suunnitelmapoistot tarkoittavat sitä, että yrityksen johto päättää käyttöomaisuushyödykkeen hankintahetkellä, kuinka kauan ja missä tahdissa tämä hyödyke tuottaa tuloa tulevina tilikausina. Poistot määräytyvät tämän päätöksen perusteella. Kukaan ihminen ei kykene etukäteen tietämään käyttöomaisuushyödykkeen vaikutusaikaa, joten poistolaskenta on epämääräistä ja silloin tuloskin on mitä sattuu. Kun tämä tulos kirjataan omaan pääomaan,

se on virheellinen kuva osakkeiden käyvistä arvosta. Oman pääoman negatiivisuus on harhaa. Suomessa kaiken tämän lisäksi rikotaan tilinpäätösdirektiiviä, kun poistot lasketaan elinkeinoverolain poistosäännösten mukaisesti. Ne ovat kaavamaiset ja siten varmasti virheelliset. Mielestäni yrittäjät eivät saa tehdä rikoksia, mutta väitän, että yrittäjät ovat tämän maan rehellisintä joukkoa. Muutama vilunkia tekevä liike mies pilaa yrittäjien mainetta, mutta suurin osa yrittäjistä noudattaa lakeja pilkun tarkasti ja palvelee asiakkaitaan tunnollisesti. En muista tulleeni kaltoin kohdelluksi pienyrityksissä, mutta varsin usein suuret yritykset ovat luikerrelleet vastuusta ja joskus jopa huijanneet minua. Mistä tämä ilmiö johtuu? Siitä, että pienyrityksellä on kasvot. **Jyrki Oikeusministeriö:** @Lassi: Korkein oikeus on jo aikaa sitten oikaisut vanhempaa, tarpeetonta epävarmuutta herättänyttä käytäntöään vahingonkorvausvastuusta oman pääoman menetystilanteessa - todennäköisesti kaikki yrittäjät ja yritysten sidosryhmät eivät vielä tiedä muutoksesta. **Lassi Mäkinen:** Aina-kaan minä en tätä tiennyt. Kiitos tiedosta.

Vesa Rasinaho: Riittäisikö negatiivisen oman pääoman rekisteröintiin se, että asetetaan jokin kohtuullinen ilmoitus aika menetyksen havaitsemisesta lukien ja jos negatiivisuus korjataan ilmoitusajan kuluessa, ilmoitusta ei tarvitse tehdä. Ilmoituksen saisi pois toimittamalla PRH:lle sellaisen oman pääoman korotuspäätöksen (tai pääomalainasopimuksen) joka vastaa vähintään vajeen määrää. Jälkimmäinen ratkaisisi sen ongelman, että juuri kenelläkään ei ole mahdollisuutta tehdä välitilinpäätöksiä negatiivisuuden poiston osoittamisesta ja vuosi on pitkä aika odottaa. Eli kevyin mahdollinen menettely merkinnän poistoksi. Kuten Veikko, en kannata koko sääntelyn poistamista, kyllä yhtiön ainakin kroonisen ylivelkaisuuden pitää jotenkin ilmetä. Mutta olen avoin vaihtoehtoisille ratkaisuille. **Jukka Mähönen:** Vesan ajatus on erittäin harkitsemisenarvoinen. Jos sääntely säilytetään, sen pitää olla mahdollisimman selkeä ja yrittäjäystävällinen. Voitaisiinko siis ajatella tällaista määräaika, esim. kolmea kuukautta, ja palaamista lainmuutosta edeltäneeseen yksinkertaiseen sääntelyyn? **Veikko Vahtera:** Määräaika olisi varmaan perusteltu ja poistaisi johdon pohdintaa siitä, paljonko voidaan ilmoitusta kohtuudella lykätä. Kuten jo aiemmin totesin, niin nykyisellään rekisteriviranomaiselta kuluva aika voi olla useita viikkoja (olen kuullut viidestä), ei siis nykyiselläänkään nämä negatiiviset pääomat reaaliaikaisesti tule sopimusvelkojen tietoon. Jukan esille nostama 3 kk on kyllä riittävä aika saada oma pääoma plussalle, jos siihen on oikeasti edellytyksiä. Sitten on tietysti muistettava se, että esimerkiksi toimintaan nähden alipääomitetut yhden- tai harvainyhtiöt saattavat toiminnan alkuvuonna ottaa tietoisesti riskin ja olla tekemättä merkintää, vaikka oma pääoma onkin menetetty. Tällöin hallituksen jäsenenä olevat omistajat tekevät tietoisesti henkilökohtaisen riskinoton, kun luottavat yrityksen kannattavuuteen ja maksukykyyn säilymiseen pitkällä aikavälillä eivätkä halua kuuluttaa tällaista ikävää asiaa. **Lassi Mäkinen:** Yhtiön oma pääoma voi olla negatiivinen useita vuosia ja silti se koko tämän ajan kykenee maksamaan kaikki velkansa eräpäivinä. Negatiivinen oma pääoma ei ole asiallinen viite siitä, että yhtiö olisi ajautumassa konkurssiin. Mutta negatiivisen oman pääoman ilmoittaminen kaupparekisteriin saattaa johtaa konkurssiin. Negatiivisen oman pääoman ilmoittamisvelvollisuus heikentää velkojensuojaa. **Mikko Reinikainen:** Kannatan Vesan ehdotusta.

Lassi Mäkinen: Negatiivinen oma pääoma ei tarkoita ylivelkaisuutta. Ylivelkaisuus on sitä, ettei kykene maksamaan velkojaan takaisin sovitussa aikataulussa. Oma pääoma ei vaikuta mitenkään maksukykyyn. Yritys menee konkurssiin, jos se tulee pysyvästi maksukyvyttömäksi. Yritys, joka on tuottanut vuosien ajan tappiota niin paljon, että oma pääoma on muuttunut negatiiviseksi, välttää konkurssin, jos se kykenee maksamaan velkansa velkojia tyydyttävällä tavalla. Yritys, joka on tuottanut vuosien ajan voittoa niin paljon, että se on erittäin vakavarainen, saattaa ajautua konkurssiin, koska sillä ei ole rahaa maksaa velkojaan sovitussa aikataulussa. Yrityksen varat saattavat olla sellaisessa muodossa, että sitä ei kyetä riittävän nopeasti

muuttamaan rahaksi. Mitään oman pääoman negatiivisuudesta ilmoittamista ei tarvita, koska oma pääoma ei ilmaise, että yritys olisi ajautumassa konkurssiin, mutta ilmoittaminen itsessään voi aiheuttaa konkurssin. **Vesa Rasinaho:** Yleensä kai maksukykyarviossa kiinnitetään huomiota yhtäältä lyhyen ajan maksukykyyn johon Lassi viittaa ja toisaalta pitkän ajan tilannetta kuvaavaan vakavaraisuuteen. Lassi tuntuu sivuuttavan vakavaraisuuden merkityksen kokonaan. Kuitenkin mm. pankit yritysrahoituksessa arvioivat maksukykyä ja asettavat usein ns. vakavaraisuuskovenantin, jossa arvioidaan velan ja oman pääoma suhdetta. Miksi pankit tekisivät näin, jos vain lyhyen aikavälin maksukyvyllä on merkitystä? Pankkien usein asettaessa omavaraisuusedellytyksen jonnekin 25-30% välille, ei lainsäätäjän edellyttämä 0% (mutta ei alle) omavaraisuusaste on aika lievä edellytys. Mielestäni pitää kyllä esittää paremmat perustelut kuin tässä keskustelussa on esitetty, miksei vakavaraisuudella ole väliä. Toinen asia on, tase ei aina anna oikeaa kuvaa varojen määrästä, jolloin myös tasepohjainen vakavaraisuusarviointi menee metsään. **Lassi Mäkinen:** Vakavaraisuus ei millään tavoin kuvaa maksukykyä. Sitä paitsi olen koko ajan puhunut pitkän aikavälin maksukyvyistä, kun olen puhunut kassasuunnittelusta. Mielestäni maksukykytestin ulottuvuuden tulee olla 12 kuukautta varojen maksuhetkestä eteenpäin. En ole sivuuttanut vakavaraisuuden merkitystä, vaan todennut sen, että sitä ei voida riittävällä tarkkuudella laskea. Oikeastaan sen laskenta on hyvin epämääräistä, kuten olen kertonut. Olen monesti tavannut pankinjohtajia ja jopa pörssiyritysten johtajia, jotka eivät ymmärrä tuloslaskelmasta ja taseesta juuri mitään. Pankinjohtajat toimivat vanhojen käytäntöjen mukaisesti käsittämättä, mitä se merkitsee. Edes pankit eivät enää rakenna toimintaansa vakavaraisuuden perustalle vaan maksukyvyille. Tästä johtuen esimerkiksi Nordea myi muutama vuosi sitten kaikki kiinteistönsä. Se oli historiallinen tapahtuma, koska minun nuoruudessani pankki olisi menettänyt luottavuutensa, jos se olisi toiminut tällä tavalla. Nykyisin kuitenkin pankit haluavat sijoittaa kaikki varansa tuottaviin kohteisiin eikä tehottomana pönöttäviin kiinteistöihin. Taseesta vielä totean sen, että suomalaisen yrityksen tase ei milloinkaan anna oikeaa ja riittävää kuvaa varojen määrästä, mikäli yrityksellä on käyttöomaisuutta. **Vesa Rasinaho:** En ole itse havainnut pankkien laajassa mittakaavassa luopuneen tasepohjaisista vakavaraisuuskovenantista yritysrahoituksessa. Vaikka tasepohjainen vakavaraisuusarviointi sisältää arvostukseen liittyviä ongelmia, näyttäisi siltä että parempia malleja ei vielä ole. Se että vakavaraisuuden arviointi on vaikeaa, ei mielestäni suoraan johda siihen, että minkäänlaisia vakavaraisuusedellytyksiä yhtiöille (joilla on rajoitettu vastuu) ei asetettaisi. **Lassi Mäkinen:** Kovenantit koskevat vain suuryhtiöitä ja joskus harvoin myös keskisuuria. Mikro- ja pienyritysten rahoituksessa pankit eivät sellaisia hyväksy. Yleensä pienyhtiöissä vaaditaan osakkaiden omaisuuden panttauksia ja henkilökohtaisia takauksia. Suomessa on keskisuuria ja suuria yrityksiä vain alle yksi prosentti kaikista yrityksistä. Yhtiölainsäädäntöä on kehitettävä siten, että se palvelee mahdollisimman hyvin enemmistöä yhtiöistä eikä vähemmistöä. EU:n small business act puhuu "pienet ensin" -periaatteesta, joka edellyttää pienimpien yhtiöiden olosuhteiden huomioonottamista. Vakavaraisuuden laskemiseksi on olemassa parempi menettely kuin tase. Sen ideana on arvostaa kaikki omaisuuserät käypään arvoon, kun taseessa niiden arvot ovat kirjanpitoarvoja. Tämäkään menetelmä ei johda tarkasti oikeaan tulokseen, sillä käyttöomaisuuden arviointi on vaikeaa ja monesti talouskriisissä käyttöomaisuus myydään huomattavan alhaisilla hinnoilla ja monesti käyttöomaisuushyödykkeet eivät käy lainkaan kaupaksi. **Vesa Rasinaho:** Näkisin että Lassin vastauksen voisi nähdä niin, että pankit eivät hyväksy mikroyrityksissä omistajan rajoitettua vastuuta, vaan edellyttävät rajatonta vastuuta omalla omaisuudella. Siihen nähden tasepohjainen vakavaraisuuskovenantti on kevyt vaatimus. Jos pankit vaativat 25% omavaraisuusastetta keskisuurilta ja suurilta yrityksiltä ja rajoitetun vastuun poistamista pieniltä, lainsäätäjän edellyttämä 0% omavaraisuusaste kaikilta yhtiöiltä on hyvin kevyt vaatimus, joka kuitenkin edes hie-man kontrollon vakavaraisuuden säilyttämistä. Olen tosiaan ihan samaa mieltä että taseeseen liittyy paljon ongelmia ja sitä usein yliarvostetaan. Taseen käypään ar-

voon arvostamista pitäisi kai harkita. Ongelmaksi tulee verotus ja mahdollisesti lisääntynyt työmäärä. Mutta asiaa pitäisi kehitellä eteenpäin.

Jukka Mähönen: Kansainvälisesti on yleistä, että yritykseltä edellytetään sekä vakavaraisuutta että maksuvalmiutta. Tällainen solvenssitesti voi olla yleinen tai koskea nimenomaisesti varojenjako. Lienee kuitenkin aina niin, että solvenssitestiä ei voida johtaa suoraan tilinpäätöksestä. Tätä pitää todellakin kehitellä eteenpäin sekä tässä että kohdassa 20. **Matti J. Sillanpää:** Oman pääoman meno miinukselle on tärkeä tieto yrityksen sopimuskumppaneille - olkoonkin että se saattaa nopeuttaa konkurssia. OYL 21:23 on toiminut myös käytännössä: tiedän tapauksia, joissa rehellisesti toimivat tavarantoimittajavelkojat ovat nykysäännöksen perusteella saaneet yrityksen hallituksen jäseneltä (=omistajalta) merkittäviä vahingonkorvauksia juuri tämän säännöksen nojalla (esim. HHO 19.6.2013 nro 1798). Säännöstä olisi hyvä Jukan ehdottamalla tavalla täsmentää jollakin lyhyehkolla (esim. 3 kk) enimmäismääräajalla, joka selkiyttäisi tilannetta ja vähentäisi näyttöongelmia riitatilanteissa. Toisaalta normi pitäisi kirjoittaa niin, että ilmoitus tulee tehdä tätä nopeamminkin, jos tilanne on selvä/kriittinen. Mitä puolestaan tulee merkinnän poistamiseen, niin säilyttäisin nykyisen vaatimuksen puolesta osakepääomasta, jotta ei tulisi kiusausta ryhtyä "kikkailemaan" taseella nollan molemmin puolin. Parempi olisi olla selvästi plussalla ennen merkinnän poistamista. Jos päätettäisiin sallia kroonisesti ylivelkaisen yhtiön jatkaa toimintaansa ilman minkäänlaista rekisteristä löytyvää tietoa tästä asiantilasta, se saattaisi laajemminkin vaarantaa suomalaisten yhtiöiden luottokelpoisuutta/uskottavuutta ulkomailla. Monissa maissa on totuttu hyvinkin tiukkoihin säännöksiin ja jos tieto tällaisesta suomalaisten säännösten sallimasta tilanteesta leviäisi esim. jonkun suurehkon ulkomaisen sopimuskumppanin kärsiessä luottotappioita, koska ei tiennyt suomalaisen yhtiön olleen jo alun alkaen ylivelkainen, uutisoinnilla saattaisi olla laajempia vaikutuksia.

Lassi Mäkinen: Sillanpään oikeustapausesimerkki osoittaa negatiivisen oman pääoman ilmoittamisen tarpeettomuuden ja suoranaisten typeryyden. Jos yhtiö ilmoittaa, että sen oma pääoma on muuttunut negatiiviseksi, tästä on vain haittaa sekä tavarantoimittajavelkojille että muille velkojille. Jokainen velkoja haluaisi velallisen kykenevän jatkamaan toimintaansa. Kun ilmoitus tehdään, toiminnan jatkamiselle syntyy byrokratiasta johtuva este. Vaikka taseen oma pääoma on negatiivinen, se ei ehkä oikeasti ole negatiivinen. Ja vaikka se oikeastikin olisi negatiivinen, yhtiö saattaa hyvinkin kyetä maksamaan velkansa sovituksessa aikataulussa. Kun negatiivisuutta ei ole ilmoitettu ja yhtiö ajautuu konkurssiin, Sillanpään esimerkin mukaisesti tavarantoimittajavelkojen juristit ottavat ilmoittamattomuuden keppihevosekseen saadakseen päämiehilleen rahaa yrittäjältä, joka on ehkä menettänyt kaiken - usein jopa terveytensä. Tällaisen byrokraattisen keppihevosen synnyttäminen ei saa olla lain tarkoituksena. Suomalaisten yhtiöiden luottokelpoisuus ulkomailla koskee hyvin harvoja suomalaisia osakeyhtiöitä eikä tässä asiassa negatiivisen oman pääoman ilmoittamisella ole mitään merkitystä. Velkojille sekä Suomessa että ulkomailla tärkeintä on yhtiön maksukykyisyys tulevaisuudessa. **Lassi Mäkinen:** Havainnollistan negatiivisen oman pääoman merkitystä ja eroa kassavirtaan nähden valtion tilinpäätöksellä vuodelta 2014. Vuonna 2014 valtio tuotti tappiota 6,1 miljardia euroa. Oma pääoma oli 31.12.2014 negatiivinen -50,3 miljardia euroa, mutta kukaan ei siihen ole kiinnittänyt huomiota. Valtio ei ole osakeyhtiö, mutta jos olisi, pitäisikö sen negatiivinen oma pääoma ilmoittaa kaupparekisteriin. Ketä ilmoittaminen hyödyttäisi? Valtion kassavarat olivat 4,5 miljardia euroa 1.1.2014 ja 3,3 miljardia euroa 31.12.2014. Varat vähenivät siis 1,2 miljardia euroa. Valtion lainat lisääntyivät 5,7 miljardia euroa vuonna 2014. Kassan hupeneminen ja lainojen lisäys oli yhteensä 6,9 miljardia euroa. Tällä ei ole mitään tekemistä em. tappion kanssa. Suomen valtion luottoluokitus on ollut korkea, vaikka sen oma pääoma on ollut hurjan negatiivinen, kun sitä verrataan esimerkiksi vuosibudjetin summaan.

Veikko Vahtera: Kyllä velkoja kiistatta kärsii, kun hän on yhtiön varojen riittävyyteen luottaen myynyt tavaraa luotolla ja sitten yritys meneekin konkurssiin. Usein se voi johtaa luottotappioiden seurauksena terveeseen tavarantoimittajayrityksen konkurssiin. Kyllä tavarantoimittaja saa jatkaa luottomyyntiään rekisterimerkinnästä huolimatta, jos luottaa yrityksen maksukykyyn. Vastaavasti yhtiön hallitus voi olla tekemättä rekisteri-ilmoitusta, jos luottaa yhtiön maksukykyyn. Säännöksen rikkomisesta ei seuraa hallitukselle sanktioita, jos yhtiö ei mene konkurssiin. Näin moni tekeekin. Henkilöyhtiössä vastuunalainen kantaa tämän riskin koko ajan. Kyse on siitä, kumman tulee kantaa riski konkurssitilanteessa. Lainsäädännössä kai yleisesti pyritään rajoittamaan sellaisen yritystoiminnan harjoittamista, jossa riskit ulkoistetaan muille ja mahdolliset tuotot tulee itselle. Itse varsinaiseen pääkysymykseen vaikuttaa vielä se, mitä vähimmäisosakepääomalle tehdään. Jos se muutetaan yhteen euroon ja kun huomioidaan mahdollisuus alentaa osakepääomaa tappioiden kattamiseksi, ei 50 senttiä ole merkittävä velkojensuojan parannus nollaan euroon verrattuna. **Lassi Mäkinen:** Jos yhtiön oma pääoma on esimerkiksi muutama miljoona, tämä summa ei ole yhtiön pankkitilillä rahana. Se ei usein ole edes omaisuutta, jota voitaisiin myydä ja saada rahaa velkojen maksamiseen. Se saattaa myös olla pelkkää laskennallista harhaa. Silloin negatiivinen oma pääomakin saattaa olla pelkkää laskennallista harhaa. Olisi velkojien kannalta kohtalokasta asettaa tällainen yhtiö konkurssivaaraan tekemällä ilmoitus siitä, että oma pääoma on muuttunut negatiiviseksi. Tavarantoimittajat lyövät jarrut pohjaan, jos saavat tiedon tästä ilmoituksesta. Yhtiön kassavirta ohenee, koska ostoissa on siirryttävä käteismaksuihin. Rahat saattavat loppua, jolloin yhtiö on haettava konkurssiin ja velkojat jäävät nuolemaan näppejään. **Vesa Rasinaho:** Ymmärrän Lassin esittämän siten, että hänen mielestään tavarantoimittajat toimivat irrationaalisesti. Lassin mielestä negatiivinen oma pääoma ei haittaa ketään eikä mitään, jos siitä ei kerrota, mutta heti jos kerrotaan, yhtiö on konkurssissa. Jos kerran omalla pääomalla ei ole merkitystä, miksi sitten tavarantoimittajat lopettavat myynnin negatiivisen oman pääoman rekisteröineelle firmalle? Tavarantoimittajat ovat joko ääliöitä tai sitten negatiivinen oma pääoma on ihan oikea vaaran merkki ja reagointi. Jos tavarantoimittajat ovat idiootteja, en kyllä tiedä mikä laki siihen auttaisi. Itse uskon että keskimäärin yritykset toimivat tämänkaltaisissa asioissa aika rationaalisesti.

Lassi Mäkinen: Vesa Rasinaholla on epämiellyttävä tapa tulkita sanojani toisiksi kuin olen sanonut. En pidä tällaisesta keskustelutavasta. Vastaan Rasinahon väitteisiin, mutta en lähde tulkitsemaan hänen sanojaan. En väittänyt, että tavarantoimittajat toimivat irrationaalisesti. Tavarantoimittajien johtohenkilöt, kuten me kaikki muutkin ihmiset, toimimme usein tunneperusteisesti. Mitä suurempi päätös on kysymyksessä, sitä todennäköisemmin se tehdään tunteella mutta jälkikäteen perustellaan järjellä. En vielä ole tavannut ihmistä, joka aina toimisi järkevästi. En myöskään sanonut, että oma pääoma ei haittaa ketään eikä mitään, jos siitä ei kerrota, mutta heti jos kerrotaan, yhtiö on konkassa, kuten Rasinaho väitti. Oman pääoman negatiivisuus ei tarkoita sitä, että yhtiöllä on uhka ajautua konkurssiin. Jos siitä ilmoitetaan, tavarantoimittajat saattavat tulkita sen niin, että yritys on konkurssikypsä, ja alkavat vaatia käteismaksuja. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa käteisvarat loppuvat, jolloin yhtiö joutuu konkurssiin. Tästä taas yleensä seuraa se, että velkojat eivät saa kaikkia saataviaan ja tavarantoimittajat menettävät asiakkaan. Johtopäätös tästä on, että negatiivisen oman pääoman ilmoittaminen heikentää velkojensuojaa eikä siitä muillekaan sidosryhmille ole osoitettavissa hyötyjä. **Vesa Rasinaho:** Pahoittelen Lassille jos kommenttini oli kulmikas. Kun pystyn osallistumaan keskusteluun vain vapaa-ajalla, aikarajoite rajoittaa ikävä kyllä kommentoinninlaatua. Kuitenkin totean, että jotta sivistynyt keskustelu voisi edetä, on nimenomaan tärkeää korjata, jos keskustelukumppani on ymmärtänyt jotain väärin, eikä lopettaa keskustelua siihen. Koska siis ymmärsin Lassin väärin, lopputulos on, etten edelleenkään ymmärrä täysin Lassin ajatuksia vakavaraisuudesta. Ilmeisesti sillä on siis merkitystä, mutta mikä

sen merkitys Lassin ajattelussa on, ei minulle täysin aukea. Toki Lassin (ymmärtämäni) vastaväite, että oman pääoman puolustajat eivät perustele omia kantojaan, on ihan legitiimi kysymys. Jos lailla rakennetaan julmetun raskas tasepohjainen systeemi, sille ja sen tarkoitusperille voidaan hyvin peräänkuuluttaa erinomaiset perustelut. Itse näen vakavaraisuuden tärkeäksi siksi, että jos mitään vakavaraisuusrajoitteita ei ole, yhtiöt voivat ryhtyä erilaisiin "quick cash" -järjestelyihin, kotiuttaa rahat nopeasti osinkona ja antaa yhtiön kituuttaa konkurssiin joskus parin vuoden kuluessa, jolloin on vaikea väittää, että parin vuoden takainen osingonjako aiheutti jo silloin vasta tulevaisuudessa ilmenneen maksukyvyttömyyden. Akateemisessa keskustelussa puhutaan myös moraalikatoilmiöstä. Nähdäkseni pelkkä maksukykytesti ei ole riittävä estämään moraalikatoa, vaan tarvitaan myös jotain muuta varmistamaan että yhtiöt ottavat vain riskejä, joiden kantaminen on jollain tavoin perustelua. Riskinottoa ei toki voi eikä pidä estää eikä riskiä tarvitse säilyttää pelkästään yrittäjälle, mutta velkojilla ja esim kuluttajilla pitää olla jonkinlainen käsitys siitä, ettei heidän kustannuksellaan oteta minkä tahansalaisia riskejä.

Finanssialan keskusliitto: Oman pääoman negatiivisuus-merkinnän poistamiseen pitäisi riittää, että oma pääoma on positiivinen ja ilmoitus siitä. Emme pidä kuitenkaan perusteltuna sitä, ettei oman pääoman negatiivisuutta tarvitsisi rekisteröidä olleenkaan kaupparekisteriin. Tähän liittyy myös muun taloudellisen tiedon toimittaminen kaupparekisterille. Pankki- ja vakuutusosalalle on tärkeää, että asiakasta olisi saatavissa tietoa myös viranomaisen rekistereistä eli oma pääoman tiedon lisäksi tilinpäätökset yms. varsinkin, kun kyseessä on uusi asiakas. Tähän liittyen tilinpäätöksen toimittamisen laiminlyönnistä pitäisi suorittaa myöhästymismaksu, joka korotuisi asteittain ajan pidentyessä. Uiskasokosta voitaisiin luopua ja siirtyä suoraan myöhästymismaksuun (viittaamme tältä osin kysymyksiin 23 ja 24). **Lassi Mäkinen:** Herra/rouva/neiti Finanssialan Keskusliitto taisi nyt suorastaan satuilla, kun hän väitti, että pankki- ja vakuutusosalalle on tärkeää, että asiakkaan tilinpäätösten pitäisi olla saatavissa viranomaisten rekisteristä, kun kyseessä on uusi asiakas. Pankki tai vakuutusyhtiö, jolta yritys hakee lainaa, pyytää aivan ensimmäisenä yritystä toimittamaan viralliset tilinpäätökset vähintään kolmelta tilikaudelta ja täyttämään Yritystutkimus ry:n lisätietolomakkeen. Pankki tai vakuutusyhtiö ajaa näiden perusteella tilinpäätösanalyysiohjelman ja vasta sen jälkeen ryhdytään keskustelemaan lainasta. Lainaa varten yrityksen on täytettävä lisää Yritystutkimus ry:n lomakkeita. Lainan myöntäessään pankki tai vakuutusyhtiö vaatii velkakirjassa tätä yritystä toimittamaan tilinpäätökset tilikausittain heti, kun ne valmistuvat. Samalla on jälleen täytettävä Yritystutkimus ry:n lisätietolomake. Pankki tai vakuutusyhtiö ei milloinkaan lainaa antaessaan tai sen jälkeen laina-ajan loppuun asti tarvitse yrityksen tilinpäätösten julkistamista kaupparekisterissä. **Hannu Ylänen:** Merkinnän poistaminen ilmoituksella oman pääoman positiivisuudesta on kannatettava idea. Se vähentää turhaa työtä ja nopeuttaa merkinnän poistamista.

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-487-7 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi